Nagy-Kanizsa Hatodik évfolyam. 22. szám augustus 1-én. 1867.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész iven.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JOZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben hashoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: - 4 frt. — kr. Fél évre - - 2 „ — „ Negyedre - 1 „ — „

Hirdetések: A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr. 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt térre" egy petit sor beiktatási dija 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, ugy szintén e lap szellemi tartalmát illető közlemények, valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

N.-Kanizsa-barcsi vasut.*)

Becses lapjának 20. számában örömmel és figyelemmel olvastuk a fenti cim alatt megjelent cikket s teljes meggyőződésünkkel csatlakozunk a két érdekelt megye, s N.-Kanizsa városa kiküldöttei részéről ezen pályának helytelen iránya s kiindulási pontja ellen beadott tiltakozáshoz. Tökéletes meggyőződésünk ugyan, hogy az abban felsorolt fontos érveket az ügy érdemleges megbirálásánál felelős kormányunk tekintetbe veendi, s nem engedélyezend oly épitkezést, mely az érdekeltek, sőt az egész haza kárára lenne csak létesithető; mind a mellett szerény napszámosi kötelességünk közé számitjuk oly adatok felsorolását, melyek a rögtönözve elkészitni kellett óvási okirat szerzői előtt tán ismeretlenek valának, és fel nem hozathattak, de a melyek mégis a valódi tényállás felderitésére előnynyel lehetnek, sőt az ügy elhatározásánál is a mérlegben nyomhatnak.

A kérdéses pályára az előmunkálatok 1862—3 években kezdettek meg, és az akkori munkálkodó vasuti mérnök — ha jól emlékszünk, Mráz — többfelé tett kutatások után a surdi völgyön át Csurgó s Berzencze felé vezetendő vonalt jelelé ki mint legolcsóbbat, legkevesebb akadályokkal küzdöt, és minden érdekeket kielégitöt. —

Azonban a sors ugy akarta, hogy a déli vaspálya a kanizsai mérnöki osztály vezetésével, a e vonal tracirozásával egy más egyént bizott meg, ki — talán tehetségeinek fitogtatásából, vagy tudja Isten mily mellék érdekből, — nemcsak a legnehezebb és a legköltségesebb irányt választá, de annyira el volt fogulva eme kedvencz rögeszméje iránt, hogy a korábbi tervezetet vizsgálatra sem méltónak, és készitőit kontároknak nevezé. Már az ily uri egyéntől, ha a sors vagy mások patrociniuma által oly állásra emeltetett, melyben a vasuti ügyekben döntő befolyást gyakorol, senki se reménylheti, hogy emberi gyarlóságából teljesen kivetközve, ma jónak találja azt, mit még tegnap rosznak bélyegzett; különösen akkor nem, midőn megbizót rögeszméje által vagy 100 ezer ft költségbe keverte, s ebből egy maga — hir szerint — 20—30 ezer ft honorariumot zsebre tett.

A mostani vasuti mérnök urak ugyan jól belátják a baklövést, privative nagy része bevallja, hogy józan észszel a korábbi tervezett vonalt kellene épiteni, mert a surdi völgyön át a vasut fele munkába s költségbe nem kerül, mint a légrádi hegy alatt, mindazon által hivatalosan kérdezve: a legtöbb közülök vállat vonit és hallgat; hisz tudja, hogy e monstrosus vonalt a déli vasut-társaság már elfogadta, és ha ellene szól, még kenyerét is veszthetni, mert ezen érdemes társaságnak az igazság kimondása sehogy sem tetszik, még is a mellett az oly egyént, ki ballépéseit fellebbenteni merészli, tömött erszényének büszke öntudatában méltóságteljesen lenézi vagy éppen kigunyolja, a helyett, hogy tervezetének helyességét megvédeni s a nagy közönséget, (melytől elvégre e társulat él,) megnyugtatni iparkodnék.

Lenne erre talán több példa is, azonban: „exempla sunt odiosa," a jelenleg mi csak azon szakavatott czikkre utalunk, mely a Pester Lloydban e tervezet helytelenségét a 2X2 mathematikai igazság alapján kimutatta, s sem az érdekelt társaság, sem a tervezet szerzője által cáfolatra se érdemesittetett, hanem nagy bölcsen agyon hallgattatott.

Mi indithatta e számitó cosmopolita társulatot ezen monstrum elfogadására, és miért ragaszkodik oly makacsul annak kiviteléhez, mi el nem képzelhetjük; de részben deferentiát emlegetnek e terv most magas állásu szerzője iránt, mások ellenben intriguát sejtenek, mely a Dráva-szabályozást és hajózást lehetetlenné akarja tenni, sőt közvetve a neki sehogy sem tetsző kottori-fiumei (vele részben parallel) vonal létesitésének is utját vágná. —

Ugyanis kancsal szemmel nézi e társulat, hogy a drávai hajózás emelkedik, ott most már nem csak a dunai első szab. gőzhajózásnak járnak kisebb járművei, de bizonyos Kanits nagy kereskedőnek is van propellerje, sőt Marburgban is alakult egy uj társaság a drávahajózásra, (legalább engedélyt nyert,) ezen olcsó vizuti concurrentiának tehát minden áron utjába kell állni, s a vasutat közvetlen a viz mellé épiteni, bármily költségbe kerüljön az; vagy ha még ez sem használ, oly alacsonyra lehet rövid időre a szállitási dijjakat fixirozni, hogy a kisebb concurrensnek pusztulni kell, a gazdag vasut-társaság pedig hozhat áldozatot, hogy idővel a monopoliumot megragadhassa.

A másik indok, ugy halljuk, egy uj Fiumei-társulat létrehozásának megakadályozása, mert oly forma okoskodást hallunk, ha ők most Zákány alatt épitenek, innét legkönyebb lesz nekik Kapronca felé Zágrábba eljutni; a zágráb-károlyvári vonal ugy is övék, tehát velök egy uj társaság concurrentiában Pest Budától Károlyvárig nem léphet, ők pedig sokkal olcsóbban eljutnak Sz.-Pétertől Fiumába; mint mások Károlyvárostól; nem csinálnak tehát magoknak költséget a végből, hogy a rövidebb uton 2 regie mellett szállitsanak a tengerre, mikor az ő hosszabb utjokat elmellőzni nem lehet, és minden keleti áru, különösen gabonánk jelenleg és tervük szerint a jövőben is a karsi pályát használni kénytelen, tehát kevesebb költség mellett több jövedelmet hoz ezen társaságnak; — és nem hiszik, hogy akadna oly egylet, mely a pályát Károlyvártól Fiuméig tovább vezetni óhajtaná, mikor itt a sok és nagy természeti akadályok miatt minden mértföld 1 millión felül kerülne, s épen ez okból is azt ezen társaság kiépiteni óvakodik. Mi azonban szeretjük hinni, hogy a magyar kormány a két leginkább érdekelt megye, s a nagy kereskedelmi Kanizsa város okadatolt tiltakozását magas figyelmére méltatva, nem engedendi meg ezen a közvélemény és hazánk érdekeibe ütköző költséges terv létesitését akkor, midőn helyette egy más olcsóbb és jobb irány létez, és a melyre nézve még semmiféle szerződvény által kezei kötve nincsenek.

*) E tárgy érdeke megérdemelné ugyan, hogy a nagy hazai napilapok is tárgyalás alá vennék, és es okból e czikkünkkel Pastre akarnák fordulni, de mivel az első e czimü czikk az ön becses lapjában jelent meg, nézeteinket szinte Önhöz küldjük, biston reménylvén, miszerint azt lapjában felvévén, egy szerkesztői czillag elég leend arra, hogy a nagy napiközlönyök, és csak utján az illetékes helyek ezen ügy fontosságára figyelmessé tétessenek, és ha még nem késő, felelős kormányunk is tudomására jusson azon ellenszenvnek, mely a déli vasut-társaság ferde tervezete ellen általában uralkodik, és azért e kérdés végelhatározása előtt még képzett, és elfogulatlan szakértők véleményét is meghallgatandja.

A magyar nevelésről.

Valamint minden ember élettörténetében bizonyos eszme fejlődik ki, mely minden akaratának s törekvésének alapját képezi; ugy egy egész nemzet történelmében is kitünik bizonyos lényeg és ősi sajátság, mely egész életét jellemzi. Más szavakkal: egy nemzet jellemének és életelveinek tükre — történelme.

Vessünk egy elfogulatlan pillantást a magyar nemzet történelmére és lehetetlen annak alapelvében, e szerint a magyar nemzet ősi sajátságában az egyéni szabadság elvét föl nem ismerntük, mely önállóság s független tevékenység utáni törekvésben fényesen nyilvánul.

Ez alapelv a magyar ember bensőjéből, kedélyéből indul ki. Magyar minden, mi e benső életével összefüggésben áll; ellentéte — magyartalan. A nevelők és tanitóknak lelkiismeretes feladata tehát, ily ellentétes jelenségeket, melyek nálunk, fájdalom, majdnem a nemzetiség eltorzitásig fészkelték be magukat, kiirtani. E szempontból kiindulva, tősgyökeresen magyar: az önbecsülés; magyartalan: a külsőségekben élet, az elvont értelem uralma, a mások itéletéhez, belátásához s tanácsához való föltétlen ragaszkodás és a saját itélet, érzelem s meggyőződés mellőzése. Magyar az egyenesség, nyiltság s őszinteség; magyartalan a kétszinüség s hazugság. Magyar a szerénység és szemérem; magyartalan a szemtelenség s hedárság. Magyar a nemes, méltóságteljes s természetes magaviselet; magyartalan a hunyászkodás, kaczérság s üres formaságok. Magyar a hazaszeretet, a benső vallásosság; magyartalan a hazárulás s a bigotság. Magyar még sok más és igen szép tulajdon, miknek elősorolásával iveket tölthetnék be.

Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy mi a magyar most, és mi nem; hanem csak azt, hogy mi egyszik meg, és mi ellenkezik természetével. Utóbbi tekintetben, fájdalom, már nagyon is sok ragadt reá a francia regényes lényegből. A francia s más idegenek majmolása mély sebeket vágá nemzeti kifejlődésén; megmételyezvén s részben el is ölvén ősi sajátságait. E métely eleinte a főosztályt éré, és innét a legközelebbi rétegbe szivárgott át. A valódi és tiszta magyar nemzetiség, fájdalom, még csak a közép- s alsó osztályokban lelhető fel; a jobb kifejlődés osztöne csak innét indulhat ki, és kiindulhat csak ugy, ha a bennök levő magyar elemeket erősitjük.

A magyar nevelők s tanitók szent feladata ez. A czélokat imént sorolám elő. Ha tudjuk mi magyar, és mi ellenkezik a magyar geniuszával, akkor azt is tudjuk, mire kell törekednünk és mit kell kiirtanunk. De ne hiányozzék a magyar nevelésben az általános népmiveltség jelleme sem; mert a magyarban meg van az általános mivelődés tehetsége.

Segitsük elő az egyéni kifejlődést s önálló tevékenységet. — Hassunk belülről kifelé, nem pedig kivülről befelé és forditsuk minden erőnket s tehetségünket a kedély kifejlesztésére, — az igaz, jó s szép iránti élénk érdek ébresztésére, — egy szóval, a jellem képzésére. Kárhozatos, ha a sok mindenféle tudománynyali tultömés mirdozek rovására történik.

Legyen nevelésünk czélja: Az egyszerüség, nyiltság, igazságszeretet, mértékletesség, vitézség, főképen főképen pedig a hazaszeretet és vallásosság.

Az egyéni szabadság elve az iskolában, de még inkább a tanitó-képezdékben nagy fontosságu. Az iskolában a tanitó ur és pedig nemcsak uralkodó, hanem kormányzó is. Ha a tanitótól hatalmas szellem indul ki, ugy az nemcsak buzditó, hanem egyszersmind legyőző, s többé kevésbé döntő hatást gyakorland a növendékre. Tartsa szem előtt minden tanitó, miszerint iskolája mindig saját egyéniségének bélyegét viselendi magán; és a hol az ily egyéni typus éssze nem vehető, ott a kormányzó szellem bizonyosan nem birt elégidöntő és irányadó erővel. Ne azt gondolja azonban a tanitó, hogy növendékei fölött ily formán korlátlan kényuralmat fejthet ki. Ez nem ugy van. Legyen ugyan az iskola az ő tanitó s nevelő szellem kifejezésére, de e szellem legyen alázatos, és ne tekintsecz iskolát sajátjának, hanem gondolja meg, hogy ő sajátja s szolgája az iskola és annak magasztos czéljainak. Főképen pedig ne törekedjék a tanitó növendékére saját szellemét katonának bélyegét fölütni. Az egyéni iránti legnagyobb tiszt elől, egyes növendékek különféle kifejlődése és tehetsége oly szók, miket nem lehet elég komolyan a tanitó szivére kötni. Ha e szabályok a közönséges iskolákra alkalmaztatók, menyivel nagyobb mérvben fontosak azok a tanitó-képezdékre nézve. Jaj a növen-

dőtlenek, ha az intézet elöljárója személyes hajlamukat és egyéni tehetségüket nem tisztelt; ezek természetellenes kényszer alá veti, és saját lényét, gondolkozás módját, fogalmát a modorál rájuk tukmálja. Ne szorítsa háttérbe a képzde elöljárója az ügyet saját személyisége elől, hanem rendelje alá mind magát, mind növendékeit a szent czélnak, mely után törekednie kell.

Ez az egyéni szabadság elvének valódi alkalmaztatása.

SINGER SAMU,
tanári segéd.

Levelezések.

Keszthely, julius hóban

Tekintetes szerk. úr! — A mily örömmel siettem haza, ülvesni a fürdő-idény kellemeit, épp oly sajnosan tapasztalom, hogy vásárosunkat az idén nem jellemzi azon élénkség, mely a mult évekből sokaknak kedves emlékö maradand. — A hideg fürdőt, melynek pár évvel ezelőtt a Kisfaludy gőzös is százanként hozta pompás vendégeit, a helybelieken kívül alig néhányan látogatják. S ezt részint a kedvezőtlen időjárás, részint a még sokakat visszatartó pénztelenség okozza. L. czikkben levon pedig e fürdő érdekéből a Balaton lecsapoltatása, mely tavaly a vizapály miatt majdnem használhatlanná tette, Fájdalom! a Sió lezárattása is alig látszik a bajon segíteni, miután a víz, magasságban csak csekélylyel növekedett. — A gyógyerejű Hévis forrást többen látogatják. A fürdők száma itt nyolczvan és száz között van, kiknek kényelméről ujabban már eléggé gondoskodva van; csak az élelmezés drágasága ellen hallhatni általános panaszt!

Egy héte érkezett bozsán Lucskó Gergely dráma, operette és népszinmű társulata. Első előadásuk: a „Dajka". (Offenbach kedvelt vigoperettéje) meglehetős számu közönséget elött kielégítően sikerült s tetszésben részesülti; másodszor, jul. 10-én adatott: „Chouffeuri ur otthon lesz". Ezt megelőzte „Házasság azaz" vigjáték egy felvonásban. Megérdemli a szintársulat, hogy a lelkes közönség pártolása a vidékiek hiányában is fáptartsa.

Ami külső érdekeinket illeti, hála az Égnek! az idén nem panaszkodhatunk. Az aratás vidékünkön mindenütt jónak mondható. Egyéb terményeink is gyönyörűek. Kevés kivétellel gyümölcs alig van. A szőlő mindeddig szépen mutatkozik, s ha czapás nem éri, bő szüretre számíthatunk. Piacunk üllnk, de a gabona még kevés. Áruk következő: Buza 4—4 frt. 60 kr. Rozs 3—3 frt. 80 kr. Árpa 2 frt 25 kr. Kukoricza 3 frt. 20 kr. Zab 1 frt. 50 kr. Az 6-bor akója 8—10 ft; az ujboré 5—6 ft.

Az időjárás nagyon változó. Majdnem naponkénti eső, mit a folytonos szélfuvás vegyul el, annyira áttüzi a levegőt, hogy fülep a tagnapi est az ösznek is beszületére válhatott volna. Julianban még nem volt egy valódi, derült nyári napunk.

HAJGATÓ SÁNDOR.

Komárom, 1867. julius hóban.

A t. cz. biztosító közönségnek! — A különféle bel- és külföldi czéklapok, ugy az ösztönző hazai sajtó terjedelmes közlései s egyhangú elismerése mellett is feltehető lesz, mintsem tart a t. cz. biztosító közönség egy részének még nem jutott tudomására azon körülmény, hogy a „Hungaria" poszonyi biztosító bank f. évi május 30 án tartott közgyűlésén, a résztvevőnek áldozatkész illetőszerű folytatólag teljesen megszilárdult, — mikor a nevezett intézet kényszerből, ügybarátiul hatalmul kötelezettségeinek ismerjük, vasárgyűlésünk tudomására hozni az adatokat, melyeknek megismerése teljesen megszünteti azon bizalmatlanságot, melylyel az általunk képviselt hazai czéltest, korábbi szerencsétlenségei, de leginkább rágalmaztatása folytán a biztosító közönség irányában tölteleztetőségeinek mindenkori pontok teljesítése szerint is — igen gyakran találkozott. Az ügyvezetőnek az ügyre vagyoni állása felöli keringett hírek, a t. cz. közönség köztudatában ugyanis a most szóban pedig teljesen elszórattak, azt a közvélemény eme utóbb nevezett, leginkább félelőképes hangulatja egész elkeseredésig szivattkozott a résztvevőre kötelezettségeinek elhatározása felett, mely a szóban forgó alapítókja — az előbbeni [illegible] ugyanisnak megszüntetése, s a [illegible] ugyanisnak eredeti értékükben [illegible] — kezdetben [illegible] ki.

[illegible] szudelkezik [illegible] kelethez [illegible] szen tapant elünynyel is diesekedhetik, hogy nem csak ujjászületve, hanem ugy befelé, mint kifelé erőteljesen szervezve is van, minek folytán sokkal életképesebb, mint működésének kezdetén, s ennek általános bizalom közti megindításakor volt.

Mi, kik az általunk képviselt hazai vállalat érdekeit annak legvaszorultabb napjaiban is mindig önfeláldozóan védtük, jóleső megnyugvást találunk sokszor elmondott állításaink megvalósultában; de tudjuk azt is, hogy a mi buzgalmunk és jóakaratunk a tisztán magyar hazai ügyek erősítése felvirágoztatásánál csak igen jelentéktelen tényező, ha a nagy közönség kozbnyös marad, és fiszafiságával nem támogatja e vállalatot, melytek fé[illegible]mlelkedés, vagy bizalmatlansa nem csekély befolyással van a magyar vállalatok hirnek kedvező vagy kedvezőtlen alakulására; ez okból nem csak ügybaráti do hazafiui kötelességet is vélünk teljesíteni, midőn a t. cz. biztosító közönséget az ujjászületett erőteljes „Hungaria" pártolására teljes bizalommal ezennel felkérjük, maradván

hazafiui tisztelettel

A „Hungaria" biztosítóbank komáromi vezérügynöksége:
HEYNER és HEFLER.

Tolnai levél.
V.

T. szerkesztő úr! Minthogy a koronázáról becses lapjában részletes leirás nines, feltettem magamban, hogy „tárczacikknek" megirom én; azonban mivel az én elméyeim épen tárcza nélkül történtek, tehát csak szokott levél alakban vázolom a velem történteket.

Hét éves nős ember levén, suha se esultam meg a kis Böskémet annyira, mint épen ez alkalommal, t. i. azt hasudtam a galambomnak, hogy felmegyek Kilitire a hugom látogatására, azonban Siófokon megtudtam, hogy az ember fiát 1 frt. 5 krért a IV ik osztaban elvisi az ördög lova Budára; elhatároztam magamat, miszerint felmegyek, a ugyis lett. Kikocsonóztem a fuki pék komámtol 3—mond három vörös forintot, utczu nekil elmentem Pestre azon reményben, hogy én ott czupa virslivel s sült ökörhusai is megélok. Rettenetes vakmerőség 3 ftal Pestre menni; de a ki mer az nyer!..

Láttam tehát többyire mindent, s mint praktikus volt pesti proletár bekalandoztam az egész várost remélvén: hogy valahol fogok egy baloket, kinek az után nőlle volle nyakára akasztom magamat; találtam is, de ez egysser magam kerültem a czapába a mennyire sálogba estem t. i. a fognott balek contójára csinálván a fehér lóba (vendéglő) 8 frt contót. A vélt mecenás megszökvén, uri czösszeségem lett letartóztatva egy dübös oberkellner által. Kurcsmába még sálogba sohá sem levén, elképzelheti szerkesztő ur, minő szorongatott helyzetben valék. Könyörgésem, riránkodásaim nem indiltották meg a jégszivü dühös kellnert, hiába igértem becsület szavamat, hogy megküldöm neki a 3 ftot, hasztalan, végre azt hazudtam neki, hogy eresszen el, itt van egy rokonom, attól kölcsönözni fogom a 3 ftot, hasztalan, levoltam tartóztatva a szt. Vendel tisztelotére. Oh mily kinos helyzett! 24 óráig ehon korcsmai rabnak lenni, s azután csak a könyökével vis a vis ne lettem volna belebbezve; az a sok finom pecsenye szag magnetikus hatással volt kétségbe esett gyomromra, s valahányszor az a dühös kellner elkiáltotta magát: „einmahl spiesbraten, mit salat"! valamennyi tördelés gyanánk viszhangozott szegény szivemre; tele voltam czerfele gondolatokkal, átkoztam a sorsot, minek jöttem én Pestre, az Isten ujja van rajtam, hogy a Böskémet megcsaltam, még csak az bibszott, hogy czesczegöt tisztitszanak velem, vagy a kezembe adjanak egy darab tormát s egy reszelőt, hogy a vendégek viralijére tormát reszeljek büntetésül. Hirtelen eszembe ötlött, hogy irok a falczégemnek: miszerint valtson ki ezen helyzetemből. Gondolatomat tett követte: mert irtam a galambomnak ilyen forma levelet, mit szóról szóra itt közlök.

Drága angyalom Böske! Megne ijedj ragyogóm! fogságból irom e sorokat, sálogba vagyok a fehér lóba! Lásd ragyogó égő lámpásom, magyert az Isten! elcsaltak Pestre, az a lóistálóból traversált IV classa 1 ft 5 krros vagyun! — Véletlenségből bevettem a fehér lóba, itt egy régi iskola társam, ki azt hazudta, hogy elég pénze van, csak parancsoljak, a midőn jóllakott az istentelen — megszökött 3 frt contót hagyva kinoratvált nyakamra. Üdvösségem! szemem fényes! most itt ülök sálogba a Nro 14-le könyörült rajtam, küldj utánnam a telegrafon 3 ftot. Ha nincz a kezed között, kérj kölcsön mihelyt back érek, azonnal visszafizetem; kérj az öreg mester urtól. annak van, hisz minden nap öreg hallottár énekel; vagy vedd fel a honorariumot (a mi nincz, mert most jut eszembe előre kivettem), vagy tedd zálogba a krispinedot, a Rosenspitz ád rá 3 ftot, igérj neki egy mérő tiszta buzát kamatot, tudod, hogy szépek a vetések, kivált a meggyesi puszta; szóval jó lelkedre bizom szomorat drága szemem fénye édes világitó szemem! De se késs azumit, már is olyan dühösen éhes vagyok, hogy ha leesusznék a torkomon, megcsinálnám ezt a spanisó vandot igérem, hogy nem csallak meg soha, viszek haza koronázási emléket; nemseti posztót vihetek, mert azt elkapta előlem a Kánnyai jegyző barátom, igaz, hogy az a tenyérnyi posztó 16 frtot kóstálja: mert mig visszkodott rajta, kilopták a czekkerjéből a lórét; de ha szemmit haza nem vinnék is, haza viszem magamat gyönöczédulta vékonyra spult firet; gyómrommal foghatom kedves bazsarózsám, hogy ezutan jó lesek, felhuzom helyetted a Törsökné mély kutjából a vödrét, kisepek, szóval mindent megteszek, inkább nem járok a Cassinóba kugliani, adok órákat a szanscrytt nyelvből, felolvasom Humbold „Cosmos"át, szavalok Hafizból, csak küld a váltság dijt. — Még többet is irtam volna, ha a velotlen oda nem hoz egy ismerősömet, ezt megláttvan örömkönyek gördültek le arczomon, levén ezen becsületes ember egy somogyi börkereskedő zsidó, ki a muliban édes anyámtól szokta volt vásárolni a marha böröket. Az ü irgalma nemhogy kinem váltott, de megis vendég lt. — Szabad levén tehát legelső gondom volt szabadulni ezen zajos városból, azonban retour kártyám nem volt — haza sem jöhettem, pénzem pedig ugy nem volt, minthogy most sincs egy fityingem sem, és oh csudák csudája! amint igy ügyelgem a népes utczákon, megpillantják szemeim a jovánczai mestert — ki nékem szeretett ipam uram, kinek elpanaszolván élelt szomorat, annyira megesett rajtam a szive, hogy akkor nap valami 15 forintot segitettem neki elkölteni, megmutogatván amit csak lehetett, mignem az ő jó lelke haza segitett hozván magammal a kis Böskémnek egy darab koronázási érmet — melyre ráfogtam, hogy tiszta ezüst, pedig 10 krért vettem. Lássa tehát szerkesztő ur, igy láttam én a koronázást, azért még sem adnám valamennyi pár német bugyogójáért a mit mit láttam nevezetesen gyönyörü volt a Banderium. Itt azután ellehetett nézni, hogy milyen a magyar, s ellehet mondani: extra Hungarjam. Hiába a magyar nemzet csak a kiválasztott népe az Istennek. Higyje barátom uram! sirtam örömemben. átván hazám a nemzetem délczeg gyönyörü népét képviselve, s önkényt e szavakra fakadtam: „Magyar hon! Regeszöt bölcsője gyermekségemnek! kedves mulató helye ifjuságomnak Büvös kertje emlékezetimnek! Szent föld, hol atyáink sirja van! Alkotó zöld boltozatelső érzelmeinknek! Magyar hon! Csoda gyermeke az országoknak! képaskönyve a teremtő természetnek! Oste-me elvirágott hős évszázadoknak! Fejedelmi sirboltja dicső multaknak! Kinem játszott Schakespeare tragoediája a világtörténetnek. Oh Magyarhon! Gyermek hiedelmü Neszator! Költői mint Homér; panaszos mint Jeremiás; szomorus mint Odisseus; dalteljes mint Salamó; egyszerű és igaz, mint a könyvek könyve; vendégszerető mint a természet: termékeny mint a tavasz kebele; monda teljes mint Sherazade; bátor mint a Debora éneke tég-d üdvözöllek én örökmkönyeimmel!... szóval a szem sem birt eleget látni, hogy örüm minden arczon, láttam többelyén a Királyt. Kiáltoztam is, is pedig annyi és oly nagy éljeit, hogy a népszinhaz előtt — hol álltam, hátam megett, megrepett bele a tribünn a potyodott róla a múltor. Egy ségor ugy meg nézett, — levének az ö szemein téli ablakok, hogy ezen szavakra fakadt: Sapperlott! der ist sicher a Schulmaister von Kirkünin"! en azonban valaszoltam neki: "Vas?, ká sulcser! csak azt a mindenségét visen sil Sapperment!! Ugy megijedt tőlem, hogy asonnal a 3-ik sarba slisolt át.

Kár nélkül még se jöttem haza - mert a pipámat ellopta valami nátyi füle ember és meg találtam helyetto egy czigaró apicsot, de papirosból volt. Végre 4 napi keserves mulattás után ismét a Nro IV. Classba Siófokig felszegesen mulattam magamat. Voltunk ebbe mint Noe bárkijában minden állathol egypár. Az Isten áldja meg a kiliti tallért, jó tartott krojer sajttal a sorokszár kenyérel, igy bájos szép lengyel tóti utitársnó pedig ca. . . csitt! . . Alázatos szolgája szerkesztő ur, szépek a vetések, tülögajuk a kukoriczát adieu

a tamási csősz.

Zala-somogyi hirek.

△ Zárünnepély. M. hó 28-án tartatott meg a helybeli kath. tanodák zárünnepélye a „Zöldfa" vendéglő nagy termében nagyszámu hallgatóság előtt. Az ünnepélyt föt. Kühnya Alajos igazgató ur, hathatós beszéddel nyitá meg. Követte ezt szavalat és ének a leány tanodák részéről, mely szenge kiserletek nagy tetszést arattak; a szavalás terén különösen Bózsavölgyi Szidi és Fesselhofer Lina tüntek ki. Ezután a fiolemi tanodák mutatták be haladásukat mind a szavalat, mind az énekben, melyek, mint közdöttöl, szintán kielégitők voltak. — Utánuk a gymnasiumi zenetársulat adott elő néhány zenedárabot, melyek zajos tapsokat idéztek elő. — Utóljára a gymnasiumi ifjuság szavalta és énekelt következett szép sikerrel. A mi különösen az éneket illeti, az valóban nem kissé lepett meg bennünket, minthogy ily összevágó és összhangzó quartettokat még alig volt alkalmunk hallani a gymnasiumi ifjuságtól: ennélfogva dicséret illeti nemcsak a szorgalmas tanuló ifjuságot, de Kurtnöcker, Bózsavölgyi és Reczey ének tanár uraikat is, kik fáradhatlan buzgalommal működtek az ifjuság énekbeni kiképzésében. Végül ismét fötiszt. Künnye Alajos igazgató ur emelt szót, e megköszönte az igazgatóság részéről a tanár uraknak buzgóságát, melyet az ifjuság kiképzésében kifejtettek; utána Torsánszky József orvos ur mondott az igazgató és az összes tanári karnak köszönetet meleg szavakkal a szülők nevében. Az ünnepély a gymnasiumi ifjuság által énekelt „Insurgamus rindója" val befejeztetett.

△ Tánczkoszorucskával összekötött működveloi előadás. Derék s fáradhatlan működveloi ifjuságunk, mint értesültünk, ismét megalakitotta az idén is társulatát, minek annyival is inkább örvendünk, minthogy városunk jelenleg ugyis megvan fosztva minden szellemi elvezettől. Feladatul tüzé ki működveloi előadásokat szini jótékony czélokra. Az első előadás, halljuk, augustus 11-én lesend a fégymnasium javára, mely alkalommal Szigligeti ismert jeles énekes népszinműve: „Két pisztoly" adatik. Az előadást tánczkoszorucska követendi. Ajánljuk a n. é. közönség meleg pártfogásába e nemes czél eléréséért küzdő működveloi ifjuságunk előadását!

△ Az életrevaló czurgói dalárda julius hó 25-én a ref. templom javára Czurgón megtartá dalestélyét, és pedig mind szellemi, mind anyagi sikerrel, minthogy az összhangzó négyesek zajos tapsokat arattak, a közönség pedig oly nagy számmal jelent meg, hogy 104 ft lett a tiszta jövedelem, egyéb adakozásból bejött 10 ft, igy tehát összesen 114 ft. — Üdvözöljük a derék dalárdát és a pártoló közönséget is.

△ Huszár csin. Ragadó, Stiria szétán, egy huszár káplár harczra vágyó lelke megunta a békességet, várt, hogy majd csak eljön a porosz vagy a burkus, de ináreline fonala végre elszakadt, minden ok és előzmény nélkül felkapott a paripájára, bucsut vet századától, ezel nélkül elindult ellenséget keresni magának, legelőször is a Csáktornyaról jövő postát találta, melyet egy fegyveres pandur kisért, ezt megtámadta, de kardja vindal közben kezéből kiesett és a pandurnak csett harczi czákmányul, e kudarcza a huszárt annyira felliüszitette, hogy megsarkantyuzta lovát és vágtatott Csáktornyára, közel a városhoz találkozott ismét egy pandurral, kit hihetőleg előbbinek vélt mert megtámadta, hogy adja vissza tőle elvett kardját, a pandur szabódkozott, hogy ő a kardjárol semmit se tud, erre a különben is felbőszült huszár kirántá tőlött pisztolyát és agyon lőtte a pandurt. Csáktornyán berontott lovastól egy sütő boltjába, onnan egy borbély műhelybe, mindenkit, kit csak ért, ütött, szidalmazott, — végre megsokalták a Csáktornyaiak a huszár vitézkedéseit, megtámadták, de ő kardja hüvelyével keresztül vágta magát a támadókon, egy vasuti őrt ugy megsebesitett, hogy a helyszinén összerogyott, ő pedig elvágtatott. Csak Szerdahelyen, midőn már a bor erőt vett rajta, voltak képesek a kiküldött pandurok a nép segitségével megfogni és századához vissza vinni, most börtönben nyugodtan várja a törtérendőket, miután a huszárvitézséget ismét bebizonyitotta.

Beküldetett.

△ Póstahivatalnokok. Midőn Hucklauder „Európai rabszolgaélet" czimü korrajzát megirta, a rabszolgák egy neméről elfelédett említést tenni. Ez uj nemő a rabszolgáknak a helybeli póstahivatalnokok. Kora reggeltől, késő estig folyton se elmét megfeszitő és a figyelmet nagy erejét leginmértékben igénylő munkával — mi a testtkább meggyengiti — elfogalva levén, reájuk nézve nincs ünnep, nincs nap az évben, mikor elmondhatnák: „Ma szabad vagyok", szóval folyton lovannak kötve hivatalukban. A jánljuk e tekintetben a póstamester ur figyelmébe más nagyobb városok példáját, hol a póstahivatalnokoknak minden hétben felváltva, egy napi szabadidőjük van, igy bizonyosan jobb kedvvel fognakeljárni hivatalukban és jobb egészségnek örvendhetnek.

△ Vásár. Augustus hó 12-dikén lesz városunkban ismét országos vásár.

△ Zalamegye utolsó insurgensje. Gyulai Gaal József folyó hó 25-én Sümegen életének 80-ik évében meghalt; béke hamvaira!

△ Gorove miniszter úr ő excellenciája julius 21-én látogatta meg a keszthelyi orsz. gazdasági tanintézetet. Ugyán e nap estéjén az intézet lelkes ifjusága fáklyás zenével tisztelte meg.

△ A Kisfaludy-gőzös julius 21-én délutáni 5 és 6 óra közt érkezett ez idén először Füredről Keszthelyre. Esti 9 órakor volt visszaindulandó, de a viz csekélysége miatt megfeneklelvén, minden erőködés daczára csak másnap reggel indulhatott meg. Ismét egy ok, hogy szomorúan felkiáltsunk: elvé lesz hazánk egyetlen tava a kedves Balaton?!!

△ Piacz. Csakugyan örüm végig menni piaczunkon, heti vásárok alkalmával, de más napokon is: van itt gyümölcs elég, és zöldség, a legnagyobb bőségben, mely a mellett, hogy a legszebb, még olcsó is.

△ Mult számunkban „Zala-Somogyi hirek" közé véletlenül egy hiba czuczult be, ugyan a „Honvéd" előfizetési ára 5 hóra nem 5 frt. 50 kr, hanem 2 50 kr. Kérjük kiigazitani!

△ Tűzvész. Rigáczon, jul. 30. estefelé egy nagy repcze kazal gyujtatott fel.

Névmásitás: Városunkban ismert Themleitner István és Gollert jelenleg veszprémi lakosok, felsőbb engedély mellett Szeghő-re változtatták vezeték nevöket.

Kaposvár.

h. A helybeli gymnasiumi igazgatóság azon hirdetményét, mely az iskolai év befejezését, magán próbatételek határidejét közölve, egyuttal arról is értesit, miként a jövő tanév october elején fog kezdetni a magán próbatételek september végnapjaiban lesznek, tudomás végett ide igtatjuk.

h. Migor Főispán mint elnök által összehivott gazdasági-egylet alakulási gyülése tartatott. Bővebb közleménynyel az illető adatok birása után szolgálunk.

E. A helybeli casinó-egylet közgyülése pedig, melynek tárgya az egylet által reá-vények után épitendő ház — mikénti létesitése körül forog — f. hó 2 án tartatik meg az egylet helyiségeiben. Erről is jövőre bővebben.

h. E hó első vasárnapján, hir szerint, ismét népünnep rendeztetik a „Somogy" szerkesztője által, melynek részleteiről csak annyit tudunk még, hogy szamárfuttatás is lesz a programmban.

h. E napokban Vetter ezredes a 44. Albert nevü gyalogból látogatta meg az itt helyőrködő katonaságot. Mint értesülve vagyunk, a nevezett ezredes a hasonnevü magyar tábornok fivére.

h. Tomich czukrász azon élelmes és praktikus gondolatra jött, hogy egy vasuti waggonhoz hasonlón összeállitott négy kerekü járművön, melyet egy ember hus sipolva mint a mozdony, — fagylaltot s sü teményeket bordes körül a városban. Az emberek nevetnek — de megveszik a fagylaltot, mivel helyükbe vitetik, s Tomich jó géschefteket csinál.

h. A canicula irtoztató meleg napokkal köszöntött be, a hőmérő R. szerint árnyékban, 25—27½ fokot mutat délutáni 2—3 óra között.

h. Büről azon hirt vettük, hogy egy hat tagból álló, különben idevaló bérces család a kertésznél étkezvén lehetőleg valami mérges növényt evett, vagy mérges edényből vette magához az eleséget, mert a család 5 tagja rövid idő alatt meghalt, s a családapa is, midőn e sorokat feljegyeszük, veszélyesen beteg. — A dolog valóságáról s okáról a hivatalos vizsgálat fog közelebbi adatokat nyujtani.

h. Bogláron m. hó 30-án a honvédalap javára bált rendeztek. Városunkból is többen mentek abban részt venni.

h. Rácszegresen m. ho 28-án a villám egy szénával tömött pajtába ütött s az elégett.

h. Lábodi uradalomban a gőzéppelli cséplés alkalmával, valahogy tüz ütvén ki, az annyira elháthatlanná lőn, hogy majdnem az egész gabnakészlet elégett. A kár igen nagy.

h. Az idei jó termés daczára a gabna árak ujabban szilárdan magasan állnak. A buza 8—9—10 ft. Okát a külországbeli fagyból, politikai viszonyokból magyarázzák.

h. Boronkán a gőzmalomban tüz ütvén ki, az annyira elhatalmasodott, hogy majdnem fele falu elégett.

Fővárosi és vidéki hirek.

= Percel Mórt Komáromban a megye szine, java s banderiumok üdvözöltek. Az ujszönyi állomásnál szállt ki, hol Csapó Pál tartott meleg beszédét. Csapó 1848-ban első volt, ki a hazatért vezér zászlója alá fölesapott, ő volt a legelső parancsnok seregében, s a legutolsó, midőn a haza napja leszállt. Percel tábornok meghatva válaszolt a többi közt igy szólt: „Haza érkeztem és örömmel érkeztem haza, mert meg vagyok győződve, hogy most már minden hazafinak elég tér nyilik ide haza tevékenységre. Igesok tenni valóm van, tán több mint valaha." Délután 6 órakor honvédgyülés volt a megye nagy termében. Percel harsány éljenek közt lépett az elnöki székre. V. B. az egylet jegyzője üdvozölte őt s fölkérte az egylet tagjai nevében az elnöki szék elfoglalására. Érzékeny szavakkal köszönte meg az ünnepelt fertőu az iránta kifejezett tiszteletet; eleinten homályos hangja mind világosabb lőn, majd kitörő tüzzel mondá a többek közt: „Azt irják a lapok, hogy a hazatérő menekültektől reveranslat kérnek (Bécsben), én erről nem tudok, mert tőlem senki sem kért; de nem is adtam volna, — nem érzem magamat megtérő bünösnek, mert az nem is vagyok; s nem kérek bocsánatot senkitől, mert arra okot nem adtam, sőt bocsánatot nem is fogadok el senkitől." Továbbá mondá: „Nem is nemzet, legalább nem politikai nemzet, melynek saját önálló hadserege nincs." stb.

= Egy honvédnőt emlit a „M. U." Ez Szilágyi Ida asszony, ki az erdélyi honvédek közt szolgált, négy csatában vett részt, a károlyfehérvári ostromnál fején sebet kapott s később Szászaebes és Szerdahelyi közt osztrák fogságba esett. Hadi ügyvényszék elé álliták, de aztán elbocsáták. O Király-Darócon (Szatmárban) született s az odavaló lelkész leánya. Erős természete és tettvágya vitték a csatákba. Ezuttal is igazoltatá honvédségét.

Nyilt posta.

S. J. Kecskemét. Bocsánat, a válasz elmaradását csak is bokros levelőünknek tulajdonitható, a tárgy megválaszolását illetőleg, lapunk homlokára utalunk.

F. K. J. A jövő számban.

V. S. Keszthely. A számokat, ha időnk engedi, elő fogjuk keresni. A kölcsényt tesszék mielőbb beküldeni. A levél jövő számban jönni fog.

Bükkesy. Hová küldjük magán levelünket?

Völgyi. A birálat végett küldött könyvek? M. a legjobb egészségunk felől.

TÁRCZA.

Megállok....

Megállok sirhantjaidnál,
Csokonai Vitéz Mihály!
S mig elmerengek a siron,
Bü s örömnek könyét sirom.
A bü könyét: hogy az élet,
Oly mostohán bánt te véled,
S az örömét: hogy minekünk
Ez nem másnak,
Más hazának
Adott Isten!

BALOGH GYULA.

Néhány szó a műkedvelő előadásokról.

Honny soit qui mal y pense.

Minden nemzet fainik és leányainak, azoval gyermekeinek, kiket szent kebelén hordoz, főtörekvésöknek kell lenni, a nemzetiséget fenntartani; hol a körülmények kezdetleges (primitiv) állapotban tartják, kifejteni, a tükély fénypontjára emelni. Mi eszközöll ezt leginkább? mi bir erre legfőbb, leghatályosabb befolyással? A nemzeti nyelv, azon nyelv, melyet öseinktől örököltünk. Számos intézményei vannak édes hazánknak, melyeknek czéljai erre irányozvák. Ezek egyike, — s ha a czél önzö érdekeknek fel nem áldoztatik — tagadhatatlanul elsője, a szinészet. Nem szándékom a szinészet védőjül felléphni. Azt fogják tehát t. önök kérdezni, miért, mi czélból emlitém meg? Szükségem van reá.

A műkedvelőkről és azok működésének üdvös hatásáról mind a szellemi mind az anyagi életre akarok irni.

Az ókor legnüveltebb nemzetének, a helleneknél, nem találunk példára, hogy valaha város vagy állam őseitől örökölt, nyelvet, nemzeti jellemét idegennel felcserélte volna. E kegyelet a nemzetiség iránt teremté legnagyobb embereit. Görögöon e nágy fiai minden erejökből, a nemes és magasztos érzetek legfenségesbjétől, az szép és nemes iránt fogékonyságtól athatva, megkocsitták a művészetek majd minden ágát. A művészetek e pártolása emelte a helleneket azon fokra, honnan — bár az enyészet zord szellemei eltörlék őket a föld szinéről — emlékök a halhatatlanság nymbusától körülragyogva, mig ember él, tündökölni fog. Ptolemeus Soter Lagi, Ptolemeus Philadelphus, Ptolemeus Evergetes, Aegyptus legnüveltebb királysinak pártolása alatt nem indult-e uj virágzásnak a drámairodalom, mely Euripidessel hanyatlani kezdett. Valjon ki fogja hinni, hogy kártekony hatás esetében pártolva lett volna az oly királyokról, kikről a történet feljegyzé, hogy mindent elkövettek alattvalóik szellemi müvelődésének előmozditására.

Valóban elvisellhetlen belyeget ütne az bármelyikünkre is a XIX. században, ha csak gondolatban is gyülöletet éreznénk a szinészet s ennek bármely üdvösen ható ága iránt.

Ki nem látja be, hogy a legüdvösebben hatóagok egyike, a műkedvelők működése? Czélja a műkedvelő előadásoknak nem csupán egyoldalu, pl. a nemzetiség elömozditása (noha ez önmaga is elég arra, hogy felkareoltassék); de más oldalai is vannak.

A műkedvelők egymás közt is terjesztik a müvelődés hatásos eszméit. Ez tagadhatlan. Nem számosan-e, kik előbb visszavonultak az élettől, csupán azért, mert nem ismerték azt, megisletvén a legszelidebb örömeket, melyeket egy társulatban, melynek magasztos czéljai vannak fellelhetni, belátva a világ iránti tőves megvetésök egész nevetségességét, egészen megváltozva, a müveltség és müvelődés vágyától áthatva, uj erővel léptek az élet szinpadára.

Most kérdezem minden felvilágosult atyától és anyától, nem azt kell-e szem előtt tartania, hogy gyermeke inkább élve, mint halva fussa le pályáját. Már pedig ki szellemileg nem él, azaz rut magábavonultsága által a világot, azt sem tudva miért megveti, egykedvü minden, még a legmagasztosabb tárgyak iránt is, — szerintem nem él.

Az ész az, mi emberré teszi az embert. Mi az ember ész nélkül? Terhe a földnek!

Roszakarat tehát mindenkitől, sőt a legrutabb hanyasság az észt, midőn alkalma elég van, ki nem müvelni, hanem inkább buta tespedésben hagyni. A műkedvelő előadásoknak czélja pedig erre is (és legfőképen erre) kiterjed. A tanulás által, melytyel az összekötve van, az elme élesedik, az emlékezőtehetség, szóval az elme működése fokozódik, jótékonyan nagyobbodik. Továbbá a remek szépségű kifejezések által, melyek az egyes darabokban előfordulnak, a szív, a kebel nemesedik. Tagadni nem lehet, hogy e tanulságos és oktatva gyönyörködtető kifejezések jótékony befolyással vannak az egyének szivvilágára is. Tapasztalásom szerint az ember szivvilága lényeges befolyása van az ember észvilágára. Oly kapcsolatban vagyunk e kettő között, mint gyökér és növény közt. A gyökér tonyosszelik, ugyan idegenesen levágott torzsa nélkül is; szivvilág is ész nélkül? — de láttak-e már t. önök növényt gyökér nélkül? Ugy ész szivvilág nélkül semmi. Ha az emberek fej nélkül szaladnának, az ész a szivbe helyezné székhelyét. Törekednünk kell ebben is a tökély elérésére. Erre a számos közül, mint biztos czélhoz vezetőt a fennebbiekben mondottakat ajánlhatom, és pedig lelkiismeretesen.

Az ember ugy van alkotva, hogy magát érzi képességét a tökélycsöbölhetésre. Csak az utat kell fellelnie, azután bámulatos gyorsasággal haladhat azon. Ez a műkedvelő társulatok czélja ez utat megmutatni, az uj, magasztos tárgyak és szellemi élvek iránt sovárgó lélket e tekintetben kiegésiteni, vezetni, gyámolitani, a fölmerülő akadályokat lekűzdeni. Természetesen utt, hol a léleknek e vágya megvan; ellenkező esetben minden okoskodás megszűnik: Wo Nichts ist, dort hat der Kaiser das Recht verloren.

Az akadályokról szólván, figyelmeztetnem kell azokat tévedésükre, kik azt hiszik, hogy a műkedvelők működése, a műkedvelő előadások csupán időtöltő mulatságok. Oh, körem! a műkedvelők pályája hasonló egy rózsabokorhoz, csak hogy a rózsák lebullottak róla, s a mi megmaradt, az csupa tövis. De e tövisek meg fogják azt védelmezni minden gáncsoskodástól, mely valaha magasztosága ellen intéztetik. Vannak azonban a műkedvelő társulatoknak örömei is, de melyek nem anyagiak, hanem szellemiek. Ezek önmagában feli fel, czek: a szépnek, jónak és nemesnek érzete. Nem anyagi élveknek élő egyéneknek valók; ezeknek unalmasak, kinzók. De annál élvdusabbak azoknak, kik a müvelődés zászlója alá állva, mind magok, mind mások müvelődésének előmozditásat tüzték ki czelul. És ez ismét czélja a műkedvelő társulatoknak és műkedvelői előadásoknak. Miért tehát a visszavonás, az idegenkedés a műkedvelők iránt. Hiszen már e czélok elegendők arra, hogy t. önök pártolását a legnagyobb mértékben megnyerjék. De ha ezek nem, ugy a másik czél, mely szintén többekre hárámlik, méltányosan és jogosan követtetheti a pártolást mindenkitől. Értem ez alatt az anyagi és jótékony czélt, mely a műkedvelői előadásokkal egybekötve szokott lenni.

Végül Herder remekszavaival veszek t. önöktől bucsut:

— — — Des Lebens edelste Frucht reift
Durch Erfahrung, die Dir Sinn und Gedanken erneut.
Siehe das siehende Wasser, und schau' die rinnende Quelle;
Jenes modert, und dies strömet den hellesten Trank.
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
Fläge der Pfeil nicht ab, nimmer erreicht er das Ziel. stb

Megérdemlik, hogy elmélkedjünk felettök.

Nyilt tér.

Kedves szülőhelyemet, Kanizsát, ügyeim jóra fordultával elhagyván, el nem mulaszthatom, hogy jó barátim s ismerőimül egy „isten hozád"-dal bucsut ne vegyek, azon kérelmem mellett, tartsanak meg jól emlékükben. Jövő tanitókodási helyül Pápát választám, hol f. é. aug. elején egy könyv- mű- s hangjegy kereskedést nyitandok meg.

Tisztelettel

WAJDITS NÁNDOR.

ÜZLETI HIRNÖK.

NAGY-KANIZSA, julius 30. Ugyszólván minden gabna már behordatatott, van ugyan a Buza köst sok káros esem, de a nagyobb rész szép és egészséges. Az üzleti tekintetből még az árakat nem lehet szigoru meghatározni is árak jelenleg ugyan magasak, de nem biztosak. Igaz ugyan, hogy a külföldi nálunk vásárol és rendelések hozák jelenleg az árkeszek, hogy még mennyire van a külföldnek szüksége és gabnánk, mely azt vesz fel, ha a külföld rendelésit megszünteti, vagy vidéki concurrensek által piacsunk czaláss szenved, es rajtolyos kozlés marad. Minden esetre a gyakorlott guapa szivszőbben ragadja meg a biztos garast a bizonytalan forintnál.

Jelenlegi árak alsó-ausztriai mérőként a helybeli piacson: Buza 85—88 fonta 4 frt 20 kr., 4 ft 50 kr. Roza 78—79 fontos 3 frt — kr., 3 frt 10 kr. Kukoricza 84—85 fontos 2 frt 60 kr. Árpa serfőzéshez való, 70—73 fontos 2 ft. 40 kr. Zab 45—47 fontos 1 frt. — kr Pohánka első-rendü 2 frt — kr. Pasauly fehér 4 ft 50 kr., tarka — frt — kr. Gubó első rendü mázsája 10 frt 50 kr. Szilvapálinka 20 foku — frt — kr hordóval együtt. Fürkölypálinka 20 foku — frt — kr hordóval együtt. Mák — frt — kr. Borkö 26 — frt. Nyersbőrök — frt, Sikor- és tehénbőrök — frt. és busabőrök — frt mázsánként.

Borok. fehér és vörös (schiller) 1862- és 1865-ki — vidékünkbeli — termés 8—9 frt. Villányi és szegszárdi fokuta 1866. 10—12 ft. Uj honi bor vörös (schiller) és fehér 4—6 frt kr. Balatonmelléki borok 1863- és 1865-iki fehér 12 frt aránkként. Viasz 115 frt — kr. Kőz — frt — kr. Köszönésgés gyapju határőrvidéki ára — frt. Fehér rongy ára 8—9 frt kr. fekete 4—4½ frt.

N.-kanizsai piaczi árak augustus 1.

Borsó itczije 14 kr. Lencse itczije 11 kr. Bab itczije 4 kr. Köles itc. 8 kr. Burgonya mérője — kr — ft — kr. Marhahus fontja 17 kr. Juhhus fontja 10 kr. Sertshus fontja 24 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 40 kr Lángliszt má sája 13 frt — kr. Zsemlyeliszt mázsája 12 frt — kr. Kenyérliszt fontja 9 kr. Kukoriczaliszt fontja 5 — kr. Árpaliszt fontja 20 kr. Köleskása fontja 10 kr. Riskása fontja 20 kr. Fesnyl fontja 60 kr. Repcemag fontja 32 kr. Lennmag fontja 40 kr. Uj bor itczije 10 kr. — Ó bor itczje 15 kr. Pálinka itczje 11 kr. Kanizsai sör itczje 10 kr. Ó-bor-pálinka itczje 40 kr. Törkölypálinka itczje 30 kr Szilva-pálinka itczje 60 kr. Nyers faggyú mázsája 50 frt. — kr Üntöltfazygyú-gyertya fontja 30 kr. Mártott fontja — kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Kőmenyfa öle 7 frt — kr. Puhafa öle 6 frt — kr. Nyersfa öle 5frt — kr. Fazsán mérője 35 kr. Szénamázsája —frt 80 kr. Szalma m. 50 kr. Kender fontja 40 kr. Len fontja 60 kr.

Bécsi pénzárfolyam augustus 1.

5% metallinues 9.57; 5% nemz. kölcsön 67.40; 1860-ki álladalmi kölcsön 89. 80; bankrészvények 7.60; hitelintézeti részvények 184. —; London 127.50; ezüst ágio 124.50; arany darabja 6 frt 6 1/12 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits Nándor.

Gyakorlati találmányok.

Eredeti Pompadour-Paris.

A híres Pompadour asszonynak XV. Lajos udvarán volt egy szerszámja, mely a világ élő lényeinek maradt, melyivel a maginak az ifju kinézést, a m. vidor szépségét és a bőr simaságát egész a vénségig megtartotta. Ezen receptet később egy morgó orissa-ád birtokába jutott, melynek orszmpége ma is a bámulat tárgya. Sikerült Rix orvosnak ezen eddig titokban tartott receptet megszerezni t. l., hogy az egész világ javára fordíthassák. Ezen fölfedmélhatlan arcs-pasztának rendkívüli minőn várakozást fölülmul, mivel számos bizonyítványok megbízhatóságát t. a. könnyű rendelés dére állanak. Az egyetlen szer, mely minden arcsfoltokat, szeplőt, majfoltot stb. gyorsan képes eltávolítani. Egy tégely ára utasításai együtt 1 frt. 50 kr.

Igen tetemes megtakarítást eszközölhet

minden háztartás, valamint minden mesterember és gazda

és az egészen uj modorban s erősen angol szabadalommal ellátott könnyű gépek által (használhatók bármely vágó, metsző szerszámra, úgy az üveg metszésnél is) nehány másodperc alatt könnyű szerrel megtökéletesítheti a megtompult metsző szerszámokat, u. m.: ollókat, késeket, kaszákat s. a. t. még pedig igen fényesre. Ez annyira a legkényesebb a legkevésbbé nélkülözhető tárgy minden háztartásban, és árra oly olcsóra van téve, hogy ezen nagy hasznu gépet bárkinek módjában van megszerezni. — Egy darab ára, utmutatással együtt 1 frt.

A legujabb ligoroin-tisztaszer (szebben hasitható) a legnyomkorlátlabb osmaban, nem dohányzók számára is ajánlatos, köszönésre tisztaszerüen formájára, lámpával vagy egyszerűen, mely nehány órára való gyusnyagot vesz fel, úgy hogy gyakran szóldó alkalomra legott világot lehet gyujtani. Ára csak a gyors elterjedése végett csetett ily olcsóra, t. i. darabja 40 kr.

Valódi perzsai kajfestő szer, legszép árfolmalian növényekből készítve; mind a hajat egyszerre igen szép fekete festi. Egy dobos ára 1 frt. egyszerű az utasítással 2 frt.

Folytonos nyár. Legmélkülönbözetesebb szer minden háztartásban, mert ennyel minden a házban előjövő javitásokat mindenki magára vehet és ezen nagy évekig eltartható és hidegen használható. Egy nagy üveg ára 25 kr.

Legujabb rovarpor. Bi-tositott szer minden-féle rovarfoltok eltávolitására vagy ondó, selyemszől és minden más-féle szövetekből, szinnyi vas és acélja erekről. Egy csomag ára 25 kr.

Legjobb borotva-kenőcs. Ezen kenőcs által a borotva könnyűlésre mellő tehetik. Egy dobos ára 25. kr.

Irótollak regulatorral. Alkalmasaktók minden kézhez és papirhoz, úgy hogy egy és ugyanazontoltal a legfinomabb és legvastagabb vonásokat lehet csinálni, 12 darab 25 krért.

Hogy lábait megvija a nedvességtől, erre gondja legyen mindenkinek minthogy az egészséget fenntartja. Ez elkerüli a Metzger-féle bőr-sajtolmány által, mely a lábbelit puhává s kiszáradtnak teszi úgy, hogy a csipő, bármeddig taposta legyen a is a vizes sarat, mégsem érezhetni benne nedvességet, 1 üveg-cse ára 60 kr.

[illegible] mely a Nikkanitnak erősen tárgyalgó vizoszlja, és legszebb fényre hozza, 1 kis üvegcse 25 kr; 1 nagy üveg ára 42 kr.

Millerféle kaloe-fényszám, mely általában elik-nevezett rőzsét 1 egy üvegrevi 40 kr. Mindenféle elavult Wayfeln tárgyak fákból, bádogból ágyagból stb. ezen fényszámai vissszont szépítésem helyreállithatók. Egy üveggel elég egy sor bútorra.

Általános tisztitó-por, melyivel mindennemű ércet, aranyat, mahagónt, bronzot, pakfong, á. ezüst és ezüst tárgyakat tisztitni és fényesíteni lehet. Egy dobos ára 20 kr.

Párisi fényes ragasz, melyivel szemmel üveget, porcelánt, bőrt, tajtékot, fát stb. a leggyorsabban, és állandóan meg lehet ragasztani, úgy hogy elválaszthatlan marad, hanem hogy minden egyszérre legyen, fém érczszel, üveggel porcsellánnal stb. úgy összeragasztatnak. Egy nagy tesztó lesz. Ezen minden használt nélkülözhetetlen szükséges szerből egy dobos ára 10 kr. Ugyan a ragasz folyékonyan, üveglen szedve 30 kr.

Amerikai patentirozott rezinkrak, mint minden bőrbetétek elleni biztositók. Darabja egy hüvelyenel 20 kr., két hüvelyenel 1 frt.

Villanyozott fogkefék. Ezekkel a fogaka, minden fogtapasz vagy fogpor nélkül csupán hideg vizzel, a legszebben fehéren, egészségesen és szag nélkül lehet tartani egyszerű dörzsölés által. Hogy minél nagyobb legyen a kiszedődés, darabja csakis 60 krra tétetett.

Levélpecsétlő bélyegek, melyek könyvelmeszég, olcsóság és biztosságuk miatt is minden ostyánál vagy vias nál előnyösebek, legfinomabb és bármiféle névre vagy czéggel czimerrel vagy jegyyel 500 darab 1 frt. 80 kr., 1000 darab 2 frt.

Valódi angol tollkések, egy-gy 2 pengével 20, 30, 40 kr., 3 pengével 50—60 kr.; legfinomabb faj 3 pengével 60, 70, 90 kr.; 1 ft.; 4 pengével 80 kr, 1 ft 1 ft 20 kr.

Bűvös festészet. Egy perces alatt lehet mindenféle tárgyra kivétel nélkül papiros, kőből, bádogból stb. való tárgyakra, a legszebb aquarellfestészet állandóan átvesztni, úgy annyira, hogy a legügyesebb kéz által készített festés gyanánt fog feltanl. Különösen ajánlható az iparosoknak, minthogy a tárgyakat igen calsoschitje és ajánlóvá teszi. Egy ily kép, mely virágcsokrokat, gyümölcsöket, tájképeket, állatfejeket, csoportozatokat vagy karikaturákat képes, kapható 2, 4, 6, 8, 10 krért, egy üveg átvesztési lakk elégséges 500 képre 20 krért.

Legfelebb helyen szabadalmazott méreg, egerek, patkányok, ürgék és bőrcsőgök kiirtására. Az eladás felelősségre történik. Egy nagy szelencse ára 1 frt.

A hajat élénk állapotban tartani, az ősz vagy szőkét barnára festeni legalkalmasabb a dió-olaj, minden vegyi kés ártalmok károsak. Van szerencsém a t. cz. közönségnek jelentheteni, hogy nálam friss, meghamisitatlanban kétszer tisztitott dió-olaj kapható. Kis üveg-cse 20 kr., nagyobb üveg [illegible]

Gyöngyös szer, melyivel a tyukszemet gyökerestül ki lehet irtani. Ezen ujabban feltalált s erős mindda további dicsérete felesleges, minthogy garantia mellett árultatik. Egy dobozzal használati utasitással együtt 40 kr.

Cz. kir. szabadalom. Szaponinszir Éther, melyivel nehány perces alatt mind a néven nevezendő szennyfoltokat mindenféle kelmékből a legtisztábban hivesz. Ezen uj kémiai szer meghalad mindenmi más hasonlóan szerszámokat. Egy üveg ára 25 kr.

Valódi angol szabadalmazott szerszámok, legfinomabb és legkényesebb szinat is sértetlenül hagyja, mindjárt szárad és nem szagos. Ajánlatik egyszersmind kratyü-tisztitásra. Egy üveg használati utasitással 40 kr.

Valódi angol szabadalmazott szerszámok, legfinomabb és legkényesebb szinat is sértetlenül hagyja, mindjárt szárad és nem szagos. Ajánlatik egyszersmind kratyü-tisztitásra. Egy üveg használati utasitással 40 kr.

Valódi angol szabadalmazott szerszámok, legfinomabb illatszakkal. Egy kis-pengyszám darab ára 15 20 kr. nagy darab 25 kr. Egy tégely valódi mar-szir (Kammer-ig), hajkenőcs 30 kr. Egy darab mar-szir hajszepedrő 30 kr.; valamint minden más illat- és szilatszerszámok kaphatók és kiválóbb; a legnagyobb választékban. A legjobb hajolajok, a hajgyökér ecsetésére. Egy üveggel 20, 30, 50 kr.

Figyelmeztetés. Minthogy a szépszerű czikkek meg is hamisitatnak, bátor vagyok figyelmeztetni az utánzat, mierszégi azok csak is a szépszerű raktárban kaphatók.

Minő-fajú bizonyuak elfogadtatnak és pontosan teljesittetnek.

Árjegyzékek a kaphatók czikkekről ingyen szolgáltatnak.

Az igen szépszerű bizonyuyi üzlet A. FRIEDMANN Bécsben, [illegible] sz. Operngasse 8. sz. a Dorfbér szerszamok mellett. (10—12)

Káti csenlő gép loerőre olcsón eladó, kezelésére tudositást Löwy Albert urnál Ungvár Szentesen, valamint N.-Kanizsán Sö[illegible] urnál tudható meg. (8—8)

FESSELHOFFER JÓZSEF

ajánlja Nagy-Kanizsán dúsan felszerelt kereskédését, melyben a legjutányosabb áron következő mindenféle árucikkek kaphatók,

ugymint:

a legfinomabb czukor, kávé, orosz thea, rhum, porczellán- és bécsi Hardtmuth-féle edények, finom tajtből készült dohányzó szerek és serte-áruk.

Kapható még továbbá:

Aixi asztali olaj, különféle chocoládé, valódi nápolyi maccaroni, riza, árpakásn, pesti hengermalmi dara s liszt. — Legjobb groji-, ementhali és parmai sajtok.

Kü önfele külföldi pezsgők; szegszardi, budai, somlai bada soni asztali, tokaji, soproni és ménesi asszuborok

Valódi PAGLIANO-SYRUP (hashajtó szer).

Dr. Pearce Edw. szabadalmazoft gyomor-szeszc. Daubitz-féle lövény liqueur, gyomorfájások ellen.

NEUVERTH-féle budai keserü viz, Sz. István, Hunyady, Rákóczy, Deák-féle budai keserü vizek,

alápi, ivándi, gleichenbergi, marienbadi, pilnai, parádi, selti és saidschitzi ásványvizek. Friss és jó rohicsi savanyu viz.

Marmarosi s isztriai vörös marha-só.

POPP anatherin szájvize.

NÖVÉNY-PAPIR

befőzött gyümölcsnek, hólyng helyett

Reissner-féle légyvesztő papir,

Zacherl féle bolhavesztő por.

Lázár-féle poloskavesztő szer.

PORTLAND CEMENT.

MILLY-, APOLLO- S FÁGGYU GYERTYÁK.

Siklósi mosó szappan.

KORNEUBTRGI MARHATÁPLÁLÓ POR.

Ottenreiter L.-féle csúz elleni ir

(limentum equi. Restitutio fluid).

BELGIAI PARAFFIN KOCSI KENŐCS.

HIRDETMÉNY.

Az esztergomi m. fő gazdatisztsége részéről köszé tetik, miszerint a tapsonyi urodalomhoz tartozó opaczinyi és szobi vendégfogadó, valamint fehéregyházi korcsma haszonvételc folyó évi augustus hó elsején 3 évi idő tartamra haszonbérbe fog árverés utján bocsájtatni.

A fentebbi haszonvételekhez csatolt szántóföld, rét és legelő kiterjedéséről az árverezni kivánkozó vállalkozók a tapsonyi tiszttartóság irodájában (u. p. Nemes-Vid Somogy megyében) tudomást szerezhetnek.

Tapsony, julius 4-én 1867.

az urodalmi tisztség

3—3

Hirdetmény.

Nóhai Benczik József hagyatékához tartozó, a nagy-kanizsai 621 sz. telekjegyzőkönyv 2043. és 2045. 1807. 1807. h. r. számok alatti fekvőségek, melyeknek kikiáltási ára 1495 frtot o. é. tészen, f. évi september hó 2-án, ha pedig a kikiáltasat az ő nem igértetnek, folyó évi October hó 2-án, mindenkor reggeli 9 órakor azon alul is a helyszinen nyilvános árverés utjáu eladatni fognak, a közelebbi árverési feltételek alulirottnál megtudható. Nagy-Kanizsán, julius 27-én 1867.

1—3 **Gózony Ferencz**, kikiáltott végrehajtó.

A „Pesti biztositó intézet“,

mely gyors és illedelmes kármegtéritései-ünál általános elismerésben részesül, biztosit a legjutányosabb feltételek és

legolcsóbb díjak mellett:

tűzkár ellen épületeket és azokban levő ingóságokat, szalmas gabona- és takarmány-készleteket, tetőzet alatt vagy szabadón.

jégkár ellen mindennemű földterményeket és

elemi károk ellen minden vizen és szárazon szállitandó javakat.

E hazai intézet jelen idényben a gazda urakat különösen

a szalma-gabona és takarmány tüz elleni biztositására

bátorkodik figyelmeztetni.

Az alárt főügynökség fölkéri ezennel a t. cz. gazda urakat, hogy biztositásaik föladásával vagy hozzá, vagy annak minden nagyobb helységben létező ügynökeihez fordulni sziveskedjenek. A **fölöttébb jutányos** feltételekről legnagyobb készséggel adatik felvilágositás.

Kelt Sopronban, 1867. julius havában.

A pesti biztositó intézet soproni főügynöksége.

Müller P.

Legolcsóbb vászon a földön.

Nagy ár-leszállitás

MODERN, LAJOS első és legnagyobb gyári vászon-raktárában, Bécs, Tuchlauben 11. sz. a.

Urak, hölgyek és gyermekek számára, hallatlan olcsó árért.

A vásznak finom- és jószágáért kezesség vállaltatik, a leszállitott árak bizonyára mindenkinek figyelmét magukra vonják, és a legkisebb megrendelések a legnagyobbat fogják eltéríteni. Megrendelések, a várakozásnak tökéletesen megfelelőleg, teljesittetnek. Ingek, melyek a tetőhez nem állanak, visszavétetnek.

A vászonnemek árjegyzéke.

Szabott árak, még ismételadók- és kereskedőknek is.

Kész uri-ingek, legjobb kézi-munka.

Fehér-fonalu vászon-ingek, 2 frt 50 kr helyett 1 frt 80 kr.
Finomabb rázonos mellel 4 frt 50 kr h. 2 frt 30 kr.
Finom irlandi vagy rumburgi ingek 6 frt h. 2 frt 80 kr.
Finom hollandi vászon-ingek 6 frt 50 kr h. 3 frt.
Finom rumburgi kézelfont ingek 7 frt 50 kr h. 3 frt 50 kr.
Legfinomabb rumburgi ingek, legszebb kézi-munka 1 frt h. 4.50.
Legfin. belgiai batist-vászonból 12 frt h. 5 frt 50 kr.

Fehér és szines shirting-ingek.

Uri-ingek, fehér shirtingből 3 frt h. 1 frt 80 kr.
Legfinomabb francia shirtingből 4 frt 25 kr h. 2 frt 80 kr.
Legujabb divatu szines ingek 4 frt 50 kr h. 2 frt 80 kr.
Finom szines shirting-ingek 4 frt 50 kr h. 2 frt 50 kr.
Finom francia szines batist-ingek 6 frt 50 kr h. 3 frt 50 kr.
Legujabb fehér táncavigalmi ingek, legfinomabb 6 frt 50 kr h 5.20.

Vásznak, zsebkendők, asztalteriték.

Legfinomabb irlandi vagy rumburgi, 50 rőf, 50 frt h. 4 frt.
Finom vászon-batlasztszövet, 50 rőf, 80 frt h. 45 frt.
Jó vászon-zsebkendők, féltucatja 1 frt, 1,50, 1,80, 2 frt.
Legfin. vászon batist-zsebkendők féltucatja 2 frt, 2.50.
Finom uri nyakkendő, féltucatja 1.50, 1,80, 2 frt.

Kész női-ingek, legszebb kézi-munka és kézi-kötés.

Vászon-nőiingek 3 frt helyett 1 frt 50 kr.
Finom svéczi ingek, rázcsos mellel 5 frt h. 2 frt 80 kr.
Finom vászonből, hurkolva 5 frt h. 2 frt 80 kr.
Divat-ingek, legfin. vászonból és kötésből 6 frt 50 kr h. 3.80.
Uj divatu sáirban kötött 6 frt 50 kr h. 3.50.
Eugenia, uj divatu, kötött 7 frt h. 3.50.
Mária-Antónia fiaó-ingek 6 frt 50 kr h. 4.50.
Victoria-ingek, kötve és finom valenciennesszel 15 frt h. 7 frt.
Női-alsónadrágok, legfin. shirtingből 4 frt h. 2 frt.
Női-nadrágok, kötve, vászonból, 6 frt h. 2.80
Női éjimellénykék, angol shirtingből 5 frt 50 kr h. 2.80.
Mellénykék legfin. batist-perkálból, angol 6 frt 50 kr. h. 3.50.
Díszes, gazdagon kötött mellénykék 12 frt h. 5.50.
Francia mellénykék, legfin. batistból 15 frt h. 6.50.
Legfinomabb mellénykék, valódi valenciennesszel 20 frt h. 10 frt,
Női háló-ingek, hosszu ujakkal 3 frt 50 kr. 4.50, 5, 6.50.
Női fodrász-ingek, finom batist-perkálból 5 frt, 5.50, 6.50.

Vászon-férfi-gatyák.

1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, legfin. rumb. vászonból 2—2 frt 20 kr.

Megrendelések utánvét mellett teljesittetnek. Megrendeléseknél a nyak bőségo kéretik. 12—12

CZIM: An das Central-Depot der ersten Leinwäsche-Niederlage des **Louis Modern**, Wien, Stadt, Tuchlauben N. 11.

Wajdits József kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa Hatodik évfolyam. 23. szám augustus 10-én. 1867.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész iven. **Szerkesztői iroda és kiadó hivatal:** WAJDITS JOZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben háshoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre - 4 ft. — kr. Fél évre - 2 „ — „ Negyedre - 1 „ — „

Hirdetések A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr. 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt téren" egy petit sor beiktatási dija 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető **közlemények,** valamint vidéki levelek, bémentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

N.-kanizsa-barcs-pécsi vasut.

Válasz a „Pester Lloyd" 183-dik számában megjelent czikkre *).

A „Pester Lloyd" 183-dik számában ezen czim alatt: „A vasuti kérdéshez" (Zur Eisenbahnfrage) jelent meg egy czikk, mely, ugy látszik, felelet akart lenni azon czikkekre, melyek a lap 20. és 22. számaiban ezen kérdésben megjelentek, sőt közvetve azon tiltakozásra is, mely Somogy és Zala megyék és N-Kanizsa város részéről az idézett vasut kiindulási pontja s iránya ellen a magas kir. közlekedési ministerium kiküldöttjének átadatott és e lapok hasábjain egész terjedelmében közöltetett, legalább azt kell vélelmeznünk a czillag alatti szerkesztői jegyzetekből, mely ezen czikket „illetékes helyről" beküldöttnek jellegzi.

Előre bocsátva azt, miszerint nem hihetjük, hogy ezen czikk a felelős magy. kir. közlekedési ministeriumtól eredne, mert szilárd meggyőződésünk, hogy hivatásánál és méltóságánál fogva a küzdő pártok felett állni kellő ezen legfőbb hatóság két nagy magyar megye s egy nagy magyar végváros mint leginkább érdekelt vidékek képviselői által be adott ünnepélyes tiltakozást egy személyes érdekből és hivatlan vádlóktól eredett megtámadásnak nem czimezheti, részünkről e czikket másnak nem tekintjük, mint a mi valójában, t. i. egy egyszerü hirlapi czikknek, kinek szerzője lehet talán oly magas állásu egyén, ki a ministeri irodákban foglal helyet, de névtelenül jelenvén meg a czikk, mi azt csak a szerkesztő nézetei tolmácsának tekintjük, s ily feltevésből kiindulva, nem hiszszük feljogositottnak ilynemü soha se igazolható vádakkal nemcsak bennünket, de a tiltakozó két megyét es egy várost is közvetve a nagy közönség előtt megbélyegezni akarni.

Az ügy fontossága s az olvasó közönség iránti tisztelet nem engedi recriminatiókba ereszkednünk, és csupán annyit jegyzünk meg az érdemleges czáfolat előtt, mielőtt a t. szerkesztőség szerinte némely itteni körökből eredett és e lapok hasábjain megjelent panaszokra a nagy közönség előtta hivatlan vádlók és önérdek hajhászást reá sütni engedi, már csupa collegialitás szempontjából illő lett volna — habár kivonatilag — felsorolni azon sérelmeket, melyek szerinte a bizonyos kanizsai körökből eredtek, mert ezen mostani czikkének más czélja nem lehet, mint a nagy közönséget, a sérelmek helytelenségéről meggyőzni, ez pedig csak ugy hozhat alapos elfogulatlan itéletet, ha a vádpontokat is ismeri; elvárjuk tehát a mennyiben a fennebbi czikkére fükép lapunk mint a kérdéses sérelmek hü olmácsa ellen van irányozva, hogy legalább válaszunknak helyet adand.

*) Kérnének egyuttal a többi lapok, melyek a „Pester Lloyd" e czikkét átvették, szivességesek ezen választ is átvenni.

E ferde vasut-tervezet megvédésére azon egyetlen érv hozatik fel, hogy minden kételyt kizáró kutfők szerint ezen vonal is azok sorába tartozik, melyek már legfelsőbb szentesitéssel ellátva adattak át a felelős magyar kormánynak. Habár tudtunkkal ezen vonal irányát megállapitó állami szerződvény csak f. évi april hóban — ha jól emlékszünk 10-ki vagy 13-ki kelettel ellátva, tehát jóval martius 10-e után, midőn a mostani ministerium az ország kormányzatának minden ágnazatát kezébe vevé — látott napvilágot, és mi ennek létezését épen a „Pester Lloyd"-ból tudtuk meg, mindamellett épen a lapból tudva azt is, hogy több fontos ügyek iránt a magyar ministeriumnak le kellett magát kötelezni, hódoltunk a kényszerüségnek épen ugy, mint a tiltakozó kiküldöttek, s megnyugodtunk azon változhatlan kényszerüségen, hogy e vonal Somogymegye szive helyett csupán annak déli s délkeleti széleit érintse. De küzdöttünk folyvást azért, a mit a felhivott állami szerződvény szoros megtartása mellett legalább nézetünk szerint még kivinni lehet, és a mely minden érdeket még a lehetőség határain belöl leginkább kielégitene.

Indokaink mind oda valának irányozva, miután e vonal kiindulási pontja az idézték állam-szerződés szerint N-Kanizsa-Kottori közé van megállapitva, s igy még a lehetőség nyitva áll, e vonalat Keresztur helyett mindjárt Sz.-Miklósnál kiágaztatni, ne vezetessék az a légrádi hegy alatt, hanem beljebb Somogyban a surdi völgyön át Csurgó s Berzencze felé, itt már a társasági tervezettel ugy is találkozik; kimutattuk, hogy e vonal sokkal olcsóbb, könnyebben kivihető, s a tengert tekintve, legfeljebb $^2/_4$ mértföldnyi lenne talán hosszabb mint a déli vasuti társaság kedvencz eszméje, s igy nem csak a vidék, de a vasuti társaság érdekeit is jobban megóvná; mindezekre czáfolatot és felvilágositást az idézett Lloyd czikkből nem nyerünk, de nem is reménylhetünk azon előzmény után, midőn épen e lap volt az, mely ez év tavaszán egy igen szakavatott tollal irt czikkben ezen tervezet helytelenségét első felderité, s e várost is szokott apathiájából felébresztě. Azóta e terjedt lap hasábjain ez irányu értekezés nem jelent meg, és hogy a Lloyd nézetei még is annyira változtak, hogy ezen neki ellentmondó czikket minden megjegyzés nélkül közli, mi csekély eszünkkel más körülménynek nem tulajdonithatjuk, minthogy az érdemes lap a tous prix a kormány nézeteit akarja gyámolitani, — ezt kell legalább következtetnünk a czillag alatti jegyzetből, melylyel, mint mondja, a tényállást felderiti, csak kár volt, mint már fennebb emlitének, indokaink czáfolatába nem bocsajtkozni, s helyette inkább a mysteriosus paizsot és a félhivatalos köpönyeget elő venni, mert ezen fegyverek ereje már rég lejárt.

Felemliti e czikk azon érveket is, melyek a bécsi kormány előtt e vonal irányának engedélyezésénél (ismét hiteles kutfők szerint) irányt adók valának, és pedig 1-ör hogy ez a drávai kikötők érintésével a drávai hajozásnak előnyére lenne. 2-or. Hogy ez lenne a tengerrel összeköttetés legrövidebb vonala, s ez uton a stajerhoni vasgyárak és Fiume kaphat legolcsóbb köszenet.

3-or hogy az épitendő pálya emelkedése itt legkedvezőbb, ugy állván, mint 1: 300, holott ha mindjárt Kanizsa alatt vezettetnék ki, az arány ugy lenne, mint 1: 100-hoz. A czikkiró ur szerint hiteles kutfők után ezek lévén egyedül a bécsi kormány előtt e monstrosus terv engedélyezésének indokai, már megengedjen, ha nyiltan kimondjuk, hogy ezen érvek egyike sem állja ki a próbát, annál kevésbbé szen elbizakodást, hogy ennek ellenzöit személyesen érdekeltteknek álitani lehessen; hem pedig az első, mert kétségbe merjük vonni, hogy a viz mellé közvetlen épitendő vasut a drávai hajozást emelni fogná, sőt talán ellenkezőleg épen elnyomja, mert oda látszik irányozva lenni, hogy Barcson felül egészen magához ragadja a szállitást, más indokát legalább nem képzelhetjük, miért lehetett épen a kis Barcs falunak oly nagy varázs ereje a vasuti társaságra! hisz az olcsóbb vizuton mindenféle szállitmány Kakonyig felevezhetett volna, innét pedig amugy is a már kész vaspályára kellett volna átrakodni! a mit tehát eddig a gőzhajók Kakonyig felvontattak, valószinüleg Barcstól kezdée egyelőre megosztják a vasuttal, és pedig nehezen lesend a drávai hajózásnak előnyére, sőt igen valószinüleg azt épen ugy megszüntetendi Barcson felöl, mint a budakanizsai vonal a Füred-Keszthely közötti gőzhajózást.

Tudtunkkal az sem áll, mintha e vonal a drávai kikötőket érintené, mert az csupán Barcsnál lesz az eset, mi a társaságnak akkor is megmaradna, ha az általunk ajánlott irány fogadtatnék el.

4-er. E czikk szerint a személy-szállitó vonalok a kanizsai pálya-udvart fogják érinteni; ezáltal tehát legalább két mértföldet kerülnek, azok t. i., melyek délnyugoti irányban haladnak tovább. De kétségbe merjük vonni, hogy azon Stajerhonba és Fiumába szánt köszénvonatok, melyek Kanizsát nem érintenék, közelebb érnék a Mura bidját (mint azon pontot, hol mindkét tervezet összeszvág) a légrádi hegyet megkerülve M.-Keresztúr felé, mintha az általunk ajánlott terv szerint ezek Sz.-Miklós alatt Kanizsát mellőzve történnek el. Sajnáljuk, hogy a két kész tervezet nincsen kezeink között, és igy állitasunk valóságát öl számra kimutatni nem tudjuk, de ebben velünk a tájakat ismerő minden egyén egyet fog érteni. Azon állitásra vonatkozólag pedig, hogy a bécsi kormány Fiumába akart volna olcsó szén-szállitása végett vasutat engedélyezni, csak azt válaszoljuk: difficile est satirem non scribere, s talán a tisztelt czikkiró tolla megbotlott, irván Fiumét Triest helyett.

5-ör Az emelkedési kedvező körülményekre nézve ismét sajnálnunk kell, hogy e két kész tervezet a vasuti társaság által betekintésre át nem engedtetett, akkor pontos adatokkal szolgálhatnánk, de igy csak arra vagyunk kényteleneek szoritkozni, miszerint az általunk ajánlott tervezeten a pálya lejtmérési viszonyai szakértők állitása szerint kedvezőbbek lennének mint a Budakanizsain (hiszen csak egyetlen csekély vizválasztó dombon kellene átvezetni, v. átmetszeni) már pedig hogy ez utóbbi világ pályán az emelkedési arány kedvezőtlen lenne, azt a czikkiró urnak csak az fogja elhinni, ki életében csupán Szeged vagy Debreczen felé utazott a vaspályán.

Ezen czikkben még a miskolcz-bonyói és buda-fiumei-vasuti tervezetek tárgyában is több közlés foglaltatik, de ezeket mi tüzetesebben nem ismervén, és a tárgyról még nem irván, megcáfolását és a választ illetékesebb kőrökre bizzuk.

Ezekből pedig a t. czikkiró ur belátthatja, hogy mi bár hivatlan panaszolkodók vagyunk, — ezeket ugy hiszszük soha sem szokták hivni — de hirlapirói tisztünket teljesitjük, midőn érdekeink és jobbléttünk, sőt talán egész hazánk előnyeinek megóvására egy ferde tervezet ellen szót emelünk, és azért, mert e vidék és vasut érdekeire nézve szerintünk ezen tervezetével ellenkeznek, személyes érdekekből kiindultaknak bennünket oda állitani, kissé merész tett volt, mely bennünket azonban nemcsak visszariasztani kötelességünk teljesitésétől és meggyőződésünk nyilvanitásától nem fog, de legyen meggyőződve, hogy mindaddig, mig bennünket ide vágó s a próbát kiálló argumentumokkal le nem győz, mindaddig meggyőződésünket követve nem szünendünk meg, minden törvényes fegyvert bármely merész denuntiatio v. gyanusitás dacára e monstrosus vonal kiépitésének megakadályozására felhasználni akkor, midőn mi egy olcsóbbat és minden érdekeket jobban kielégitőt ajánlani képesek voltunk.

Utóirat. A „Pester Lloyd"-ban folytatott czikkecsozat már nyiltan beismeri, mit mi hir után 22. számunkban állitottunk, hogy t. i. az eddigi országos tervezetektől elterőleg a buda-fiumei vonal már nem Kottorinál tervezettek kivezettetni, hanem Zákány alatt; sőt a legujabb Lloydból azt kell következtetnünk: ez már az elhatározott ügyek sorába tartozik.

Alielőtt tehát a tollat letennénk, az illetőket még csak arra kivánjuk figyelmeztetni, hogy Zákány semmivel sincs messzebb Kanizsától, mint M.-Keresztúrtól. Hogy tehát ezen pontra is a surdi völgyön át olcsóbban, biztosabban és minden tiszteletbeli akadály nélkül épithetni vasutat, valóban nem látjuk át, miért szükséges vagy kellene a légrádi hegy alatt költséges, nem biztos nehéz épitkezéssel épen Kanizsát elkerülni, illetőleg (Budától a fiumei kitszütt irányt tekintve) Mura-Keresztúrtól Zákány felé.

visszakerülni a mártföldet, mikor Kanizsától Zákány alá teljesen egyenes vonalban és könnyebben ajuthatni.

Értesitvény

a keszthelyi országos gazdászati felsőbb tanintézetek felől.

Az intézet czélja. A keszthelyi orsz. gazdászati felsőbb tanintézet czélja: a gazdasági pályára készülő ifjakat, mint leendő birtoktulajdonosokat, bérnököket vagy gazdatisztet jövő hivatásukra időszerinti tudományos szakképzéssel a gazdászat minden ágában alaposan előkészíteni. — Azon ritka természeti előnyöknél fogva pedig, melyekkel bir az intézet közel és távolabb vidéke a szőlőmivelés ügyére, szintén egyik kiváló feladatának ismeri: a hazai *borászat* előmozditására teljes súlyával hatni úgy az elméleti mint a gyakorlati oktatás utján. — *Felelősség és igazgatás.* A keszthelyi orsz. gazdászati felsőbb tanintézet a vele kapcsolatban lévő földmives iskolával együtt a földmivelési, ipar és kor. m. kir. ministerium felelősségére alatt áll. Az intézetet közvetlenül igazgatja és vezeti az igazgató, kinek elnöklete alatt határoz és itél a tanári testület a tanulók felvétele s a bizonyitványok kiállitása iránt; továbbá a tanügyet illető minden dologban, és a feltünőbb fegyelmi esetekben. *Tantárgyak és a tanitás segédeszközei.* Tantárgyak: az alap- és segéd-, s a gazdászati szaktudományok; a tanitás segédeszközei: a mennyiség- és természettani készülékek; a vegytani és gazdasági ipari műtani műhelyek; állat-, növény-, ásvány- és gazdasági eszköz s gépgyüjtemények; könyvtár. — *Gyakorlati okmutatásra* szolgálnak: az intézet saját gazdasága, füvész-, konyha-, gyümölcsfa-kertje; különösen pedig gróf Festetich Tasziló urnak engedélyéből, a gyümölcs- és minden egyéb fanemekben gazdag grófi kert; az uradalmi jeles gazdasagok kitünően vezetett szarvasmarha- és juhtenyésztéssel; s a terjedelmes erdők. — A *tanfolyam* tartalma *két* évre terjed; a tanév kezdetét veszi october 1-jén. — *A felvétel feltételei.* Az intézetbe felvétetni kivánkozó kimutatni tartozik: a) jó erkölcsi magaviseletét; b) hogy életkorának 17-ik évét betöltötte; c) hogy a főgymnasiumi vagy a felreáliskolai tanulmányokat sikerrel végezte; d) hogy a gazdászati téren legalább is egy évi gyakorlati előkészülettel bir. — Az olyanok kivétetnek felvétetni magukat, kik az emlitett egyik vagy másik tanodának nem minden osztályát végezték el: ezek az intézeti igazgatóságtól elő egesen kiszközlött engedély mellett kötelesek az intézet tanári testülete előtt elővizsgálat alá veini magukat a természettan, állattan és mennyiségtani tantárgyakból, melynek eredményétől függ felvételi képességük elhatározása. — *A beiratás és az elővizsgálatok határideje.* A felvételi beiratások october 1-ső napján veszik kezdettüket; félév közben felvételek nem történhetnek. — Független önálló *férfiak*, kik az intézet előadásait hallgatni kivánják, az elővizsgálat alól felmenthetnek a tanári testület által. — *Tan- és lakóindij.* Az orsz. gazdászati felsőbb tanintézet hallgatója a beiratás alkalmával egy évre 10 frtot fizet. Az orsz. gazdászati pénztárból évenként négy ösztöndij van *két-két* egyik tanévre szóló engedélyével; továbbá magyarországiaknak ugyan szintén több ösztöndijak jutnak, ezek kivétel egy százforinthét tehát szegény hazatandó tanulónak egy szóval *szegény sorsú tanulónak* osztatnak ki a tanári testület jelszavával. — *Szállás és élelmezés.* Az intézeti növendékek szállásról és élelmi szállásról magukgondoskodnak Keszthely városában. E tekintetben a tanárokok megkeresésére, [illegible] a helybeliek közbenjárása [illegible] *Hogyan rendsza[illegible]* [illegible] felvett növendékeknek maga alkalmazása végett készbesittetnek, melyek szigoru megtartására a felvétel által kötelezve van. — *Vizsgák és bizonyitványok.* Minden félév végén vizsgálatok tartatnak, melyek sikeréről az intézet növendéke félévenkint bizonyitványt nyer.

Keszthely, jul. 8-án 1867.

Az intézet igazgatósága.

Levelezések

Keszthely, julius végén.

Megigértem, hogy multkor felben szakadt levelemet folytatom; ezt annál is inkább sietek megtenni, mert városunkban azóta érdekes események fordultak elő.

Mindenek előtt meg kell emlitnenem, hogy f. hó 21-én Gorove gazdasági minister ő excja városunkba jött, hogy a gazdasági tanintézetet megvizsgalja s annak miuel tökéletesebb fölszerelésérül intezkedhessek. A mondott napon estve a gazd. tanintézet a polgársággal egyesülve, fáklyászenével vonultak a gróf kastely elő, hol ő Excja szállva volt s itt az intézeti dalarda néhány összhangzó darabbal tiszt legyen. Andrássy József intézeti hallgató a ministert a hallgatóság és polgárság nevében üdvözölte, mire minister ő excja meleg szavakban válaszolt. Másnap ő excja az intezetet vizsgálta s ellátogatott. Az intézetet illetőleg értesültünk, hogy igazgató-válság fog beállani s Eckhardt Adolf foglalja el az igazgató széket. E körülmeny igen örvendetes, különösen oly egyén után, mint a jelenlegi igazgató, kinek alatan a mert kozonye es eljarasai az intezetre nagyon nyomasztólag hattak. Azonban Wagner Károly erdészeti tanár eltávozásáról hallottunk, mi az intézetre ismét nagy veszteség lenne, mert e tanszékre oly egyent, mint Wagner, ki az erdészeti irodalom terén tekintely, az intezet bizonyaira nem fog nyerhetni.

Szintén 21-én Füredről a Kisfaludy gőzössel kis kéjturaszat rendeztek, s a 10-ig felüli vendegseg estve fele megis erkezett. Két órai időzes után azonban ismét visszafordultak, de a hajó a nagyon sokely vizben megfeneklett s csak másnap reggel mozdulhatott ki kényszer helyzetéből.

Lacskó szintársulata meglehetős sikerrel működik; azonban a közönség pártolása daczára, előadásokat nagyon ritkan tart.

A hévizi fürdő még mindig igen számos vendégnek örvend s a gyakornokság, kiránduláai alkalmával igen kedélyes estéket rögtönöz.

Balatoni fürdőinkben a helybelieken kivül egy-két idegen vidéki fürdővendéget is látunk.

Szükségünk is van a hideg vizre, mert a hőség, mely napjainkban uralkodik, majd elviselhetlen.

V. S.

Mohács, julius hó 30-án.

Kis tanácz, vagy nagy tanácz legyen-e, ez [illegible] kérdés. E kérdés eldöntése körül már sok follfáradt ki, ugyannyinyi torok rekedt el, a lakosok egymásközt ellenségeskedtek, ugy, hogy most már ez ügy a düh s szenvedély legszélesebb határáig terjedt el.

Az itteni lakosok közt, sajnos, tulnyomó részt képez a műveletlen nép, s mint ilyen, ugyan meg is mutatta már néhányszor, hogy hasonló ama oktalan állatokhoz, melyeket a dunaszigetben növel.

Alig képzelhetni e fanatizált néphez hasonlót, mely gyávasága mellett még oly ravasz, alattomos s gonosz lelkü volna, s ilyen nép, mely az oktalan állattól csak annyiban különbözik, hogy beszél, ohaját, akaratát embertársával megértetni tudja elő szóval, ez akar élni a szabadság szentségével, ez akar a közügyekbe bolyolni s irányt adni.

Valjon az, ki a 48-iki törvénycikkeket szerkesztette, úgy értette-e a jogegyenlőséget, hogy a legutóbbi pór is hasonló jogosultsággal üljön a közügyek rendezésében, mint az értelmes s tapasztalat-dus polgár!?

Ha igen, úgy kár volt az időt is pazarolni a törvénycikk leirására, mert azt haladatosb ügyre is fordithatta volna.

Ma egy a m. miniszteriumtól ide rendelt küldöttség intervenial a községi ügyekben, mely megakar győzödni arról, valjon a nép, vagy inkább a többség szálard akar-ta e, hogy a rendezett tanácz helyébe kis tanácz állitassék vagy, hogy uj tisztviselői választás czaknőttessék.

Hogy a m. ministerium ily kérdést intéz az itteni közönséghez, az valóban bámulatos, mert a 48-iki törvények értelmében a helyhatóságoknak kivétel nélkül csonkitatlanul kell-e megmaradnok, mig az országgyűlés uj községi törvényt nem hirdet.

Az emlitett interventionak eredménye az, hogy a kis tanácsot kivánok száma meghaladja a 7 százat, mig a többieké alig üti meg a 200-at; azoban nem ugy kell venni a dolgot, mintha az utóbbi szám már teljes volna, mert megjegyzendő, hogy alig vett részt a szavazatnál az értelmiségnek $^2/_3$ része; mert mindenik csak ugy vélekedik, hogy bár azzal a vad, miveletlen néppel meg nem vesekedik, hogy utóbb a bosszu s düh által fokozott szenvedélyesség még tetlleges kihágásokká is fajuljon.

Az intelligens osztály nagyon is illdomosan cselekedett e részben, hogy szavazásra nem ment, hanem egyszerűen irásban tiltakozott a fennforgó eljárás ellen; és ha még is győzne az ellenpárt, ama vad népsöpredek mely az emberiség legszentebb intezményeit is képes fölforgatni, mint ezt már 61-ben tényleg bebizonyitá, midőn neki rontott vakon a nevelésügynek a a tanitókat számosan elakarta üzni; ugy csak utálat s keserű gyülölettel találkozandik az ellenfél részéről, mely öt addig tudatlanságában gyámolitá s csak jó utra vezeté, de azt soha magnem érdemelte.

r. l.

Egervár, julius 20. 1867.

Tekintetes szerk. úr! — Mielőtt e hely külső érdekeiről szólanék, nem lesz talán fölösleges, azt pár sorban megismertetnem.

Egervár, — állitólag a törökök pusztitása miatt — alig 40 házból álló, kisded mezővaros Vasmegyében; kellemes völgyben fekszik, erdők s gyönyörű szőlőhegyektől koszorusva. Nevét, lihető azon váralaku, ódon kastélytól vette, mely tőle tiz perczenyi távolságra a sopron kamizsai vasut szomszédságaban áll, s gróf Széchenyi János itteni uradalmához tartozik. Jelenleg a gazdatisztek lakául szolgál. E vár — mint közönségesen nevezik — történeti nevezetességgel nem bir, de a maga idejében meglehetős men- és védhelyül használhatták, mikor a hozzáférhetést vizenyős, berkes környéke is eléggé akadályozá. Négy tornyan, melyek szögletüt képezik, ugyan annyi forogható nagy S. P. Q. R. betü látható, mely talanyos jelentőségét, egy keretes vászondarabra festett sorok igy értelmezik:

„Salvator! Populi Que Redemptor,
Sacello Praesente Quiverentibus Relicto,
Summis Persecutionibus Quodammodo Restaurato
Sis Propitius Quaesumus Relapsis
Suffragare Pacem Quietemque Reipublicae
Salva Populum Quem Redemisti."

Kár, hogy e vár eredetéről eddig semmi hiteles adatott kipuhatolni nem sikerült.

A város lakosai magyarok s földmüvelessel foglalkoznak. Egyszerű épületei közül emlitést érdemel régi, de mindamellett csinos temploma, melynek egyik oldalán, a szájhagyományok szerint valaha kolostor állott, mint nemi található alapmaradványok még máig is bizonyitának.

A fő kereset- és jövedelem- forrás itt is mint házakban csaknem mindenütt a gabna- és bortermelés. Hegyei kevés kivétellel jó bort teremnek, különösen pedig az ugynevezett güsfai, melynek nem sok (évenkint 1000 akó), de könnyü italu, zamatos bora a badacsonyival vetekedik.

Az idei aratás a vidéken igen jó. Kukoricza, burgonya, bab stb., ha tovább is kedvez az idő, bőven lesz. Gyümölcs, füleg körte és alma elég van, s eddig a szőlő is kielégitő szüretet igér.

Ami az időjárást illeti, a veleményeknek kedvező. E hó elején történtekor esett és nagy mértékben, később ritkábban. mig végre egészen kiderült.

A hőmérsék 18, 20, 24 R.fok közt változó.

Isten önnel

Zala-somogyi hirek.

△ Perczel Mór. A viharos 1848-diki év egyik dicső bajnoka és jeles tábornoka, a zalaegerszegi járás egyhangulag megválasztott képviselője, f. hó 10-én fog városunkon keresztül utazni. A városi elöljáróság a honvéd-egylet már készületeket tesz, hogy az indóházaná méltó ünnepélyjel fogadhassa. A helybeli dalárda is, mint halljuk, néhány quartettel fogja az ünnepélyes fogadtatást emelni. Perczel Mór délutáni $^1/_2$2kor a Pesti vonattal érkezik Kanizsára; 4 órakor tovább indul a vonattal Zala-Egerszegre, hol a zalamegyei banderium fogadandja. Áldás kisérje e jeles hazafi léptein. Minden bövebbet jövő számunk hozandja.

△ Ma távozott el körünkből Nádi Dolmányos Dömötör hitszónok; kebelbeli barátunk, a nép kedvelt szónoka s lelki-atyja, négy évig hirdeite Kanizsán mint szülőföldén az Isten igéjét, most Pécsre tétetett át.

△ Mult számunkban f. hó 11-ikére hirdetett működveli-elöadás a fögymnasium javára, közbejött, a előre nem látható akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztatott.

△ Tanügy. Minthogy körülbelül más félhó mulva az uj tanév megnyilik, el nem mulaszthatjuk azon kérdést intézni, mi oka, hogy még semmi intézkedés nem tétetik, (legalább) az 5 ik osztály megnyitására. Ezen, már oly hosszu idő óta pengetett tervezgetgyan valósulhatna egyszer.

△ Hallomás szerint a helybeli póstát az állam megszándékozik venni 70,000 frton, hihetőleg a jövő év elején, ha ez való lehetne, különösen a kereskedelem rég óhajtott vágyával találkozna.

△ Népzenetársaság. Darázs Mihály, szókásfehérvári első népzenetársasága, már egy hót óta időz városunkban. Vasárnap, f. hó 11-ön a „*Zöldfa korthon*" tart zenedélyt. Felhivjuk e valóban jó népzenetársaságra a kozonség figyelmét.

△ (Kepviselő választás.) A az. grothi kerületben betegsége közt-kezteben lemondott Hertelendi György helyére. Hertelendi Kálmán választatott meg képviselőnek.

△ Perczel Mór következő távsurgonyt intezett Selleyhez, a zalaegerszegi kerüle: választasi elnokehez: „A honfiszeretet, baráti hüseg és közpolgári bizalom ösztönszerű és szinte varázsilag nyilatkozó tanusága, melylyel az imádott haza visszatérő és kebelére borulo hű fiát és szolgáját fogadá: tetőfokát éré a zalaegerszegi valasztókerület azon cselekmenyeben, melylyel engemet képviselőjének valaszta. Leirhatlan örömerzet dagasztja magasztos öntudattal keblemet, a legdiszintébb hála tördelésére parancsolja testemet. Az ország egyik legnagyobb és legjelesebb mágyéje a Deak Antalok — Kisfaludyak — Csanyi Lászlok — Kerkapolyak — Hertelendyek szülőföldében, a nemzet egyik legnagyobb fianak Deak Ferenczenek, a pártatlan tiszta jellemü és önzéstelen honpolgarnak kisebb hazájában: ily határtalan bizalommal megajándékoztatni, a közpolgari jutalom ennél legbecsesbjét elnyerni: bárkit is büszkévé tehetne. Nemsokára megjelenek Zala Egerszegen, elöszóval köszönetet mondandó a ritka kitüntetésért. Előre megirandom napját. Mely tisztelet és köszonet elnök urnak és a valaszto kerületnek.

△ Királyné Ő Felsége, azon érdekeltségből, melylyel nemzeti irodalmunk iránt legkegyelmesebben viseltetik, a Kisfaludy Sándornak jelenleg puszta sirját diszitendő emlekszobor felallitasahoz 400 forinttal méltóztatott legkegyelmesebben járulni, mely összeg az Ő Felsége körüli minister ur utján Zalamegye főispánjához küldetett, hogy Sümegen a nevezett ozelra alakult választmány pénztárnokának kézbesitse.

Kaposvár.

h. A helybeli dalárda — m. hó 29-én megkisérlett, de a tagok kevés számmal megjelenése miatt elhalasztott közgyülését e hó 5-én tartá meg. A gyülés tárgyai: az ezelőtt négy-öt hóval leköszönt elnök helyett uj elnök választása, a választmány restaurationja s a hanyatló és napról napra enyészetéhez közelgő egylet uj lábra állitása voltak. Mily eredménye lesz a gyülésnek — a jövő fejlendi meg, — azon szerencsés választást azonban, hogy az egylet elnökává megyénk köszazorotettü alispánja — Somssich Lőrincz választatott meg, szivből üdvözöljük, s azt hiszszük, hogy ez maga mindent megmonthet. Ohajtjuk is, hogy a megválasztott uj elnök — az egylet nek tényleg megnyerve, elnökévé legyen.

h. E hó négyelső napja gyülésszesek napjai voltak. Augusztus 1., 2-án és 3-án bizottmányi ülés. 2-án délután, honvéd-mult casinó-egyleti gyülés. 1-én délután gazdasági alakuló gyülés tartatott.

h. A casinó által részvények utján épittetni szándékolt ház létesitésére, mint értesültünk, egyelőre megbukott; — mért, mért nem? igaz okát még nem tudjuk. Annyit hallottunk csak, hogy a projectált költségvetés nem lett volna fedezve elégséges aláirások által.

h. F. hó 2-án gróf Somssich Pongrácz ért a helybeli plebániatemplomban requiem tartatott. A gyászoló rokonokon kivül a megyei tisztikar és számos városi közönség volt jelen az engeszteló áldozatnál.

h. Lajposig Antal helybeli kereskedő 20 ftnyi könyöradomanyt küldött be a városi hatósághoz a szegények számára. E szép tettönmagát dicséri.

h. „Két elveon albinus testvérek" — igy mondják a plakátok, — mint ritkaság jelentek meg városunkban a inkasztálják a kösnaság hatosait. Ezen csudaemberek egyike plane azon természetfölütti erővel is bir, hogy bekötött szommel megmondja: — az eléje tartott órán, hány óra, kitalálja a felirt számokat, éveidet s nyomtatott jóslatokat tesz. Ily ritkaságot látni egy hatosért, valóban különös szerencse ránk nézve!

h. Magánúton vett hir szerint, Pozsonytól kavés távolban levő Kicsesl nevü helységben a mult hetekben tűz ütött ki, mely az erős szél által tova-ragadtatva, — egypár ház kivételével az egész falut elhamvasztotta. A tüz oly gyorsan terjedt el, hogy az emberek s állatok menekülése majdnem lehetetlen volt, s akozben hat ember, tömérdek állat elvesszett és sok megsebesült.

Fővárosi és vidéki hirek.

= Perczel M. fogadtatása Pesten alól. Valahány hajó állomása van a Dunának Pestről le egész Kalocsáig, annyiszor ismétlődött a pesti fogadtatás kisebb-nagyobb mérvben, de egyenlő melegséggel és szivélyességgel. Nemcsak kikötőhelyek voltak a nép lelkesedésének szinhelyei, hanem parthosszant, a falvak között, a Duna közepén himbálózó csónakokban, mindenütt ujjongott, éljenzett, lövöldözött az örvendező lakosság. Sőt Adonyban még a német atyafiak is kirukkoltak és ugyan csak harsogtatták a Kossuth indulót és sütögették a mozsarakat. Fémozzanatai az utnak a következők voltak: a duna-vecsei kikötőnél díszelgő állott a szavakkal: „Éljen Perczel Mór, dicsö tábornok!“ Roppant néptömeg jelenlétében Csikai Imre ref. lelkész és ifju Földváry Mihály főszbiró üdvözölték Perczelt. Dunaföldvárt még erösebb volt az öröm kitörése. Itt ezerek meg ezerek voltak a parton, a hálmokon, a hidon, a csónakokon, sőt a vizbon is összegyülve a majd hogy ostrommal be nem vették a „Fiume“ hajót. Honvédek szuronyos fegyverekkel őrséget képeztek a hidon és 20—30 nö diszöltönyben varta a hajót, bementek a födelzetre s gyümölcsöt, virágot, sütemányeket vittek ajándékul. Szabó Zsigmond ezredes fogadta a tábornokot, ki válaszában többi közt azt is mondá, hogy nem háborut hoz ugyan, hanem békét, de azért, ha szükség lesz arra, a kardot sem vonakodik ismét kezébe fogni. Beszédet mondott még Sürgöt ügyvéd, melyes a tábornok második válasza követett. A paksiak küldöttségileg kérték föl, látogatná meg öket is Pakson, meg tribünök is állottak a parton, még pedig annyira telvék voltak, a minök Pesten sem tudnak mindig lenni. — Üdvözlö beszédet itt Petrich százados és Fuchs főjegyző mondtak, Kalocsán pedig Dobes ügyvéd. A domborii állomáson szállt ki két órakor Perczel és 60 kocsiban jött diszes társaságtól fogadtatott, kikkel elindult Tolna felé. Itt ismét díszelgő, beszédek, ágyudörgés, zene és mindenféle ünnépélyességekkel egész Szegszárdig, hol mint mondják még a legjava várakozott a fogadtatásoknak.

= Kossuth Lajost Vácz városa választói egyhangulag, választották meg országgyülési képviselőnek f. hó 1 én. A város utczái már reggel négy órakor megnépesedtek, a lelkesedés elüzé az álmat, s a lakosság ébren várta azon azon hajnalt, mely a dicsöség napját tüzendi a város fölé.

= Magyarországban olvassuk, hogy a Pesti posta-igazgatóság elrendelte, hogy a királyutczai levél-szekrényekből a még 7 óra után feladott levelek is összegyüjtessenek, s még azon nap tova szállithassanak. Majon nem lehetne ezt nálunk is elrendelni, ezáltal a levelező közönség gyakran nyerne.

= Aradon e hó 11 én tartandó országos dalünnepélyre roppant tömkészülődnek tesznek. Sajnáljuk, hogy városunk dalárdája nem lesz képviselve, s nem igyekszik egy kis hirnévre vergődni.

— „A Honvéd“ czimü hetilap megjelent. gen ügyesen van szerkesztve. Tartalma ime a következő: 1. Az olvasóhoz Bethlen Olivér. 2. A fermák az ausztrial hadseregben, s a magyar ezredek. (B.) 3. A különböző fegyvernemek a franczia, porosz és ausztrial hadseregben. Changarnier. Truchu és mások irataiból. 4. Tárcza. Komárom várának ostrom alóli felszabadítása 1849-ben. Hauser Károly, honvéd alezredes. A gyásznapok. Töredék egy honvéd naplójából. 5. Honvédügy. Honvédegyletek alakulása 1867-ben. 6. A honvéd bajtársakhoz. Bethlen Olivér. 8. Ertesités Mikár Zsigmond központi választmányi főjegyzö. 9. Érdekes közlemények. 10. Honvéd posta.

= Az aradi országos dalárünnepély programmja. Az országos dalárünnepély rendezésével megbizott választmány tegnap esto tartott ülésében következőleg állapitotta meg az ünnepély programmját: augustus 9-én (pénteken) a bejelentett dalárégyletek délutáni 6 óráig megérkezvén, estli 9 órakor a „fehér kereszt“ czimü szálloda nagy termében ünnepélyes elfogadás. Szombaton délelőtt összepróba a lovardában, és szükség esetében ismétlés délutáni 3-órakor. Vasárnap reggel katonai riadó; 8 órakor összejövetel a dalárda helyiségében; 9 órakor nagy mise a szentháromság szobra előtt, mely alkalommal az aradi dalegylet zászlójának fölavatása is végbe megy. — Délben ünnepélyes kivonulás a városligetbe, a banketi helyére. 2 órakor: bankett. — 5 órakor bevonulás a dalárda-helyiségbe, és ott a dalárok versenye. Hétfőn reggeli 9 órakor dalárok közgyülése a fehér kereszt termében; — Dél után 4 órakor zenedi hangverseny. — Este 8 órakor bál a ligetben.

= (Szabolcs megyéből) megbotránkozva irnak a „M. Izraelita“-nak egy „csodatévő rabbi“ hóbortosságairól. Ez Hillel nevü szikszói rabbi, ki a nápakban Nagy Kálló- és Balkányban prédikalt. „Mint igazi lázitó, chassidaeus térlö lépett fel,“ — ugymond a „M. Izr.“ levelezője, — nyilvánosan kárhoztatá az emancipatio barátait, a nem izraeliták s az ujitó izraelitákkal való társalgást véteknek nyilvánitá s azt hirdeté, hogy valóli izraelitának magyarul vagy nem-tül helyesen irni s beszelni nem szabad, s az izraelita, ki magyarul vagyném-tül tisztán beszél — menthetetlen a pokolra jut. Csodalatos, hogy ily eszmék is kövétokre találtak; 4—500 „ajtatos“ izraelita zárandok kisérte a hóbortos férfiut Balkányba, hol tobb mint 400 fertha kerülö étkeket készitettek azombatra a szent vendég tisztelésére. Ugy látszik, hogy Hillelnek közszerencsére ez bucsu utja, miután a gélicziai Koloméába szándékozik áttelepedni.

Bécsi és külföldi hirek.

— Majdnem száz hajó süllyedt el junius 17-én egy jégtorlas alkalmával, a fehértengeren. Egy megmaradt Christina nevü hajó kapitánya, ifja „Fühn Stifta“-nak. Junius 17 én mintegy 230 hajó meglepö hirtelenségel roppant jégtorlaszok által vétetett körül. A jég az egy mértföldnyi területen horgonyozó hajók egy részét egymáshoz szorította, s egy félóra multva egyik hajó a másik után süllyedt. A legénység menekülést keresve egyik hajóról a másikra kapaszkodott s voltak, kik a partra menekülve a terméketlen, lakatlan vidéken, ki tudja mily sorsnak tették ki magukat. Hajóuk szerencsésen megmenekült, de csak junius 28-án birtunk a jégtorlaszok közül tökéletesen kiszabadulni. Meg eddig nem számlálhattunk meg többet 100 hajónál, s 150-nek hült helye, nem tudni hova lett.

— Egy amerikai lap azt állitja, hogy ott egy gyermek született, mely születése után egy kávés findzsában egészen elfért — hét hotes korában csupán 1 és fél fontot nyomott, s e mellett egészséges és ép. Annál jobb, az ily ember születjének aztán kisebb darab kell a kenyérből, habár Amerikában van kenyér elég. Az ily születési rendszert oly államokba kellene behozni, mely államokban oly nagy az adó, hogy rendes gyomor mellett megfizetése lehetetlen, mint például — de ezt már ne mondjuk ki.

Nyilt posta.

Sz. Aurél Vésén. Ha megérik a gyümölcs, felkeresszük, addig a beküldött költeményt kiszenjük.

T. csösz. Sok dolga lehet a kukoricza körül.

S.-Lendva. Az igéret; nemsokára felkeresük személyesen is.

Bükkesy. A lapot küldeni fogjuk.

TÁRCZA.

Hazám emlékezete.

Elmultak századok repülö szárnyakon,
Rájuk pillanatot vetnem ki tiltja meg?
Hazám fénylö egén tünnek el mindenek,
Emlékezetére szám örömtül fülremeg.

És mily enyhre, és mily lelkinyugalmra talál
Az oly dicsö, az oly magasztos multakon,
Melyekre nemzetem discsökrot aggatott;
Miért ne öntném dalba elödimnek régi
Dicsöségét keblem érzetébe??..

Átkozott is lenne az, ki szent elödit
Dicsöjini ne tudná multjok fénye végett,
Ha ily folviradzó hont legkisb mulár is
Szende énekével oly vidáman illet.

Hisz minden virágszál, hisz minden harmatcsöpp
Régi szent elödink vérökö nöttt fel.
Melyeket kebelem tiszta favalomja
Szász kegyeletével mindig áppl s növel.

És ha tán feledés balga álma ringat,
Keblemben felzúdulj ö szép emlékezet.
Költs fel ily álmamból, s minden érzelmimmel
Honom szent elödim csarnokába vezess.

SÁTORHALMI JENÖ.

Kanizsa-vár története.

Felolvasattatott a kanizsai magyar társalgó körben

Dr. Szukits Nándor által.

Eredetét Kanizsa vár és város a hazánk történetében hires Kanizsay (latinul Canisia) családtól veszi, mely már a 13. század elején II. András király idejében jelentékeny szerepet vitt és három évszázadon át virágzott.

A Kanizsa patak már 1245-ben emlittetik; ugyanis akkor Zalamegye országgyülési követe egy bizonyos Arnold de Byke az Iuvium Canisa volt.

Kanizsa 1556-ig maradott a Kanizsay-család birtokában.

Nem lesz talán reánk nézve érdektelen e családról néhány szót emlitenünk.

Nagy Lajos kormánya alatt 1342—1370-ig már a Kanizsayak, a Giletek, Széchyek, Aporok, Kontbok és Drugethekkel az ország legelső befolyhatalmasabb nagyjai voltak. A Kanizsayak kisérték 1349-ben a királyt zászlóaljaikkal Olaszhonba. Egy Kanizsay János akkor föudvarnok volt.

1386-ban Mária alatt emlittetik Kanizsay István, ki a Horváthynak, a horvát lázadas főbujeit és Mária királyné ellenségeit megfékezte, miért is utóbb Zsigmond királytól megjutalmaztatott. Ezen Kanizsay István 1397-ben királyi főajtónálló volt.

1386-ban egy másik Kanizsay, Miklós, János fia, futürnokmester volt, ez 1389-ben fökincstárnok lett, és 1395 ben szerencsésen járt küldöttségben Zsigmond királynak a franczia, burgundi és más küldöttszakhoz.

1387-ben Zsigmond király az egri püspökül, Kanizsay Jánost, esztergomi érsekké és királyi fökancellárrá tette.

A Zsigmond iránt hü érseknek sikerült 1395-ben a felvidéken a lázangásnak Mária halála után elejét venni; mit Zsigmond a Kanizsayaknak 1397-ben kiadott adománylevelében is bizonyit, mondván, hogy az érsek eljébe ment Ulászlónak s utját elállván, utóbb ügyes közbenjárása által akadályozta meg a zavarokat a háborut.

Zsigmond király, kinek mint német császárnak huzamosb ideig Némethonban kellett tartózkodnia, 1414 ben Kanizsay János, Garay Miklós nádorral Borbála neje mellé királyi helytartókul rendelte, de mivel Garay mádor jobbára a király oldala mellett Németországban volt, többnyire Kanizsay János Borbala királynéval kormányozta az országot az 1418-ki május 30-án bekövetkezett haláláig.

Ugyan ezen Kanizsay János érsek volt az, a ki 1415-ben a sz. Ferenczi szerzetesednek Kanizsán zárdát alapitott és épittetett.

1388-ban a Kanizsayak a horvát Korpád János t, a királyné ellenségét elfogták, és e tettök miatt Korpádnak jószágát Korpádot jutalmul kapták.

1440-ben Kanizsay László Sopron megye főispánja és ócsace Imre, kik Ulászló pártján voltak, május 15 én Székesfehérvárott a gyermek V. László koronázásán jelen voltak.

1456-ban a fennemlitett Kanizsay László, Hunyady János hü barátja a nándorfehérvári győzedelemben részt vett, és 1457-ben martius hó 14 én, Hunyady László kivégeztetése után, Hunyady egyébb barátaival együtt fogságba került, honnan azonban nem sokára megszökvén, a Hunyadi-párt mellett sereget gyüjtött.

1458-ban Kanizsay László és Miklós Feridrik császár pártján voltak. Valószinü, Mátyás király őket ellenszivé tette a barátjaira, Szilágyira nondott itélete miatt, de 1459-ben a körnendi győzelem után bünbánva térjek ismét vissza Mátyáshoz.

1490 ben emlittetik Kanizsay György, ki Corvin János pártolója volt, 1502 ben nándorfehérvári, 1510 ben pedig horvát bánná lett. 1490-ki september hó 28-án a három Kanizsay testvert, László, Jánost és István, Bruck a mint Mika király hivni a királynál találjuk.

1493-ban Kanizsay László II. Ulászló által horvát bánná nevezteteti ki, ezen László, 1518 ban második Lajostól zálogban birta Sempte és Csókakő várát.

1532-ben halt ki e ez lád fiágában Kanizsay Ferencz, László fiában. A kanizsai vár, a család egyéb roppant kiterjedésü jószágival Zapolya Jánosnak 1532-ben Budáról kelt királyi leirata által Kanizsay László leányára, Orsolyára és leendő férjére szállt. Férje I. Ferdinánd Nádasdy Tamás nádor.

Ezen, a fehérvári káptalanhoz küldött és finositást elrendelő királyi leirat magyar forditásban igy hangzik:

„Mi János, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmatia stb királya, mélyen hivemknek Felségünkhöz intézett kérelmük folytán nemes és nagyságos Kanizsay Orsolyát, néhai nagyságos Kanizsay László ur lányát s leendő férjét, ha az feltétlen hivünk lesznek, a végből, hogy mintán a nevezett család férfi tagjai az urban elhunytak, nehogy ezek különöse tartományokban fekvő jószágai ellenségünk Ferdinand király kezébe jussanak, miből reánk ezen zavaros időben igen nagy kár háromolna, Orsolya leányt a férjét, tekintetben bárminemü dicsö emlékezetü elődeink, Magyarország királyai idejében hárkik közt történt s később Felségünk által is megerösitett szerződéseket, néhay Kanizsay László, ugy közelebb elhunyt Ferencz fia összes jószágai, ugymint: várai, kastélyai, városai, falui, pusztái, szóval: minden jogában valódi fiágoni örökösökül ezennel kinevezük, s az irtjavadalmakat mindkét ágon való örököseire mint örökbirtokot átirjuk: melyre nézve királyi levelünkkel parancsolván, meghagyjuk s rendeljük hűségt-nek, miszerint Enyercy István magister jelenlétében Orsolyát s annak idejében férjét igtassátok be törvényes embereitekkel a javak birtokába. Ha találkoznának ezen beigtatás ellen tiltakozók, nekünk azmint illik, hűségesen megirjátok.

Kelt Budán, szent Barnabás apostol ünnepe után való legközelebbi napon, az Urnak 1532 ik s országlásunk hatodik esztendejében.

JÁNOS.“

1556-ban ezen Kanizsay Orsolya, akkor már Nádasdy Tamás nádor özvegye Kanizsát a koronának a neki sokkal több jövedelmet igérő bors monostori apátságért cserébe adta. Miksa király Kanizsát jobban megerösitette és Tahi Ferenczet várparancsnokká nevezte ki.

A kanizsai vár a Dráva, Mura és Kanizsa folyók közelében a jelenlegi Nagy- és Kis Kanizsa közt feküdt, egy hosszukás négyszöget képezven, egy tizenkét láb mély és harmincz láb széles vár-árokkal. Maga a vár nem volt ugyan igen nagy, de az azt környező mély mocsárok majdnem hozzáférhetlenné tették. E miatt, Szigetvárnak azon évben történt sajnos elesta után, e tájnak a legerösebb helye és a dunántuli részeknek egyetlen védfala lön, mely a törökök kalandozásait sikeresen gátolta.

1553 ban Kanizsán és környékén a dögvész (pestis) uralkodott.

(Folyt. köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

NAGY-KANIZSA, aug. 10. A gabonaárak, daczára az ölések forgalomnak, nem váltottak; termesztőink szerencséről szólhatnak, midőn termény és ár oly elismekő, de mégis kedvező viszonyban állanak egymáshoz. A cséplőgép gösereje az alkalommal megteszi hatását, mert eredményével működik. A vasat addig kell verni, mig meleg; mert a tél hónapokra más árak kilátásba lásnek.

A többi terményekről a jelen vásár után bővebben szólandunk. A elővásár nem igen mutatkozik kiélégitőnek.

Jelenlegi árak alsó-austriai mérőként a helybeli leczen: Buza 85—86 font 4 frt 50 kr., 5 ft 10 kr. tonz 78—79 fontos 2 ft — kr., 3 ft 10 kr. Kukoricza 84—85 fontos 2 ft 50 kr. Árpa serfőzéshez való, 70—73 fontos 2 ft. 10 kr. Zab 45—47 fontos 1 frt. 10 kr. Pohánka első-rendü 2 frt — kr. Pasztuly fehér 4 ft 30 kr., tarka — frt. — kr. Gubó első rendü mázsája 10 frt 50 kr. Szilvapálinka 20 foku — frt — kr hordóval együtt. Törkölypálinka 20 foku — frt — kr hordóval együtt. Méz — frt — kr. Borkö 26 — frt. Nyersbörök — frt, ökör- és tehénbörök — frt, és busabörök — frt mázsánként.

Borok. fehér és vörös (schiller) 1862. és 1865-ki — vidékünkbeli — termés 8—9 frt. Villányi és szegszárdi fekete 1866. 10—12 ft. Uj heni bor vörös (schiller) és fehér 4—6 frt kr. Balatonmelléki borok 1865-ki és 1866-iki fehér 13 frt akónként. Vissa 115 frt — kr. Kás — frt — kr. Közönséges gyapju határörvidéki ára — frt. Fehér rungy ára 8—9 frt kr. fekete 4—4½-ft.

N.-Kanizsai piaczi árak augustus 10.

Borsó itczje 24 kr. Lencse itczje 14 kr. Bab itczje 4 kr. Köles itc. 8 kr. Burgonya mérője — kr 1 ft 20 kr. Marhahus fontja 17 kr. Juhhus fontja 10 kr. Sertéshus fontja 24 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 30 kr. Langyiszt mázsája 13 frt — kr. Zsámolyalszt mázsája 11 frt — kr. Kenyérlisztfontja 9 kr. Kukoriczalisztfontja 5. — kr. Arpadara fontja 20 kr. Köleskása fontja 10 kr. Riskása fontja 20 kr. Fajlaj fontja 50 kr. Repcseolaj fontja 32 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczje 10 kr. — O bor itczje 13 kr. Pesti sör itczje 14 kr. Kanizsai sör itczje 10 kr. Gabona-pálinka itczje 40 kr. Törkölypálinka itczje 30 kr. Szilva-pálinka itczje 60 kr. Nyers fagyü mázsája 50 frt. — kr. Ökörtiagygö-nyertya fontja 30 kr. Mártott fontja — kr. Szappan fontja 24 kr. 86 fontja 10 kr. Kéményfa itc. 7 frt — kr. Puhafa itc 6 frt — kr. Nyárfa itc 5 frt — kr. Fazsám mérője 35 kr. Szána mázsája — frt 80 kr. Szalma m. 50 kr Kender fontja 40 kr. Len fontja 60 kr.

Bécsi pénzárfolyam augustus 10.

5% metalliques 57.10; 5% nem. kölcsön 67.80; 1860-ki álladalmi kölcsön — 80; bankrészvények 701; hitelintézeti részvények 182.20; London 126.10; ezüst ágio 123.25; arany darabja 6 frt 02 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

Gyakorlati találmányok.

Eredeti Pompadour-Pasta.

A híres Pompadour asszonynak XV. Lajos udvarán volt egy szép, mely a világ szépeit utóbbiak alatt maradt, melylyel a magukat az ifjú kisé.ét, u. m. vidor szépségét és a bőr simaságát egész kisé.ő.ig megtartotta. Ezen szép jutott, melynek arcszépsége ma is a bámulat tárgya. Sikert it kíván ortvosunknak ezen addig titokban tartott receptjét megszerezni t. i., hogy az egész világ javára fordíthatnók. Ezen fél lemúlhat az arca-pasztának eredménye minden várakozást fölülmul, miről számos bizonyítványok meg tekintés végett t. az. kíséneág rendelkezésére állanak. Az egyetlen szer o. mely minden arcszeplőtlenek, a ráncok, máj folttok stb. gyorsan és tökéletesen eltávolítanak. Egy tégely ára utasítással együtt 1 frt. 50 kr.

Igen tetemes megtakarítást eszközölhet

minden háztartás, valamint minden mesterember és gazdaember

egészen uj modorban s erősen ütő angol s abadalommal ellátott kézzel hajtó gépek állnak (használhatók bármely vágó, metsző szerszámra, mint az ólmos metszőgép is) néhány másodperc alatt könnyű s erős megkészülő s tui a megtömpult metszőszeres ámokat, u. m. ólomlukat, kásszelet, kazettákat stb. mely pedig igen fontos. Ez annyira olcsó, hasznosabb s legkevésbbé nélkülözhető tárgy minden háztartásban, és a melyre szükszége van ilyen, hogy ezen nagy haszon gépet bárkinek módjában van megszerezni. — Egy darab ára, utmutatással együtt 1 frt.

A legujabb figoroho-tisi szerszám (szabott hordható) a legegyszerűbb ugyanúgy, mint bármely más szerszám s a szabadalmazott kásszelet, kásszelet 11 1 s erős ám formájára, lámpával van szárbeszúrva, mely nehány óra alatt egy gyanúsgyot vesz fel, úgy hogy gyakran alkalmi alkalommal 1 legyőt villanyt lehet gyújtani. Ára csak a gyors elterjedése végett tétet tt ily olcsóra, t. i.: db. 60 kr.

Valódi p rasini hajfestő szer, legszebb ártalmatlan növényekből kiállítva: mind a hajat egyszerre igen szép fekete vagy barna színre festi. Egy doboz két üveggel és utasítással 2 frt.

Folyékony czipő-kenő: legnélkülözhetlenebb az e minden háztartásban, mert ezzel minden a hó ban előjövő javitásokat mindenki maga es könnyen tudja e en enyv évekig eltartható és hidegen használható. Egy nagy üveg ára 25 kr.

Legujabb rovarszer. Bi tosított szer minden féle rovarfajtok eltávolítására vás ouban, sotyomöli és minden más féle szúvetkőkből, szinágy vas és az ágy erekről. — Egy csomag ára 25 kr.

Legjobb bőrszer-kenő: Ezen kenőcs által a bőrcipő kösörülése mellőztethető. Egy doboz ára 25. kr.

Irótollak regulátorral. Alkalmazhatók minden kézhez és papirhoz, úgy hogy egy és ugyanazon tollal a legfinomabb és legvastagabb vonásokat lehet csinálni, 12 darab 25 krért.

Hogy lábait megírja a nedvességtől, erre gondja legyen mindenkinek minthogy az egés ségét fenntartja. Ezen elő tik a Metzger-féle bőr-sajtolmány által, melyszerűbben puhává s áthatlanná tesi egy, hogy a czipő, bármeddig tapodta legyen is a víztől sárat, még sem érezhetni benne nedvességet, 1 üveges ára 60 kr.

Angol bőr-fényező, mely a bőrszerszámokat szépszínű tárgyakat vissza adja, egy üveg ára 25 kr. 1 nagy üveg ára 42 kr.

Mindenféle bőrszer-fényező: melyet ennek alkalmazásban részesi 1, egy üveget: 60 kr. Mindenféle elavult fényt 1 n tárgyak fából, bádogból egyaránt stb. ezen fényező szer visszont tökéletesen helyreállíthatók. Egy üveggel elég egy sor bőrszer.

Általános tisztitó-por, melylyel mindennemű ércet, aranyat, ezüstöt, bronzot, paktong, t. szerét és ezzel tisztítani és fényesíteni lehet. Egy dobozára 20 kr.

Párisi Alkohol ragasz, melylyel minden üveget, porczellánt, fayt, tajtékot, fát stb. a leggyorsabban és állandóan meg lehet ragasztani, úgy hogy elválaszthatlan marad, hanem hogy minden ugyanilyen legyen, fát ércszer, üveget porczellánnal stb. úgy összeragasztani, hogy egy testté legyen. Ezen minden használ nélkülözhetlenül szükséges szerből egy doboz ára 10 kr. Ugyan e ragasz folyékonyan üvegbe szedve 20 kr.

Amerikai patentirozott vaxirszerek: mint minden bőrbeli eltávolítók. Darabja egy kulcsszerű 40 kr., két kulcsszerű 1 frt.

Figyelmeztetés. Minthogy a nevezett czikkek meg is hamisíttatnak, bátor vagyok figyelmeztetni az urakat, miszerint azok csak is a nevezett raktárban kaphatók.

Minden féle bizonyítványok elfogadtatnak és pontosan teljesittetnek.

Árjegyzékek a kapható czikkekről ingyen szolgáltatnak.

Az első auszt. bizományi üzlet A. FRIEDMANN Bécsben,

Stadt, Seilerstätte 15, az az: Operagasse 6. sz. a Dröher sereszarnok mellett (11—12)

A magyar miniszterium

ÉRCZKÉP-CSOPORTOZATA

kétféle kiadásokban

kapható AJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váczi utczá „YPSILANTI"-hoz

Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindennemű fehérneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára, ugyminit:

20000 darabnál több **férfi-ingek rumburgi vagy hollandi-vászonból**, darabja 2 frt 70 kr, 3 frt 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 krtól 6 frt, 6 frt 50 kr, 7 frt, 8 frt, 10 frt, 12 frt.

10000 darabnál több **szines férfi-ingek**, 1000 különböző mintában régibb mintájú 1 frt 80 kr, 2 frt, legujabb minták és legdivatosabban varrva 2 frt 50 kr, 3 frt

Fehér pamut-madapolám-férfi-ingek, 1 frt 75 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt.

Férfi-gatyák vászonból, magyar vagy félmagyar mintára 1 frt 75, 2 frt, 2 frt 25 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt 3 frt 50 kr

Női-ingek, rumburgi-vászon, simák 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft 50 4 ft. 5 ft.

Női-ingek rumburgi és hollandi vászonból himezve, 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft 7 frt 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, **schweitzi és francia mellmustrával**, 4 ft, 4 frt 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.

Fiu-ingek vászonból, 4 éves 1 ft 80 kr, 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10, 2 ft 65 kr, 2 éves 2 ft 40 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft 50 kr 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr 16 éves 4 ft, 5 ft 50 kr 4 ft, 4 ft 50 kr

Szines fiu-ingek, 4 éves 1 ft 10 kr, 1 ft 25 kr 5 éves 1 ft 25 kr, 1 ft 40 8 éves 1 ft 35 kr, 1 ft 50 kr 10 éves 1 ft 60 kr, 1 ft 75 kr, 12 éves 1 ft 65 kr 2 ft 14 kr 14 éves 1 ft 75 kr, 2 ft 10 kr 16 éves 1 ft 7 kr, 2 ft 20 kr.

Mindennemű téli czipő mellények, nadrágok, harisnyák és egyéb téli czikkek férfiak és hölgyek számára, nagy választásban.

Fürdőkár a legjobb **amerikai krinolinnak** fehér vagy hamuszín, darabja 2 frt 50 kr-ról kezdve 6 frtig, vagyis 5 frtól 8 frtig

Szines alsó-szoknyák legszínesebbek, darabja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 7 ft 50 kr 8 ft 40 egyébe kösz fehérnemű czikkek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik

Továbbá ajánlok nagy raktárunkat **rumburgi, holland, irlandi, crens-bőrvász nakban** a legolcsóbb árakon

Vászonzsebkendők, tucatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 6 ft 50 kr 6 ft, 7 ft 50 kr 8 ft, 9 ft, 10 ft, egész 20 frig

Törülközők, tucatja 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8—16 frig.

Szines agyi kanavász, vége 9 ft, 10 ft, 11 ft, 2 ft, 13—16 frig

Valóságos vászon asztalnemű.

Asztalkendők, tucatja 5 ft 30 kr, 6 ft 20 kr, 6 ft 60 kr, 7 ft 50 kr, 9 frt **Abroszok** minden nagyságban 8 személyről 24-ig. **Asztali készletek** 6, 10 és 12 ft 60 kr. Legjobb minőségű **kötő-azérna** csomója 1 ft 20 kr

Menyasszonyi készletek beszerzésénél ajánljuk dúsan felszerelt kész fehérnemű, vászon és asztalnemű-ben nagy raktárunkat, mely minden áron már összeállítva vannak, vagy kívánság szerint összeállítunk.

Mindennemű **megrendelések** mustra szerint gyorsan a legjobban elkészittetnek.

Nagy választás **agyteritők, pique és tricot-paplanokból, kavéskendőkben** s minden e neme vagy czikkekben.

Raktárunkban vett czikkeink nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett, az árjegyzéssel ellátott czikk 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem az egyszersmind ki lesz téve esetben az ár vissza is adatik.

Szállítatok minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközöltetnek, ugyanúgy mindennemű megrendelések mustra szerint leghamarabb elkészittetnek.

(2—3)

Kollarits József és fiai.

Cs. kir. kis. szab. alsó amerikai és angol engedélyezett.

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Dr. Popp J. G. bécsi fogorvos által feltalált szer a kiváglyelmet egészen magára vonta, és napról-napra nagyobb mérvben keresettik. Dacára annak, hogy számos vegyész vizsgálat alá véve, és somminemű kártékony, rossz fól nem találtbenne, és utánozni kezdték de czéljokat hem-érték el, mivel a Popp-féle fogszájvizhez nem is hasonlithatók; tovább bebizonyult tény: hogy egy a maga remédjen.

☞ A Popp-féle szájvíz ugy szólván a fogak élétfentartó szere, a legbetegebb fogakat annyira meggyógyitja, hogy nagyobb baj keletkezése egészen lehetetlen; továbbá igen jótékony a foghurcz névre is; és mogmenti mindenféle vérzés, daganatol stb. — Tehát nem csodálkozhatunk azon: hogy az anatherin szájvíz mindanütt mint legtüdésebb szer elfogadtatott.

Anatherin fog-pép ára 1 frt 22 kr Fog-ólom 3 frt 10 kr Fog-por 85 kr.

Az „Anatherin Sviz" ju kitünő hatásáról ismét érkeztek ellsmerő és hála-nyilatkozatok, melyek egyiko következőleg szól:

Csúzos fogfájdalmak.

Nőm és én is több éven át csúzos fogfájdalomtól gyötörtetünk; ismerőseim küsül többen ajánlották ünnek „Anatherin Szájvizét," és én azt nőmmel együtt használni kezdém, oly üdvös eredményt tapasztaltam, miszerint nyilvános köszönetemet kijelentem el nem mulasztathatom.

FASHOLD LIPOT,

szalaggyár-tulajdonos Bécsben.

Hirdetmény.

Nobai Benczik József hagyatékához tartozó, a nagy-kanizsai 621 sz. telekjegyzőkönyv 2043. és 2015. 1997. 1807. h. r. számok alatt fekvőségek, melyeknek kikiáltási ára 1495 frtot o. é. tesznek, f. évi september hó 2-án, ha pedig a kikiáltási ár be nem igértetnek, folyó évi October hó 2-án mindenkor reggeli 9 órakor azon alul is a helyszinén, nyilvános erszerős utján eladatni fognak a legszélesebbi árverési feltételek alabrottual megtudható Nagy-Kanizsán, julius 27-én 1867.

1—3 Gózony Ferencz. kikiáltott végrehajtó.

A „Pesti biztosító intézet",

mely gyors és illedelmes kárm gyentesei által általános elismerésben részesül, biztosit a legjutányosabb feltételek és **legolcsóbb díjak** mellett:

tüzkár ellen épületeket és azokban levő ingóságokat, szalmas gabna- és takarmány-készleteket, tetöszet alatt vagy szabadon.

jégkár ellen mindennemű földterményeket és

elemi károk ellen minden vizen és szárazon szállitandó javakat.

E hazai intézet jelen idényben a gazda urakat különösen a szalma-gabona és takarmány tüz elleni biztositására

bátorkodik figyelmeztetni.

Az alairt főügynökség folkári ezennel a t. cz. gazda urakat, hogy biztositásnik foldadásával vagy hozzá, vagy annak minden nagyobb helységben létező ügynökeihez fordulni szivoskedjenek. A **fölöttébb jutányos** feltételekről legnagyobb készséggel adatik folvilagositás.

Kelt Sopronban, 1867. julius havában.

A pesti biztositó intézet soproni főügynöksége.

Müller P.

Figyelembe venni kéretik! Fontos uj találmány!

Minden irónak

ajánlom az egyedül valódi szabadalmazott **Alizarin-iró- és másoló tinta, dupla-másoló tinta. Birmingham Ink**(pompás violakék iró- és másoló tinta), **Anilin tinta, intensiv fekete iroda tinta**, továbbá **veres** és **kék karmin tinta** a legélénkebb szín- és legállandóbb minőségben, készletemet **AUG. LEONHARDI** drezdai és bodenbachi világhirü vegyi gyárából, különböző mennyiségben és legjutányosabb áron.

Fontos az iskolák és hatóságokra.

Atrolith vagy tintakő.

szabad. a cs. kir. osztrák államokra, AUG. LEONHARDI nevezetes gyáráraiból Drezda és Bodenbachban.

Ezen valóban kitünő és felülmulhatlan gyártmány, mely alatt nem a közönséges tintaporok értetendők, hanem mely egyszerü vizzel keverés által, rögtön tetszés szerinti mennyiségben szép fekete iró- és másoló-tintát szolgáltat.

Egyedüli raktár Zala és Somogy megyékre:

WAJDITS JÓZSEF,

iró- és rajzszer kereskedésében N.-Kanizsán.

Wajdits József kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa Hatodik évfolyam. 24. szám augustus 20-án. 1867.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-án egész íven.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve
Egész évre - 4 frt. — kr.
Fél évre - 2 „ — „
Negyedre - 1 „ — „

Hirdetések A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr. 2 szor 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyílt téren" egy petit sor beiktatási díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, úgy szintén a lap szellemi tartalmát illető **közlemények,** valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

Hátramaradásunk egyik oka

I.

Haladunk — haladunk, ez tagadhatatlan; de hogy nem nagy léptekkel, az is bizonyos. Eddig gyorsan haladtunk, de most egy idő óta, mintha kifáradtunk volna már, lassulunk lépteink s ha még tovább is igy tart: megakadunk. Pedig ki nem halad, az elmarad.

Igaz ugyan, a gondviselés már évek óta sujt, ostoroz bennünket és pedig országszerte; az insig, a nyomor naponkint több és több helyen üti fel rut fejét; az el-szegényedés csaknem általános, a mi oly teher, hogy a csak kissé anyagi emberek lelkére is nyomasztólag hat s ez alapjából kibontakozni nem tudván, a szellemet is fogva tartja. És mégis, meggyőződésem szerint csekély befolyással volt ez a mi nemzeti haladásunk vagy nemhaladásunkra.

Az anyagi jólét csak fönntartásunkat eszközli, de haladásunkat nem. A földészet, a jó termés szükséges, hogy fönnmaradhassunk, élhessünk, — vagy ha sokat mondok, hogy nyomott anyagi helyzetünkön is némileg könnyitve legyen. De hogy a lanza fölvirágozzék, a nemzet haladjon, arra a földmivelés nagyon csekély eszköz lenne.

A tudományos, irodalmi téren órási léptekkel halad nemzetünk s már-már az általános müveltség szinvonalára emelkedett ezáltal is. Azonban ha kissé a komolyabb megfontolás szemüvegén át vizsgáljuk, még mindig bukkanunk ezen fényes emelkedettségünk egy-egy árnyoldalára; mi azt gyanitatja veltünk, hogy nem óriásy léptekkel haladunk.

Nem csoda. Nálunk magyaroknál e század eddig az irodalom százada volt s csaknem kizárólag erre forditotta mindenki figyelmét. Mert hisz legdrágább kincsünk — a nyelv forgott veszélyben s hogy közös erővel kiragadjuk a sir széléről, mindenki feléje nyujtotta jobb karját s igy nemzetünk általános felvirágzásának többi rugóinak megragadására már csak a balkéz jutott.

Ez az oka, hogy ott állunk, a hol állunk — és nem előrébb. Ez az oka, hogy némelyek pirulva tudósitanak bennünket a párisi kiállitásról, mivel „a magyar csak alig van képviselve."

Nem mintha legnemesebb terméneyinkből s nemzeti muzeumunk legdrágább kincseiből nem állittattak volna ki mutatványok, hanem mivel épen azt nem látni a világtarlaton hazánkból, a mi által a müvelt nemzetek leginkább vannak képviselve.

Igaz ugyan, hogy kiállitott terméneyink, sőt más sajátunk is elismerést, diceséretet, még jutalmat is érdemeltek; de sajnálkozva látják az idegen nemzetek is, hogy e tejjel és mézzel folyó szép Kánaán, melynek tán párja sincsen föld kerekségén, nem tudja eléggé értékesiteni roppant kincseit, nem tudja jól felhasználni nyers terméneyeit — azaz: a magyarnak nincs iparal.

Ez az, miben én hátramaradásunk egyik okát látom, ez volna egyike azon rugóknak, melyek a magyart a folvirágzott gazdag, hatalmas, müvelt és szabad nemzetek légkörébe felemelni képes; s mig iparunk virágzóbb nem lesz, mindaddig erre számot se tartsunk. Azért megvagyok győződve, hogy iparunk jobbra fordulásával az eleinti csapások is turhetőbbé válnak, nem lesz egy-egy kedvezőtlen év oly annyira érezhető, mint jelenleg, midőn csaknem kizárólag a földészet gondoskodik fönntartásunkról. Mert ipar és földészet egymast mindig kisegitenék!

Hogy miért nem áll iparunk jobb lábon? erről jövő alkalommal szólok a szerkesztőség engedelmével.

COCLES.

Röppentyük B-Füredről.

Hétfőn, e hó 25-én nagyszerű demonstratio volt B. Füreden, (ne ijedjen meg kegyes olvasó, nem a magyar kormány ellen,) mely óriási tapsvihar, koszoru a buquette-zápor és „dreimahl hoch!" kiáltások után szép csendesen véget ért.

Auer Lipót, héber születésű hazánkfia, a hamburgi zenetársulat mestere adott hangversenyt a szintársulat közreműködésével, mely igen szépen sikerült.

Auer ur, nem tudom, csakugyan mestere-e, és miként zenetársulat mestere Hamburgban, — vajjon nem ugy vagyunk-e ezzel is, mint a champagneres palaczkokkal (nem az üresekkel, hanem a telikkel), melyeknek, ha felirata franczia, drágábban is megkészitik, jobban is izlik, (no még a fejünk is jobban meg ájdul tőle) mint a magyar pezsgő.

Nagy hibánk, s ezt tudva, jól tesszük mi vészeink, ha holmi külföldi titalákkal ámitnak bennünket, mert különben tán figyelmre se méltatnók őket, elég az hozzá, suum cuique, Auer ur mestere a hegedűnek, fogásai biztosak, a nyirettyűvel ugyancsak tud bánni, pianói, crescendói meglepők, szóval, a hegedűművész nevezet a szó szoros értelmében megilleti, s tán ha magyaros kőszakkal a bajusz helyet i borotvált sima arczot visel, á la Reményi, a modora, fellépése nem oly szerény, mint a milyen, hanem kihivó stb. sokkal hirnevesebb művész volna.

Hangversenye még kedvesebb emléket hagyandott maga után, ha hitsorsainak téves felfogásaiból keletkezett érettlensége nem keres csomót a kákán. Ugyanis véletlenül az aláirás utján rég tervezett s pár nappal a hangverseny előtt határosnatba ment Keszthelyrei kirándulása a Kisfaludy gőzösöb a hangverseny napján megtörtént. Hopp! meg volt a casus belli! a fürdő igen nagy számu héber közönsége végtelenül sértve érezte magát, hogy mer a keresztény publikumnak egy része Keszthelyre sétálni akkor, midőn Auer fellép!? Ők est ellenszenv szülte actionnak rótták fel, s a reactiotönmagokban találván fel, oly tömegesen látogatták a hangversenyt, hogy a nagy szinkör szufolva volt. Máskor ugyanezen publikum — nagyon kevés kivétellel — csak szinkör körüli séta közben hallgatja és élvezi az operák és operettek ariait: nem fehetne máskor is igy csak negyedrésze is, mint a hangversenykor!? — Szép az öszszetartás, uraim, nagyon szép, es nekünk magyaroknak is jó lecske, de, ha igy nyilvánul, tévos reactioból akkor, midőn inkább simulni, művészetet, — szóval, mindon hazai ügyet összetett vállal, együttesen pártolni kellene, ennek ellenben vétkes és érettlensége mutat.

Nem akarok visszalépni a szabadsajtó jótékony voltával, de ez már mégis megrovandó, már csak azert is, hogy az ilyen surlódasok a két felekezetű fürdőközönség közt, azon kellemetlen következményt vonhatják magok után, mi különben már is kézzel fogható tapasztalás szülte igazság, hogy a magyar közönség elhagyja, a évről évre jobban elszokik. Füredtől, s Europának egyik első rangu fürdőjén rövid idő multva nem egy jól szervezett szintársulat, de egy kengyelfutó sem fog megélni tudni. Mire a pompas, nagyszerű nyari szinház teljes diszében állandó, akkorra oda qualificalódik a fürdői publicum, hogy nem kell szinház. Szépen leszünk. Ila majd egy angol kérdi tőlünk, mifele épület ez a park közepén? majd azt fogjuk neki mondani, hogy magazin, melyben a fürdő publikumunnak hazafiuságán ragodnak az egerek.

Egy idő óta a „Somogy" is látható a kávéház asztalán, — mióta szerkesztője sárga nankin pantallóban savó kúrán van körünkben, hanem rettenetes figyelmetlenség szoktól a barbár pinczérektől, még csak rotang fogantyura sem méltatjak (kérem, nem a szerkesztő urat, hanem a hirlapját értem). Minden esetre nagy indignatio.

Tehát a gőzös, mint már emlitém, 22-én séta utat tett résztvevesek aláirása folytán Keszthelyre, s még az nap, éjjeli 12 órára a programm értelmében visszatérendő volt, de óh calamitas! óh fatum! csak ötször fenekelt meg, csak ötször akadt zátonyra, s mindannyiszor kikellett ladikon hordani róla a közönséget a partra, s ismét ugyan annyiszor be szallitani. Meg is érkezett 12 órára a gőzös Füredre, de másnap. Ugyan kérem, csapoljunk le abból a Balatonból, minek nekünk a kis magyartenger, mikor homoktengerünk is lehet!? . . . .

Már jó ideje, hogy nálunk két bankóhamisitót csiptek el, s a hivatalos kutatásnál 2 db. fotografirozott 10 frtost, a egy db. ezüst 25 krost találtak náluk, egy kérjük sem volt több sem égen, sem földön, szegény bolondok, csak ezen intünk müvészünk mellett, ha csaknem később nem boldogultak valamire Azonban czélt értek némileg, mert egyidőre kosztot, lakást és ellátást csakugyan ingyen kapnak a hűsön, mi épen ilyen pénzszük caniculában nem megvetendő dolog.

E hó 19-én szomszéd faluban Lovason éjjeli 10 órakor tüzvész tűtött ki, s az odavaló kő-ségi biró Varjas Pál emberbaráti szeretetének alkalmasint áldozatául esik, ugyan is, a házak nádtetőnek lévén, erős szél következtében a tűz gyorsan terjedt, egy szegény családnak lakháza, a többek közt már egészen lángokban volt, midőn az erélyes biró, hogy valamit a szegény családnak megmentsen, beszaladt a házba, s az ágybelit hordta ki, azonban, az égő tető lecsuszván, elzárta a kijárást, s a lángok becsapták a szobába a nyitott ajtón. A szabadulást megkisértette az ablakon, de az ablakvasak igen erősek voltak, tehát kénytelen volt a tűzön keresztül rést törni magának, egy g rendában megbotlott, el esett a tűz között, igaz, hogy kijött, de már ekkor kezei és arcza megégett, ruhája meggyuladt s igy a derék emberbarát öt kis gyermek atyja annyira összégett, hogy kevés remény van életben maradásához.

FÜREDI K. J.

Levelezések.

Zalaegerszeg, aug. 10 én.

Perczel Mór képviselőnk alig érinté magyánk határát, utja valóságos Chadal-menet volt; a nép ezerenként siletett tiszteletére azon férfiunak, kihoz oly sok harczai dicsőségünk van csatolva. A kanizsai lelkes fogadtatás után a gelsei, sz. mihályi a szent-iváni indó-hásaknál tisztelgők sokasága által váratott; ez utóbbi állomásnál Nagy Károly ügyvéd remek szónoklattal üdvözölte, — az indó-háztól fogva a fogatok hosszu sora követte; előtte Palfi Elek ur vezette a kerület banderiumát, a kocsik körül honvéd-társak, uri lovagok lovagoltak. — A taraczkok folytonos durrogása között megérkezett; 7 órakor a lelkes polgárság várta, s a helyettes város birája karján lépett fel a diszes állványra, hol Szanics Mihály ur talpraesett beszéddel üdvözölte, a város virulo kisded honleányai virágokat hintettek utjába, s virág csokorral árasztják el, melyre ő igen elérzékenyülve válaszolt; a szabad ég alatt köszönte meg a kerület választóinak benne helyezett bizalmát, s a classicus beszédből a szünni nem akaró éljenzés miatt keveset érthettünk, emlité a többi közt, hogy ő nem forradalmár, ő békés uton kivánja a megkezdett nemzeti müvet befejezni, estve fáklyás zene, mely nagyszerű látvány volt, mely alkalommal Barsinyi Elek következő lelkes szónoklatot tartott:

Tisztelt hazafi!

A nagy Deákok, Kisfaludiak és Csányiak megyéje ma ünnepet tart, és annak székvárosa tartja diadal estéjét. — Ösieinknek vendégszerető szavával üdvözöllek. Isten-hozott körünkbe, Isten hozott! jelenlétedre nagy szükségünk van, régen éreztük mi hiányodat, annál meglepőbbránk nézve az öröm, hogy megérhettük azon időt, hogy egy tapasztalt férfiuval megszaporodtak honatyáink sorai, ki mind szorgalmas méh, mindég munkálkodva gyüjtö a tapasztalásokat és azzal megkrakodva tért vissza hazájába, nekünk egy szebb jövőt alkotni.

Nem emlitem én a multat, nem tépem fel annak sebeit — a mult nem a miénk többé azt átvette tőlünk a történelem, mely igaz birója a hatalmasoknak, ugy mint a népeknek; — nekünk jelenlegi hivatásunk gyógyitani a haszu ejtett sebeket és a jelenből egy biztos jövőt készitenünk a nemzet számára és azt megtartani tudni, ily szellem, elv s tehetséget tisztelünk mi benned.

Nem kérdezem tőled, hogy melyik párthoz tartozol, nem kérünk mi tőled programmot. Programm volt egész eleted nyilt, őszinte és becsületes. Ott fogsz te mindég állani, hol a haza java kivánni fogja. — Tisztelt téged a müvelt külföld is, — nekünk pedig reményünk, bizalmunk és szeretetünk tárgya vagy. — Igen, mi bizunk benned rendületlenül, nem reméljük, hogy a mindenható Hazánknak szen átalakulási korszakában politicai pályádat hosszura nyujtja. Hogy szeretetünknek tárgya vagy, azt visszhangozza egész ország, nevednek emlitése felverte álmából a nemzetet, az öregek megifednak a fiatalok férfiakká lettek, a hon-leányok örömkönyvekkel fogadnak; — ha a bizalom polgári jutalom szokott lenni fogadd azt tőlünk szivesen, ónja választóik érzeményét tolmácsolom akkoron, midőn kivánom, hogy Perczel Mór képviselőnket a magyarok istene sokáig éltesse!!

10-kén Puszta-Szentlászlóra siletett hazánk nagy fiához Deák Ferenczhez tiszteletét tenni, azon férfiunál, kinek ő régi barátja, meghatódva lehetett a viszontláttás öröme a hosszu idő után a régi jóbarátok találkozása.

Délben nagyszerű diszebéd a vendégjeihez, hol a sok lelkes felköszöntésekat leirni gyors irói toll kivántatott volna, 8 órakor indult Csartán Lajoshoz a vendégszerető lakára Nemes Apátiba, hogy a falu csendében a vendégszeretet tanyáján pihenhessé ki a hosszu ut fáradalmait — mi pedig szivünk mélyéből kivánjuk, hogy a gondviselés őrködjék felette.

Kiskunságból, augustus hóban.

Tán különösnek tűnik fel egy idegen pápasszemes politikus előtt (mert ilyen „Zala-Somogyi Közlöny"-ünk olvasói közt ilyen is

— illáza

[illegible] 1905

[illegible] tatlálkozhat-e) hogy most, midőn az átalakulást mozgalmak szélese e Magyarországot oly kiforditott állapotba helyezték, a midőnszinen utfelen, korcsmákban, [illegible] és hagnáz műhalyokban csak az alkotmányos választási kérdések szenvedélyes megvitatása forog napnyegen (kivévén ott, hol egyéb kérdések szorencsésleuül oldattak meg) akkor mi arról tunk, hogy kedvező időjárásunk a lefolyt szomorú inséges idők következményait ellensulyozva, a már szemmel látható a kinzel fogható dús termés valósulásával a gazdálkodó nép reményét a teljesedés legnagyobb eredményével tölti be.

A csőrik megjelvek, szénaés elegendő, gyümölcsszüt piacunk napontként telve van, a szőlő tőkék rakodtak, kukoricza, krumpli — ha az időjárás ily kedvezően megy ki — bőséb fog teremni.

Bizony nagy szükségünk is van egy kis élhető erőre az irtóstató adóterhek miatt, melyeket a volt absolut kormány nyakunkra halmozott.

A financzok remékül ügik mesterségeiket, kivagdalván a dohány-ültetvényt ahol csak egy szálat találnak; jól teszik — gondolják, hisz azt most már a magyarnak saját érdeke hir [illegible] Igen szál —

Folyó hó 19 én lesz nálunk Szász Károly országgyűlési képviselőnknek ministeri tanácsossá lett kinevezése folytán az uj képviselő választása; a nép minden áron baloldali akar, mert annyi sincs meg légedve a jobboldali honatyák által kivivott alkotmányunyal, a trafik, stempli, nagyon szurja a szemét a szegény elnyomoritott-népnek, de nem is csoda hogy mennyire irtózik a trafik dohány tölmentetjü azon bevett szokás, hogy bemenyén a trafik bolibe, kér 5—10 garas ára fekete szakrot, kérdezik miuek az? Hát bizz ez kérem csépen arra való lesz, hogy majd a paréj levelet szépen megszáritom, az öregiből össze morzsolom, azután ezt a czukrot vizbe megfőztetem s egy czukros vizzel a paréj levelet megcsoszolom, isuét megszáritom, azután szépen felpipázom, s elhihati, hogy többet ér ennel a rosz kifőzött trafik dohánynál.

Mit tetsnik ebes szólni azon bölcs atyánkfiainak, kik minden áron a dohánymonopolium a fenntartása mellett kardoskodnak?!

Jó lesz e dolgot fontolóra venni.

Alkotmány- s tisztviselőink pompásan viszik hivatalaikat, csak ugy őrül az ember lelke, hogy végre valahára a pókháló és szemet lomtárból 5—6 év óta hugott vont sommás pere — (értsd sommás szóbeli per!) — melyet egyik vagy másik jóléleksimeretű tekintetes urnak tetszett rendes járásából a korcsmán illőleg kiforgatni, vagy épen kéz [illegible] elmaradtai — elökerül.

Vagy 5—6 szás hátralék mind megannyi dicsérő okmányai a Bach Schmerling korbacs-pécsétlő terő, s annak hátra furgó erekeit képező tekintetes és nemzetes tisztviselőknek, melyekből egy tévedésből, illetőleg a valósztási elnök mindenható akaratából az alkotmányos tisztviselők sorába erőszakosan bekevereteti, s itt épen olyan tölyfős [illegible] szerepet vitt. No de addig jár a korsó [illegible]

Legtöbb baj s bánya van a telekkönyvi osztálynál; jó lenne, ha az elöljáróság a 500 db elintézetlen ügyre nézve valamely erős [illegible] szükséghez nyulna, mert utóvégre is a [illegible] korábbi hanyagságnak a felek kárát nem vallhatják!

BORS KÁROLY.

Zala-somogyi hirek.

△ Szám Gyula, az itteni iskola rajmesterének fia, a bécsi cs. k. képző-művészeti Akadémiának pacsirájnak kiépzendő nő szobra, a kormány részéről évenkint 420 frt [illegible] díjat kap. Tabletet nem mondunk dicsőszinek, ugy tisztességesen megérdemelte.

△ Kraky-Sacchi, egyszerű bűvész [illegible] igen látogatottak. Mutatványai [illegible] és érdekesek, különösen, mivel azoknak végtelen vitelére a vilanyosságot is [illegible] Bekötötte [illegible] ügyi Künek Geissler [illegible] üvegcsövei, melyekben a villanyosság [illegible] mutatja, ámbár elondásából [illegible] ugy a szoknak magyarázatát maga [illegible]

△ A Mult hétfőjétől egy külön vonat jött le Boszfő, ötfaluu a vasuti igazgatók a tiszai Bécsner pálya megnyitásra utaztak, [illegible] Boszfőtől Kanizsáig 4 óra alatt, innan [illegible] 1½ óra alatt, innan pedig [illegible] óra alatt, összesen 7½ mérföld [illegible] alatt haladtak.

A [illegible] napon egy követség indult [illegible] Budára, a mint mondják, a [illegible] nagyobbitása ügyében.

[illegible] látogatva, [illegible] hogy a gyömlés [illegible] [illegible] kezdek fő[illegible] [illegible] tetszetesen csökkentek.

△ Tanügy. Minthogy N.-Kanizsa városának a Nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi Ministeriumhoz intézett folyamodványára az 5-ik osztály megnyitása megengedtetett; tehát f. é. aug. hó 13 án tartott városi képviselő ülésén a tanerők megnyerhetése végett tekintetes Babochay János városbiró, Eperjessy, Wlassics Antal, Szép Károly és fiuk Berzsy Elek urak küldöttek a kegyesrendi kormánytanácshoz, mely a küldötteknek körülbelül ily tartalmu választ adott: Minthogy a Nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi magyar Ministeriumnál azon általános nézet honol, hogy az ó tanrendszer változtával hat gymnasialis és három lycealis azaz bölcsészeti osztály leend: tehát N.-Kanizsa városában azuttal hat osztályu gymnasium álland föl, melynek vezetésére mintegy kilencz tanár szükségeltetik, igy a n.-kanizsai háshoz még három tanárt és egy házi felkiatyát kell alkalmazni, kiknek évenkénti eltartására a k. r. kormánytanácsa fejenként 600 o. é. forintot kért. Azonban az 186⁷/₈-ki tanévben csak az 5 ik osztály nyilhatván meg; tehát a tanárok felosztása mellett a többi, n.-kanizsai házhoz tartozó hat egyénségheez ez évre csak egy tanár szükségeltetik a tanerők fedezésére. Mindezen, ugy az épitkezési feltételek azonban bővebben le fognak érkezni városi tanácsunkhoz, és ezek el- vagy el nem fogadása a városi képviselőktől függ, kiknek e nagy jelentőségű és közérdekű ügyet komoly figyelmükbe ajánljuk.

Kaposvár.

h. A dalárda f. hó 13-án Somssich Lőrincz másod alispán urnak, mint ujon megválasztott elnökének esti fél 8 órakor szerenádal tisztelgett, melyet is — a karban személyesen megjelent elnök — rövid, de szivélyes szavakban köszönte meg. — Mint halljuk még e hó folytán táncczal egybekötött dalestély is rendeztetik. Rulli János az egylet volt karmestere, ez álláséról lemondott. Mindezen tapasztalt dolgokra — ki nem vő az utolsót sem, csak örömünket fejezzük ki, azokban az egylet életjeleit, tevékenységét, ügyel jobbrafordi szát látva.

h. Birtermann Ede helybeli nyomdász, üzletével felhagyván, mint biztos forrásból értesülünk Robos István szerkesztő és Hageiman Károly könyvárus fognak egy nyomdát állitani. Mennyi előnyuel birand e vállalata, a jövő fogja megmutatni.

h. Több tisztviselő — köztük fő- és aliispán urak által készséggel átengedett helyiségekben, — tiszti étkezdét alakitott mely jövő hó elsején veendi kezdetét. Ezen collegialis egyesülés több rendbeli szellemi és anyagi előnyei mellett — keserű, de megérdemlett leczke lesz a korcsmárosoknak.

h. E hó 15-én azaz Boldogasszonynapján a helybeli plebaniatemplomban két diszes oltárvankos szentcsitetett a példára hivő asszonyok kiséretében mutattatott be a jelenvolt [illegible] melyeket Hönig József fuó asszonyság készitett s ajándékozott a templomnak.

h. Az uton utfelen házainkban s közhelyeinkben sokló töméntelen koldus, — vagy inkább munkakerülő naplopóra már többszörösen felhivtuk a hatóság figyelmét; ugy látszik azonban, hogy felszólalásunk eredménytelen volt, most is csak annyi a koldus, vagy több, mint azelőtt. Nagyon óhajtandó volna, ha ily felszólalások nem tétetnének ad actal

h. Mult napokban egy közvitéz a gyakorlatból haza térve, saját fegyverével agyonlőtte magát. A golyó épen szivén ment keresztül. Hihetőleg a katonai élet tette desperatussá.

h. A helybeli kántortanitó e hó 15-én d. u. 3 óra tájban az alskónál tölött fegyverét tisztogatván, az ekczban elsült s egy az utcza túlsó felén ment izraelita fiu a sirba rohatva meg. Csak kiszámitatlan az a sok intő példa, hogy a fegyverrel még sem bánnak óvatosabban.

h. A helybeli közkórházban e napokban látogatást tevén, szivesen győződtünk meg az intézetben tapasztalt rend, helyes orvosi kezelés s tisztaság folytán annak életrevalóságáról. Ezuttal voltuk derék szaktudósunk D. F. közkórházi másodorvos abbeli szives igéretét is, hogy városunkról — különösen orvosi és rendőri tekintetben terjedelmesebb értekezést fog e lapok hasábjain közleni.

h. Örömmel halljuk, hogy azon hír, miszerint Pesten a cholerajárvány kezdene pusztitani, nem való, mert constatirosztatott az illető szakemberek által, hogy a tapasztalt halálozások — typhus betegségbeliek, melyott az időszerint, de megyénkben is — igen labra kapott. Nálunk különösen ifju emberek a halál leányok támadtunak meg a félelmes ellenségtől.

h. Zs. Kisfaludon egy leányka bőrkötget vagy rühességet kapván, anyja egy más asszonytól orvosi tanácsot kért. Persze röglön készen volt a tanácz, hogy: „csak tegye kend be a lyányt a sütőkenczébe, kenyérsütés után, semmi baj se lesz.“ Az anya azót fogad, a lyányt kemenczébe tesszi, s ennek azáját borakja, de bezeg irtózva látta a kutya eredményét, midőn a kis lyánt fél óra multva megfuladva vette ki a kemenczéből. Orvos nem kell ennek a mi köznépünknek, hanem a javós meg kuruzsló ugy veszitek használt!

h. Egy 17 éves kanászbojtár — Hossan Ferencz a babocsai járásban, hagymalopáson kapatván, futásnak eredt, a mint an a foglyár háromszori „állj“ szavára sem hajtva tovább szaladt, ezáltal háton lövetett s a helybeli kórházban, minden ápolás daczára meghalt.

Fővárosi és vidéki hirek.

= A herczeg Eszterházy-képtárt egy francz czia társaság vette meg 1.800,000 forintert. E tény mindazon hazai körökben, melyek a művészet s közmüvelődés iránt érdeklődéggel viseltetnek, kétségkivül a fájdalmas csalatkozás érzetét fogja felkelteni.

= Horváth Mihály s Rónai Jácint utazásáról irja a „Hon“. Hire ment, hogy II rváth Mihály és Rónai Jácint ujra kivánderoltak. E hir alaptalan. Horváth Mihály a münchenai könyvtárakba okmányokat kutatni ment, Rónai Jácint pedig a természettudósok gyűlésebe s mindkotten nemsokára visszatérnek.

= Szombathelyen egy gymnasiumi növendék irónnal nehány 10 kros pénzjegyet készitett s azokon társával együtt egy pekinasetől több izben sütteményt vásároltak. A pékmester feliamorvón a pénzjegyek hamis voltát, az uttani fügymnasium igazgatójának feljelentő; ki kapva az alkalmon az inkább pajkosságból lett fiatal bűnösöket a hatóságnak szolgáltatta át ahelyett, hogy ő maga egy kis erkölcsi leczke mellett megfenyitette s megakadályozta volna a nyilvános fenyitő eljárást, mely most felettük folyamatban van. S az ily ember nem törődik egy ifju élet jövendőjével; elég, ha neki alkalma volt az állam iránti szolgalatbáág jelét adni!

= Perczel Mór tábornok Bonyhadon a honvédegylet alelnökének felelve, a „P. N. szerint köszönettel fogadá a megtisztelteltetést, melegen emlékezett vissza azon küzdelmekre, melyeket egykor — mint Baranyamegyének is tagja — a békés reform terén, a zöld asztal mellett vivott; — hálás köszönettel emlékszik a haza sajtónak irányában, a szám-fizetésébül hazatérő igénytelen honfi iránt tanusitott lelkesedésére, de kellemetlenül lepett meg — ugymond az — hogy a lapok egyikebe a külföldre is átment, azon közvélemény vétetett fel, mintha ő az általam mondott sok, s a körülmények fogva hevenyészett beszédeim, nem tudom melyikében, azt mondottam volna, hogy én az 1849. évi események folytatása végett léptem volna haza szent földére, ezt nem mondtam, és ezt mondani intentiója soha sem volt, igenis mondottam azt, hogy én ezentul is minden erőmet, tehetségemet az 184⁸/₉ diki év eseményei elől megszakasztott alkotmányos élet fenntartásére fogom fordítani, a ezt minden becsületes honpolgárnak nemcsak mondani, hanem tenni első kötelessége; végre biztositotta a küldöttséget, hogy a vészuek perczében, mi lön a nemzet képviselőházának rendelete, és koronás királynak parancsa a honvédeket ismét a haza védelmére felhivandja, örömmel álland az ő követui kézfelkes csoport élére stb.

= Megrázó szerencsétlenségről értesit a „Magyar Polgár“: Egy helybeli hivatalnok fiai kimentek a Szamos partjára játszani, a nyilván — madarakat lőni. A nagyobbik megtölti pisztolyát, s a leverő vesszőt benne feledi. E közben a pisztoly véletlenségből elsül, s a mellette álló álló öcsese nyakát keresztül lövi a bentfeledett vesszővel. Midőn látja, hogy öcsese földre esett, azt hivé, tréfából akarja ijeszteni, az azonban nem mozdul. „Sándor ne bolondozzál, kelj fel! szól, s lehajól öcsséhez, kinek, midőn vérző nyakát meglátta, rémülten vető el pisztolyát, s egyenesen a Szamosnak tartott, hogy belevesszisz magát. Szerencsére a közelben járkálók észrevették, s miélőtt öngyilkossá lehetett volna, feltartóztatták, megmentve ez ál tal az apát a második csapástól. Az ifju most vigasztalhatlan öcsese sorában, kit szerettett, szülőinek pedig elég rettentő példa jövőre, hogy fegyvert gyermekkezbe ne adjanak soha, és szemmifelé körülmények között.

= Uj selyembogarak. Az „Alföld“-ben olvassuk: Pejachevich Adolf, gróf kiséreletőn uj japáni selymérfajt, mely tölgylombokkal él, akarván meghonosiani. A kiséreletet igen kedvező eredmény követte volna. A hernyók hajtányoltdek, bekötésük idejéig majdnem 4″-re nőnek s nem kell őket oly kiválo gonddal ápolni, mint a közönséges selymeket. A gubók még egyszer oly nagyok, mint az eddig ismertek, innét jövőelme is kétszeres. — Miután a kiséret oly kedvezően ütött ki — a mi tölgyekkel megáldott szlavon erdőjükben terjedelmes selyem tenyésztést lehetne életbe léptetni; s ez annyival inkább óhajtandó volna, mert ezáltal az ujabb években jelentékenyen növekedett selyemtenyésztésünk ismét felvirágozznék s a tartományban uj pénzforrás nyilnék.

= Aradról, aug. 12 ről táviriák: A dalárünnep szépen sikerült; a versenyben a szentesi egylet maradt győztes, azután a „postadalkör“, „budai dalárda.“ Diesérettet nyertek a mező-vásárhelyi, lugosi, gyulai egyletek.

Bécsi és külföldi hirek.

— Vakmerő vállalat. Az atlanti tenger feneke alatt hirszerint alagutat akarnak épitni, mely az uj világot szárazuton hozza összeköttetésbe az ó világgal. Amerika és Angolország legjelesebb épitészei tanácskoztak már a vállalat érdekében s azt kivihetőnek nyilvánitották. Nem is kerülne sokba, csak valami 5000 millió forintba. Hanem ez a kérdés: hol szedenek ennyi pénzt összve ben a szűk világban?

— A varsói angol consul táviratilag tudatta közel bécsi külügyministerével, hogy a lengyel gazdák szerint a m rhadog benem következik vagy nem válik veszedelmessé ott, hol a barmokkal vastartalmu vizet itatnak. A hol nincsenek természetes vasas kutak és források, könnyü vastartalmu vizet készitni ugy, hogy öcska vasdarabokat vet az ember a vályukba. Nagy jótetemény volna a gazdálkodó közönségre nézve, ha ezt az iszonyu csapást ily könnyü módon ellehetne háritni.

— III. Napoleon császár f. hó 12-én lesz Salzburgban.

— Ira Aldridge hires szerecsen szinész f. hó 7-én Lodzban, Lengyelországban meghalt.

— A bécsi tanácsnal e napokban egy jegyes pár engedélyért folyamodott az összeköltetésre. Miután azonban a szükséges okmányok kiállitására két 50 kros bélyeg kellett, egy hivatalnok a mennyasszonyhoz ment s ezt megjelentő. Es azonban sokallta a forintot, s inkább felhagyott házassági szándékával.

— A szultán czime. Most midőn a nagyur ő felsége körutja által az általános figyelem tárgya lett, a nem árt, ha teljes czimét is megjegyezzük magunknak. Legfőbb czime padisah, a mi annyit jelent, mint fejedelmek atyja vagy a királyok királya. További czimei: Isten helytartója, a próféta utódja, a mozlimek főpapja, vagy a hivők parancsnoka, a világ menedéke, az istenség árnyéka és unkiár, avagy emberclö és vérivó. Ez utóbbi czim a szultánok amax egykori jogára vonatkozik, mely szerint szabadságukban állott naponkint tisenegy embert minden indokolás és igazságszolgáltatási forma nélkül megölteni. 1839-ik évben a szultán e jogáról is egy hattisch rif, vagy magas leirat által lemondott. A bécsiek azonban ugy átszik e czimeket nem igen alapman tanulmányozták, mert azon a szultánan kérvényen, melyekkel a nagy-rat Bécsben szerkesztése alatt mindenfelől ostromolták, furcsánál furcsább czimzéseket lehetett látni. Némelyik „Törökország nagyherczegének,“ nevezte, másik meg a „török faj főfőbajának,“ azután előfordult még „a hitetlen miszülmánok kormányzója“ és leggyakrabban valamennyi között — „Törökország reformátora.“

Nyilt posta.

Fáredre Bécsánat, hogy czikkét megrövidítettük de nem szándokunk más vallás-felekezetet tárolró sem sérteni.

S. A. Landva A jövő számban.

T. csősz. Ugyanazt.

Szeberényi. Mért nem tudatta velünk hollétét?

Völgy. Megkaptuk köszönet é.t, s dalt kérjük.

W. N. Pápa. Talán személyczen.

TÁRCZA.

A menekültek panasza.

Ti örvendesztek, és minékünk
Örvendani nem adatott,
Ugy ülünk itt a messze földön,
Mikást csupán éldhalott,
Vágyunk hiába élte szárnyat,
Czéljához sa nem érhetett . . . .
A szabadnak csak mondott honba
Térni minékünk nem lehet.

Nem ilyennek kivántuk a hont . . .
Nem az az, mért mi harczolánk!
Szabad honban szabadon élni, —
Ez volt, miért vér hullattunk.
A nap dalát kivántuk látni,
Ős nemzek annak hajnalát, —
A mit ti most éljétnek véltek,
Nekünk az nyugalyat nem ád

A nép javáért küzdve hordtuk
Hatt'a szabadság zászlaját,
S a szarnok-fegyver ellenében
Vádtuk ott annak szent jogát.
Nem uralom volt mire vágytunk
Nem trónust vágytunk kelteni,
Oh mások voltak törökvésink,
Mások szivünk vágyai.

Miként egy Isten fönn az égben,
Egy úr legyen itt, a és a nép,
Mely a honnak javáért küzdve
Od'adja annak mindenét.
Óvó legyen a pálya díja,
Óvó legyen a győzelem . . .
Önkény hatalma ne legyen már
Úr többé itt e nemzeten.

Ez volt a küzdelemnek czélja,
Ezt volt a harcban jelszavunk;
E di otthon az öröm közt ülök,
S mi messzire szórva vagyunk.
Miként a fenekre, mely az öszszel
Fülleresi a dal hevét,
S míg a tavasz nem kél virulni,
Nem hagyja el a menhelyet

Álomba ok ne andalítson
A szabadságnak látszata,
Hogy álmatok közt el ne vesszen
A mely föntart — a nép joga.
Az áldozatok sora szólít:
Ne hagyjátok a népet el,
Mely a honért küzdött a fáradt
E magyal otta azt vérével.

Kanizsa vár története.

Felolvasatott a kanizsai magyar társaság körben

Dr. Szukits Nándor által.

Nagy akadályukra volt a törököknek ezen vár, azért tehát annak elfoglalását több izben meg is kisérték; így először 1557 ben: a berszenczei törökök Tahy várkapitány távollétében a várat bevenni akarván, a városig et Récsei kicsaltak, és még ott a keresztény csapatokat foglalkoztattak, az alatt egy másik török csapat a gyengén fedezett vár elfoglalására siettett, de a magyarok őket rövid, de elszánt harcz után visszaverték. A várbeliek nagy veszteséget szenvedtek, közülök mintegy hatvan elesett, 150 pedig megsebesült.

1566 ban is kisérték meg a törökök Kanizsa bevételét, de Tahy Ferencz őket nagy veszteséggel visszaverte.

1571 ben Thury György kapitány alatt ismét sikerült a törököknek a kanizsai helyőrséget sikra csalni. Az ellenség tulnyomó erővel Kis Komárom táján támadta meg az őrséget. A harczban Thury kapitány elesett, feje pusnára szurattatott, hogy annak látása megrémítse Thury katonáit. A hatásban a törökök nem is csalatkoztak, mert ennek látára az őrség annyira megrémült, hogy hadnagyaik szavaival már nem is hallgatva, kiki rendetlen futásban keresté menekvését, mit azonban csak kevesen találtak mint hogy többnyire futás közben vagy lovágatak, vagy a fenketlen iszappa fuladtak, mások pedig fogságba kerülve, részint iszonyu kinzások közt kivégeztettek, részint pedig megcsonkitott orr és füllel bocsátattak haza.

Thury György feje Konstantinápolyba küldetett.

Mig Alapy Gáspár Kanizsa várkapitánya őrsége nagyobb részével a felláadt pároztok ellen hadakozott, Ali a szigetvári basa 1573-ki február hó 3-án hamvazó szerdán éjjel Kanizsára ütött, és mielőtt a várból segitség érkezhetett volna, a Récsa várost kirabolta és felégette, az őrséget pedig, mely még a hushagyó keddi tivornyázás mámorában volt, lekonczolta és czernél több foglyot vitt el belőle Szigetvárra. A várat is akarták megvenni, és a falakhoz alkalmazott létrákon már neháányan be is jutottak a belső várba, ezek azonban körül kerítve a várbeliektől lekonczoltattak; a várbeliek oly vitézül védték a várat, hogy a törököknek nagy veszteséggel innen távozniа kellett.

A fennemlitett Récsa-város sokkal nagyobb és jelentékenyebb volt a N.-Kanizsa helyén volt külvárosnál. Ezen Récsa-város, a mostani Kis-Kanizsa, utóbb város kültöröknak (a németül irt netáhan Vorstadt Wáros) nevezteteti, és 1698-ban Kanizsával egyesitetik.

1577-ben a mennykő a lőportárba ütvén, az felgyuladt, a varnak nagy kárt okozott, az akkori várparancsnokot az őrség 300 emberevel romjai alatt temetvén el:

1579 ki december hóban fényes győzelmet vivott ki Batthyányi Boldizsár Ali szigetvári Bég felett. Batthyanyi ugyan is a török becsapásait gátlandó a Mura és Kanizsa összefolyásánál egy Bajtsa nevű várdat épitett, itt a szigeti Bég által, ki annak épitését akadályoztatni akarta, három ezer lovassal meglepetett. De Batthyanyi, Zrinyi György, Nádasdy Ferencz, Erdödy Tamás és a kanizsai várkapitány Kilman András embereitől támogatva a törököt oly iszonyuan megverte, hogy csak kevesen Ali Beggel, és ezek is többnyire sebesülten menekülhettek meg. A baitsi várda ezután minden további megtámadtatás nélkül a török vértől piroslult földön épült fel.

1587-ki augustus hó 13-án egy vasárnap déltájban a Szigeti Seszuvar, mások szerint Sásvár basa, a mohacsi és pécsi bégekkel egyesülve fel merföldnyire Kanizsától a palini mocsáron keresztül nyolcz ezer emberrel az alsó-lendvai uton Muraszombat felé ment, és a Lendva és Kerka folyamok közt dult és rabolt.

Fényes nappal ment ő azért hogy őt ki mindég a magyarok elött megfutamlott, Zrinyi lássa és rettegjen. A kanizsai varnagy Zrinyi György felkérésére Batthyányi Boldizsár, Nádasdy Ferencz, Huszár Peter, Török Gáspár, Dersefy Ferencz, a kapronczai várkapitány Glaubitzer János, Trautmansdorf Frigyes lovas kapitányunyal Kaczerlak és Sz.-Balás helységek mocsáros vidékén, Kanizsától nem messze észak felé hadirikkal összesen három ezren gyültek össze, ott várván be a szakmányával és a rablanczokra tüzött két falu tűzoltval visszatérő rablókat.

Itt oly szerencsével harczoltak, hogy az ellenségnek mintegy két ezer harczosa, közöttök Szinán, a mohácsi Bég a csatamezőn maradt, vagy a mocsárokba veszett, tizenöt szánnál többen pedig a pécsi Bég Mohamed, a koppányi Bég Hassan és sok más elökelő török fogságba estek; ezenkivül még tizenkilenca szászló, két ezernél több ló, és az egész martalék a keresztény foglyokkal együtt lett a győzelem gyümölcse. De Seszuvár basa maga menitláb menekült el ebb Borszenczére, onnan ötöd napra Segsedre nagy bajjal a mocsárokon keresztül, de utóbb veresége következményeitől tartván, méreggel élte meg magát. Hasan Bég megszökött, a ezért Konstantinápolyban a szultán parancsára megfojtatott.

1590 ben a földrengés szülte zavar alkalmával a varban volt foglyok felgyujtottak az alig felépült várost, melynek egyszinhány ház kivételével egészen leégett.

1591-ki augustus hó 15-én éjjel Kis-Komárom a szigetvári Bég által meglepetvén, bevétetett, a törökök a várkap tányt Kotake Ferenczet az őrséggel együtt leölték, a gyermekeket és nőket rablánczra füzve, valamint az ágyukat és hadi készleteket is elvitték; a várat pedig felgyujtották.

1591 és 1592-ben Hasan basa nagy veszteséggel vetetett vissza Kanizsa ostromától.

1599. évben a török foglyok Kanizsa külvárosát felgyujták, mely körülmény ismét nagy kárt okozott.

Kanizsa vár bevétele a törökök által 1600. év october 20-án.

1600. september 6-án Ibrahim nagyvezér, miután Mahommed Kiájja a gyongo és rozsul megerősitett Babocsát megvette, Kanizsa felé nyomult hadnival.

Paradeiser György ezredes volt akkor Kanizsa várkapitánya, kit német zsoldosai fukarsága és zsoldjuk rendetlen fizetésük miatt gyülöltek; magyar katonái pedig, mivel külföldi volt, nehezteló szemmel nézték őt; de a katonák meg is vetették őt, mivel Clissa vár átadásánál ő volt az alkudozó, és midőn mint Segna Gubernatora Clissát felszabaditani kellett volna, a törököktől nem csak megveretett, hanem el is fogatott, sőrege pedig szélylyel verettett. Paradeiser a vár vedelmére ugyan mindent nagyon erélyesen elrendezett, de az előbb emlitett okok miatt a sikor elökészületeinek meg nem felelt; ezen felül a várőrségből, melynek tizenöttszáz magyarból, tizenhárom száz németből, négyszáz lovas és száz karabinus lovagból kellett volna állnia, sokan is hibáztak, kik a rosz és rendetlen fizetés miatt a várból elszöktek.

Egidii utáni szerdán, september hó 6-án Mohamed Kiájja Palin mellett a poszanyos Kanizsa patakon átment, és hadával Kanizsa várának déli részén a kevéssel előbb elpusztitott Bajtsi várda mellett telepedett le.

Másnap Ibrahim nagyvezér az éjszaki részén egy domba szállt táborba a föhaddal, de utóbb tanácskozást tartván, Nasuf és Assan szigeti parancsnokokkal, kik jobb helyismerettel birtak, innen táborával eltávozott és Palin alatt Mehemettel egyesülvén, táborba szállt. Innen négyezer lovast küldött ki, hogy az ellenségre ügyeljenek, és akadályozzák a netalán szárgetiség jövetelét. E közt a tatárok az egész környeket bebarangolták és pusztiták, de Zrinyi gróf őket keményen megvervén, a táborba vissza üzte. A törökök a vár körül a fákat és nádast levágattak, ennyel a lyukakat betolteni, és a földet egyengetni törekedvén. A déli részre ketczer ember parancsoltatott, hogy ott az ágyu telepek felállitása után a várfalak ágyuztatassát megkezdjék.

Paradeiser, kinek parancsára az ostrom kezdetén a mezőváros leégetett, az első rohammal nagyon vitézül tartotta magát; az ágyukat igen előnyösen elhelyeztetvén az ellenségben nagy kárt okozott, mig a török ágyu telepek az első tiz nap alatt a várnak semmi kart se tettek, ugy, hogy aztán eltökélték magukat lőszer megkimélés végett az ostromlással lassabban bánni.

Az ostromlottak Zrinyihez folyamodtak segélyért, ki is őket levelében biztositotta, hogy az ismert vitézségű mercoeuri herczeg táborunokkal egyesülve, a várt felszabaditandja.

Zrinyi felkérésére és Rudolf császár parancsára Kanizsa vár felszabaditására jöttek; főherczeg Ferdinand, az utóbbi második Ferdinand magyar király, mint főparancsnok; seregében mint ezredes volt, az utóbb oly híres lett Tilly, más nevén gróf Tserklae János, hatezer nehéz vasas lovassal.

A mercoeuri herczeg, Lothringiai Fülöp Manó september hó 16-án nyolcz ezer válogatott népből álló sereggel jött a francia Chaligny gróf kiséretében. Vele egyesültek Nádasdy Ferencz, Thurzó György, Batthyány Boldizsár, Zrinyi György, Draskovics János, Kolonics és Herberstein Zsigmond gróf altábornokok, ugy, hogy a herczeg october hó hatodikáig egy huszonöt ezer emberbol álló hadsereggel birt.

Ezen sereg a rosz utak, és mocsárok, vagy más ismeretlen okok miatt nem ment egyenesen rendeltetése helyére, hanem jó ideig a Balaton partján Szemenje körül tanyázott, ugy, hogy az alsóbb rendű tisztek, és közemberek már is zugolódtak a hosszas vesztegles miatt, mert elfogyott az élelem, és lovaik takarmány hiányában dögleni kezdtek, ellenben a hatvanezer fonyi török tábor a legnagyobb kényelem közt dörgette ágyuit a vár alatt.

A herczeg végre egy kém által tudta meg a vár szorongatott helyzetét, és, hogy az ostromműveletek már az aknázásig mentek. Az aknázásnál csak az volt a szerencse, hogy pár lábnyi ázásra már a viz feljebb, s ebbeli fáradságukat megsemmisitette; a herczeg tehát látván, hogy tovább késésük a vár elvesztését vonhatná maga után, kiadta rendeleteit, s september hó 31-én a sereg Kanizsa felé utnak indult. Midőn september hó 23-án a Mura balpartján haladván a sorsási völgybe vonultak, a körülvevő dombokat ellenséges lovassággal elfoglalva látták. Itt volt tehát az első összeütközés, melyben Chaligni francziái visszavonulni kénytelenitettek. Gróf Tilly ezredes Chaligni segitségére sietett, de a törökök jól begyakorolt lovassai által szorosan körülfogatott, és csatára kényszeritettetett. Ez alatt a baloldalnál fekvő völgy torkából töméntelen sok janicsár tódul elő, és egyenesen Herberstein hadosztályát akarta a sereg zömétől elszakasztani, de a császárisok dühös megrohanásinak mint egy érczfal álltak ellen, a a rendet megtartva hatalmasan visszaverték a janicsárokat. A futó janicsá a többi törökök is maga után huzza, ugy, hogy az egész török sereg rendetlen futásnak eredt, és ágyui elvesztésével hegynek, völgynek táborába visszakergettetett. A kergetők közt volt legelöl Tilly ezredes, ki a harcz tüzében észre sem vette, hogy megvolt löve. Tilly a nyilvesszőt, melylyel megvolt löve boszusan testéből kiránt ván, avval a vele szemközt jövő Agát megvendegelte, az aga ugyan meghalt, de ő is eszméletlenül rogyott le lováról. Tilly a sok vérvesztés miatt sulyosan megbetegedvén, a Kanizsa körül folyt csatákban többé részt nem vehetett.

Másnap megint támadták meg a törökök táborunkat, és pedig oly hevesen, hogy a csata három óráig tartott, és 2000 Spahi és 1000 Janicsár, a keresztény hadbol pedig 400 ember maradt a csatamezőn, a törökök ezenkivül még tizennégy ágyuit is vesztették.

Azonban az ellenség a mienknél csaknem háromszorta erősebb lévén a vár felszabaditására, vagy erősbitésére sikerés nem törtétetett. A tábor ezenfelül élelmi szerekben is kezdett hiányt szenvedni, minthogy a nagy bajjal véghez vitt szállitások tatárok és törökök által vagy elvágattak, vagy elfogattak.

October hó 13-án a hadvezérek, Fülöp herczeg és Kolonics kivételével, mind a visszavonulásra határoztak el magukat, melyet a herczeg, noha tatárok és törökök által szüntelenül üldöztetett, mégis remekül véghez vitt.

Lucza utáni pénteken october hó 21-én, negyvennégy napi bajos és aggodalmas ostrom után, minthogy most már a segitségnek minden reménye is eltűnt, Paradeiser az őrség szabadon bocsáttatásának kikötése mellett megbódolt, és Kanizsa várát a törököknek átadta. Az őrség minden ingóságával és fegyverével szabadon bocsáttatott és a Mura folyóig kisértetett. Ibrahim nagyvezér kis Hasánt Kanizsa vár parancsnokává tette, és a várat őrséggel ellátván, innen haza indult.

Nagy Kanizsa megvétele, sulyos csapás volt az országra, e vár lévén az ország délnyugati maradványainak fő védhelye.

Paradeiser várkapitány, két más tisztjével és az őrmesterrel honárulási keresetmiatt börtönbe tétetett, és néha Paradeiser védirata, melyben kiren az ostrom történetét leirta, szás ivre terjedett, mégis bírói itélet következtében mindnyájan kivégeztettek. Paradeiser Bécsben a Hof nevű téren 1601-ki novemberhó 20-án jobb keze levágatása után lefejeztetett, Nuza Pongrácz kanizsai őrmester pedig, mivel a törökkel czimborált, nyelvéről foszlatott meg, és csak azután akasztott fel.

A vár 90 évig maradott török kézben.

1601-ben már Kanizsa visszavétele megkisértetett.

(Folyt. köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

NAGY-KANIZSA, aug. 20. Ha ületi tudósitásunkat ugy kezdjük: gabna lanyha és olcsó! a mit czáfolni nem lehet. Azt állitottuk mult számunkban, hogy alá szállnia kell; de nem tudtuk, hogy az élet ára váratlanul csökkenni fog. És még most sem bizhatjuk, hogy valóban alászállott. A sürgős utánkérdések alább nagy részben kielégiteni, az üres magtárakat megtölteni kell, a mire czak september vagy october ben lesz eset. Hajlandók vagyunk hinni, hogy azon pontot még nem értük el, miszerint e perczben *még további visszamenetektől félnünk kellene.*

Jelenleg árak alsó-auszteriai mérőként a helybeli piaczon: Buza 85—90 font. 4 frt 50 kr., 5 ft 10 kr., Rozs 78—79 fontos 3 frt, — kr., 3 frt 10 kr. Kukoricza 84—85 fontos 2 frt 50 kr. Árpa sörfőzésre való, 70—73 fontos 2 ft. 10 kr. Zab 45—47 fontos 1 frt. 10 kr. Pohánka első-rendű 2 frt — kr. Pasuly fehér 4 ft 30 kr., tarka — frt — kr. Gubó első rendű mázsája 10 frt 50 kr. Szilvapálinka 20 foku — frt — kr hordóval együtt. Forkölypálinka 20 foku — frt — hordóval együtt. Mák — frt — kr. Borkő 26 — — frt. Nyersbőrök — frt, ökör- és tehénbőrök — frt, és buzabőrök — frt mázsánként.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1865-ki — vidékünkbeli — termés 8—9 frt. Villányi és szegszárdi fekete 1866. 10—12 ft. Uj boni bor vörös (schiller) és fehér 4—6 frt kr. Balatonmelléki borok 1863- és 1865-iki fehér 12 frt. akonként. Vissza tiló frt — kr. Kés — frt — kr. Köszönőszeg gyapju határőrvidéki ára — frt. Fehér rongy ára 8—9 frt kr, fehete 4—4½ frt.

N.-kanizsai piaczi árak augustus 29.

Borsó itczéje 14 kr. Lencse itczéje 14 kr. Bab itczéje 4 kr. Köles itc. 8 kr. Burgonya mérője — kr 1 ft 20 kr. Marhahus fontja 17 kr. Juhhus fontja 10 kr. Sertéshus fontja 24 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 40 kr. Lánczlisztmázsája 13 frt — kr. Zsemlyelisztmázsája 11 frt — kr. Kenyerlisztfontja 9 kr. Kukoriczalisztfontja 5.— kr. Arpadara fontja 20 kr. Köleskása fontja 10 kr. Riskása fontja 20 kr. Faolaj fontja 60 kr. Repcseolaj fontja 32 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczéje 10 kr. — Ó bor itczéje 14 kr. Pesti sör itczéje 14 kr Kanizsai sör itczéje 10 kr. Gabona-pálinka itczéje 40 kr. Törkölypálinka itczéje 30 kr Szilva-pálinka itczéje 60 kr. Nyers faggyu mázsája 50 frt. — kr Ontottfaggyu-gyertya fontja 30 kr. Mártott fontja — kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Kemenyfa öle 7 frt — kr. Puhafa öle 6 frt — kr. Nyersfa öle 5 frt — kr Fazsás mérője 35 kr. Szána mázsája — frt 80 kr. Szalma m. 50 kr Kender fontja 40 kr. Len fontja 60 kr.

Bécsi pénzárfolyam augustus 29.

5% metaliques 56.70; 5% nem. kölcsön 66.70; 1860-ki álladalmi kölcsön 85 . 30; bankrészvények 6.93; hitelintézeti részvények 182.40; London 125.40; ezüst-ágio 122.75; arany darabja 5 frt 99 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

Gyakorlati találmányok.

Eredeti Pompadour-Pasta.

A híres Pompadour asszonynak XV. Lajos udvarán volt egy szere, mely a világ előtt titokban maradt, melylyel ő magának az ifju kinézését, u. m. vidor szépségét és a bőr simaságát egész késő éveiig megtartotta. Ezen recept később egy magas úrinő birtokába jutott, melynek érvényessége ma is a bámulat tárgya. Sikerült Kix orvostudornak ezen eddig titokban tartott receptett megszerezni s. i., hogy az egész világ javára fordíttathassék. Ezen fölülmulhat az arcz-pastának eredményeben minden várakozást fölülmul, miről számos bizonyítványok megtekintés végett ... készen rendelkezésre állanak. Az egyetlen szer ez, mely minden a szeplőket, a pörsenést, májfoltot stb. gyorsan képes eltávolítani. Egy tégely ára utasítással együtt 1 frt. 50 kr.

Igen tetemes megtakaritást eszközölhet

minden háztartás, valamint minden mesterember és gazda az egészen uj modorban s erkesztett, angol s szabadalommal ellátott köszörülő gépek által (használhatók bármely vágó, metsző szerszámra, ugy az üveg metszésnél is) néhány másodperc alatt könnyü szerrel megköszörülhetni a megtompult metsző s eszközöket, u. m.: ollókat, késeket, kaszákat s. a. t. még pedig igen élesre. Ez annyira a legszükségesebb s legkevésbbé nélkülözhető tárgy minden háztartásban, és ára oly olcsóra van téve, hogy ezen nagy hasznu gépet bárkinek módjában van megszerezni. — Egy darab ára, utmutatással együtt 1 frt.

A legujabb ligroin-tüzi szerszám (zsebben hordható) a leggyakorlatibb eszköz, nem volt nyuk számára kijátszás, közönséges ... ára ára formájára, lámpával van egybekötve, mely néhány órára való gyuanyagot vesz föl, ugy hogy gyakran adódó alkalommal legott világot lehet gyujtani: Ára csak a gyors elterjedése végett tétetett ily olcsóra, 1 darab 60 kr.

Valódi parisiai hajfestő szer, legjobb ártalmatlan növényekből készítve mind a hajat egyszerre igen szép feketére festi. Egy doboz két üveggel és utasítással 2 frt.

Folyékony enyv. Legnélkülözhetetlenebb szer minden háztartásban, mert ezzel minden a háztartásban előjövő javításokat mindenki maga és könnyen tehet. Ezen enyv évekig eltartható és hidegen használható. Egy nagy üveg ára 25 kr.

Legujabb ... Biztosított ... minden ... selyemből és minden ... szövetekből, valamint ... Egy ... ára 25 kr.

Legjobb borotva-kenő a ... által a borotva köszörülése mellőztethetik. Egy doboz ára 25 kr.

Irótoll ... Alkalmazható minden házban és papirboltban, ugy hogy egy és ugyanazon tollal a legfinomabb és legvastagabb vonásokat lehet csinálni, 12 darab 25 krért.

Hogy lábait megóvja a nedvességtől, erre gondja legyen mindenkinek, minthogy az egészséget fentartja. Ez eléretik a Metzger-féle bőr-zsirolmány által, mely a tábbe ... a lábbelinek ... bőr, a cipő, hármadikig tapasta ... legyen is a vizes sarat, még sem ... nedvességet, 1 üvegcse ára 21 kr.

... bőrfényesítő, mely a bőrnek ... ad, ... fényre ... 1 kis üvegcse 25 kr. 1 nagy üveg ára ... kr.

... Mindenféle bútor-fénymáz, mely általános elismerésben részesül, egy üvegcse 60 kr. Mindenféle elavult ... tárgyak fából, bádogból ... stb. ezen fénymázzal viszont ... helyreállíthatók. Egy ... bútorra.

Általános ... melylyel mindennemü érczet, aranyat, ezüstöt, bronzot, pakfongot, ... aczélt és rezet ... tisztítani és fényesíteni lehet. Egy doboz ára 30 kr.

Párisi ... melylyel ... üveget, porczellánt, követ, ... fát stb. a legnagyobb ... és állandóan meg lehet ragasztani, ugy hogy elválaszthatlan marad, hanem hogy minden egy ... fát érczczel, üveget porczellánnal stb. ugy összeragaszthatni, hogy egy testté lesz. Ezen minden háznál ... nélkülözhetlen ... egy doboz ... 40 kr. Ugyanaz ... folyadékban, üvegbe szedve 30 kr.

Amerikai patentirozott vezirsárak, mint minden betörhetés ellen biztosítók. Darabja egy kulcscsal 80 kr., két kulcscsal 1 frt.

Villanyozott fogkefék. Ezekkel a fogakat minden fogtapasz vagy fogpor nélkül is pár hidog vizzel, a legszebben fehéren, egészségesen és stag nélkül lehet tartani egyszerü dörgölés által. Hogy minél nagyobb legyen a kelendőség, darabja csakis 60 krra tétetett.

Levélpecsétlő bélyegek, melyek kényelmességük, olcsóság és biztosságuk miatt is minden ostyánál vagy viasznál előnyösebbek, legfinomabb és bármiféle névvel vagy czéggel és czimerrel vagy jegygyel 500 darab 1 frt. 50 kr., 1000 darab 2 frt.

Valódi angol tollkések, egy-egy 2 pengével 20, 30, 40 kr., 3 pengével 50–60 kr.; legfinomabb faj 3 pengével 60, 70, 90 kr., 1 frt., 4 pengével 80 kr. 1 ft. 1 ft. 20 kr.

Bűvös festészet. Egy perc alatt lehet mindenféle tárgyra kivétel nélkül pl. fából, kőből, bádogból stb való tárgyakra, a legszebb aquarellfestést állandóan átvezetni, ugy annyira, hogy a legügyesebb kéz által készült festés gyanánt fog feltünni. Különösen ajánlható az iparosoknak, minthogy a tárgyakat igen csinosbítja és ajánlóvá teszi. Egy ily kép, mely virágcsokrokat, gyümölcsöket, tájképeket, állatfejeket, csoportozatokat vagy karikaturákat képez, kapható 2, 4, 6, 8, 10 krért, egy üveg átvezetési lakk elégséges 500 képre 20 krért.

Legfőbb helyen s alkalmazott méreg, egerek, patkányok, ürgék és hörcsögök kiirtására. Az eladás felelősségre történik. Egy nagy szelencze ára 1 frt.

A hajat élénk állapotban tartani, az ősz vagy szőkét barnára festeni legalkalmasabb a dió-olaj, minden vegyi készítmények károsak. Van szerencsém a t. cz. közönségnek jelenthetni, hogy nálam friss, meghamisíthatlan kétszer tisztított dió-olaj kapható. Kis üveggel 25 kr. nagygyal 45 kr.

Gyökeres szer, melylyel a tyúkszemet gyökerestül kiirthatni. Ezen ujabban feltalált szer kimondhatatlan további dicséretre félreismerhetlen, minthogy garantia mellett árultatik. Egy doboz használati utasítással együtt 40 kr.

Cs. kir. szabadalm. Szappanteszir ... melylyel néhány perc alatt mindennemü ... spanyolfoltokat mindenféle kelmékből a legtisztábban kivesz. Ezen uj készítmény meghaladja mindent, mit az ilyféle szerekből eddig létesített, minthogy még a legfinomabb és legkényesebb színt is sértetlenül hagyja, mindjárt száraz és nem szagos. Ajánlható egyszersmind keztyütisztításra. Egy üveg használati utasítással 40 kr.

Valódi átlátszó glycerin-szappan, a legfinomabb illatokkal. Egy kő épnagyságu darab ára 15, 20 kr. nagy darab 25 kr. Egy tégely valódi marsszir (Kammf ...), hajkenőcs 30 kr. Egy darab marsszir hajszappan 30 kr.; valamint minden más illat- és toilett-szerek bel- és külföldiek, a legnagyobb választékban. A legjobb hajolajok, a hajnövés előmozdítására. Egy üveggel 20, 30, 50 kr.

Figyelmeztetés. Minthogy a nevezett czikkek meg is hamisíttatnak, bátor vagyok figyelmeztetni az ... hogy valódi minőségben azok csak is a nevezett raktárban kaphatók.

Mindenféle bizományok elfogadtatnak és pontosan teljesíttetnek.

Árjegyzékek a kapható czikkekről ingyen szolgáltatnak.

Az első auszt. bizományi üzlet A. FRIEDMANN Bécsben,
Kohlmessergasse ... és Operngasse ..., a Dreher sercsarnok mellett

(17–12)

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váczi utcza „YPSILANTI“-hoz

Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindennemü fehérnemüek férfiak, hölgyek és gyermekek számára, ugymint:

20000 darabnál több **férfi-ingek rumburgi vagy hollandi-vászonból**, darabja 2 frt 75 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr, 7 frt, 8 frt, 10 frt, 2 frt.

10000 darabnál több **szines férfi-ingek**, 1000 különböző mintában régibb mintáju frt 80 kr, 2 frt, legujabb minták és legdivatosabban varrva 2 frt 50 kr, 3 frt

Fehér pamut-madapolan-férfi-ingek, 1 frt 75 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt.

Férfi-gatyák vászonból, magyar vagy félmagyar mintára 1 fr 75, 2 frt, 2 frt 25 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt 3 frt 50 kr

Női-ingek, rumburgi-vászon, simák 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft 50 4 ft, 5 ft.

Női-ingek rumburgi és hollandi vászonból **hímezve**, 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft 7 frt 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, **schweizi és franczia mellmustrával**, 4 ft, 4 frt 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.

Fiu-ingek vászonból, 4 éves 1 ft 80 kr, 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 frt 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10, 2 ft 65 kr, 2 éves 2 ft 40 kr, 2 ft 90 kr, 3 ft 60 kr 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr 16 éves 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr

Szines fiu-ingek, 4 éves 1 ft 10 kr, 1 ft 25 kr, 5 éves 1 ft 25 kr, 1 ft 40 8 éves 1 ft 35 kr, 1 ft 65 kr 10 éves 1 ft 60 kr, 1 ft 75 kr, 12 éves 1 ft 65 kr, 2 ft 10 kr, 14 éves 1 ft 75 kr, 2 ft 10 kr, 16 éves 1 frt 75 kr, 2 ft 20 kr.

Mindennemü **téli alsó mellényck, nadrágok, harisnyák** és egyéb téli czikkek férfiak és hölgyek számára, nagy választásban.

Főraktár a legjobb **amerikai krinolinnak** fehér vagy hamuszin, darabja 2 fr 50 krtól kezdve 6 ftig, vörös 5 fttól 8 ftig

Szines alsó-szoknyák legfinomabbak, darabja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 7 ft 50 kr. És sok egyébb kész fehérnemü-czikkek, melyekről az árjegyzék kivánatra bérmentesen elküldetik

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat **rumburgi, hollandi, irlandi, creas-börvásznakban** a legolcsóbb árakon

Vászonzsebkendők, tuczatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr 6 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, egész 20 ftig

Törülközők, tuczatja 5 ft 60 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8–16 ftig.

Szines ágyi kanavász, vége 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13–16 ftig.

Valóságos vászon asztalnemü.

Asztalkendők, tuczatja 5 ft 30 kr, 6 ft 20 kr, 6 ft 60 kr, 7 ft 50 kr, 9 frt

Abroszok minden nagyságban 6 személytől 24-ig. **Asztali készletek** 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségü **kötő-czérna** csomója 1 ft 20 kr (a 1 ft 60 kr,

Menyasszonyi készletek bevásárlásánál ajánljuk dúsan felszerelt kész fehérnemü, vászon és asztalnemüekbeni nagy raktárunkat, mely minden áron már összeállítva vannak, vagy kivánság szerint összeállítunk.

Mindennemü **megrendelések** mustra szerint gyorsan s legjobban elkészíttetnek.

Nagy választás **ágyteritők, pique és tricot-paplanokból, kávéskendőkből** s minden e nembe vágó czikkekből.

Raktárunkban vett czikkeknél nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett az árjegygyel ellátott czikk 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszersmind ki nem elégitési esetben az ár vissza is adatik.

Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközöltetnek, ugyszinte mindennemü megrendelések mustra szerint leghamarabb elkészíttetnek.

(5–3)

Kollarits József és fiai.

Hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhirré tétetik, miszerint a városnak jelenleg Fesselhoffer József ur által bérben birt holti helyisége s felette levő lakással hozzá tartozó raktárakkal és pinczével 1868-ik évi april 24-étől kezdve három egymást követő évekre, — mégis

A városnak a pinczei helypénz szedési joga

Hat országos marhavásár tartási joga.

Valamint minden héten szerdán megtartatni szokott heti marhavásári joga 1868. évi Januar 1-től számitva három egymást követő évekre, folyó évi October 24-ik napján, reggeli 9 órakor Kanizsa városi tanács teremében, nyilvános árverésen a legtöbbet igérőknek bérbe kiadatni fog.

Mire a bérleni kivánók a bérösszeg után 10% -áli bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak, az árverési feltételek a város tanács teremében, reggeli órákban mindenkor megtekinthetők.

A városi tanács által

Kelt N.-Kanizsán, aug. hó 14-én 1867.

Babochay, városbiró.

Hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhirré tétetik, miszerint a városnak összes erdeiben ez idén termett gubacs folyó évi sept. hó 2-án tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek eladatni fog.

Mely árverésre a vállalkozók elegendő bánat-pénzzel ellátva, azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a város tanács teremében reggeli órákban mindenkor megtekinthetők.

A városi tanács által

Kelt Nagy-Kanizsán, aug. hó 14-én 1857.

Babochay, városbiró.

Cs. kir. kiz. szab. első amerikai és angol engedélyezett.

ANATHERIN SZÁJVIZ.

Dr. Popp J. G. bécsi fogorvos által feltalált szer a közfigyelmet egészen magára vonta, és napról-napra nagyobb mérvben kerestetik. Daczára annak, hogy számos vegyész vizsgálat alá véve, és semminemü ártékony részt fel nem talált benne, és utánozni kezdték, de czéljokat nem érték el, mivel a Popp-féle fogszájvizhöz nem is hasonlíthatók, ... már bebizonyult tény: hogy egy a maga nemében.

A Popp-féle szájviz ugy szólván a fogak életfentartó szere, a legbetegebb fogakat annyira meggyógyítja, hogy nagyobb baj következése egészen lehetetlen; továbbá igen jótékony a foghusra nézve is; és megmenti mindenféle vérzés, daganatol stb. — Tehát nem csodálkozhatunk azon: hogy az anatherin szájviz mindenütt mint legüdösebb szer elfogadtatott.

Anatherin fogpép ára 1 frt 22 kr Fogólom 3 frt 10 kr Fogpor 63 kr

Az „Anatherin Sviz“ ju kitünő hatásáról ismét érkeztek elismerő és hála-nyilatkozatok, melyek egyike következőleg szól:

Tekintetes Popp fogorvos urnak.

Igen tisztelt ur!

Több év óta borzasztó fogfájdalomban szenvedék, és a legkisebb légvonattól tartózkodnom kellett; a fogak tisztításánál kefét soha nem használhattam; ennélfogva természetesen a fogak legiszonyubb ellenségét — a borkövet — el nem űzhettem, mely még néhány ép fogaimtól is majdnem megfosztott. Ösmerőseim közül többen önnek „Anatherin Szájviz“ ajánlották, melyet én eddig — őszintén mondva — magas ára miatt még nem használtam.

Mostanáig 3 üveg „Anatherin Szájvizet használtam fel, és nem tudom eléggé mély köszönetemet kifejezni, hanem minden fogszenvedőnek, mint elkerülhetlen páratlan gyógyszert a legmelegebben ajánlhatom.

Berlin, jun.

SCHÖNEBERG ZSÓFIA, szül. REINSDORF.

Hirdetmény.

Néhai Benczik József hagyatékához tartozó, a nagy-kanizsai 621 sz. telekjegyzőkönyv 2043. és 2015, 1907, 1807. h. r. számok alatti fekvőségek, melyeknek kikiáltási ára 1495 frtot o. é. tészen, f. évi septamber hó 2-án, ha pedig a kikiáltási ár be nem igértetnék, folyó évi oktober hó 2-án, mindenkor reggeli 9 órakor azon alul is a helyszinén, nyilvános árverés utján eladatni fognak, a közelebbi árverési feltételek alulirottnál megtudható. Nagy-Kanizsán, julius 27-én 1867.

2—3

Gózony Ferencz, kiküldött végrehajtó.

A „Pesti biztositó intézet“,

mely gyors és illedelmes kármegtérítései által általános elismerésben részesül, biztosít a legjutányosabb feltételek és

legolcsóbb dijak mellett:

tüzkár ellen épületeket és azokban levő ingóságokat, szalmás gabna- és takarmány-készleteket, tetőzet alatt vagy szabadon.

jégkár ellen mindennemü földterményekel és

elemi károk ellen minden vizen és szárazon szállitandó javakat.

E hazai intézet jelen idényben a gazda urakat különösen

a szalma-gabona és takarmány tüz elleni biztositására

bátorkodik figyelmeztetni.

Az aláirt főügynökség fölkéri ezennel a t. cz. gazda urakat, hogy biztositásaik foladásával vagy hozzá, vagy annak minden nagyobb helységben létező ügynökeihez fordulni sziveskedjenek. A fölöttébb jutányos föltételekről legnagyobb készséggel adatik felvilágosítás.

Kelt Sopronban, 1867. julius havában.

A pesti biztositó intézet soproni főügynöksége.

Müller P.

Soeben ist erschienen

und in der

Buchhandlung des Josef Wajdits in Gr.-Kanizsa

zu haben:

„KAISER MAXIMILIAN VON MEXIKO“

der letzte Ritter des XIX. Jahrhunderts.

nach verlässlichsten Quellen und Original-Mittheilungen

von Dr. ST.

mit vielen Illustrationen. Preis nur 46 kr. öst. Währ.

A magyar minisztérium

ARCZKÉP-CSOPORTOZATA

különféle kiadásokban

kapható WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Wajdits József kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.